

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, fél-
évre 4 K, negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.*

Az őszinteségről.

Két ember találkozása és beszélgetése alig történhetik meg anélkül, hogy egy harmadik s természetesen mindig távollevő harmadik ember szóba ne kerüljön. Mert két ember kimeríthetetlen s a pénzen kívül talán legkedveltebb témája: szapulni a harmadikat. Ez a hármasság együttes behálózza egész társadalmi életünket és kevesen vannak azok, akik ebből a taposó malomból ép bőrrel s még kevesebben, akik tiszta nyelvvvel tudják kivonni magukat.

Amikor aztán a két diskuráló ember lehetőleg minden rosszat elmondott már a harmadikról, végezetül az szokott az egyhangú megállapítás lenni, hogy hiszen így meg amúgy, csak megtenné valahogyan az a harmadik, de a legnagyobb hibáját mégsem lehet neki megbocsájtani s ez a legnagyobb hibája az, hogy — nem őszinte.

És ez így megy az egész vonalon. Mindent meg tudnak egymásnak bocsájtani az emberek, csak az őszinteség hiányát nem. Ha pedig valaki valóban őszinte, akkor ezt bocsájtják meg neki a legnehezebben. Szeretjük, ha őszinte hozzánk az embertársunk, de csak akkor, ha — kellemesen őszinte. És mégis, minden ember ösztönösen érzi, hogy az őszinteség hiányában rejlik nagyon sok emberi hiba, gyarlóság gyökere és önmaguktól szünnének meg ezek a hibák, ha az emberi természetből az oly nagy erőre kapott hazudozást, vagy mondjuk: őszinteség hiányát gyökeresen ki lehetne irtani. De amint az emberszeretet, önfeláldozás, hü kötelességteljesítés és a többi ragyogó emberi erények gyakorlásában számos az úttörő, a példát mutató, — az őszinteség életrekeltésében valahogyan mindenki huzódozik a példaadástól, mindenki a másiktól, illetve mint fentebb mondtuk azt, a harmadiktól várja a kezdeményezést.

Vannak ugyan, akik azt állítják, hogy a modern ember élete el sem képzelhető a teljes őszinteség jegyében, mert a kenyérért folytatott harc sokszor nélkülözhetetlenné, az egyén létérdekévé teszi azt, hogy ne mondjon mindig igazat, vagy legalább is hallgasson el egyet-mást. Mi azonban el tudjuk képzelni a modern ember kenyérharcát is ilyen hazugságok nélkül, amelyek legtöbbször nem egyebek, mint orvtámadások a másik embernek sokszor jogosabb és becsületesebb törekvései ellen.

Egyszóval azt látjuk, hogy általános emberi szempontból nagyon is áhítozott és nagyon is üdvös

valami az őszinteség, de nagyon sok embertársunk mégis csak elégedél nélkül, s hiánya legfeljebb csak kényelmetlenségeket és kellemetlenségeket okoz a napjaiban, anélkül, hogy az egész jövőjére, életére kihatna. Vannak azonban emberek, akik a társadalomban betöltött helyüknél, hivatásuknál fogva nem boldogulhatnak, nem élhetnek őszinteség híján s ezek legelső sorban mi, csendőrök vagyunk.

Igaz férfijellem nélkül a csendőr csak bukdaesol azon az egyenes uton, amelyre hivatása vitte. Férfijellem pedig őszinteség nélkül el sem képzelhető. Az őszinteség az igazságnak önmagáért való szeretetéből áll, amit olyankor is gyakorolni kell, ha kára származik belőle az embernek. Ez oly hatalmas erkölcsi erőt és oly felemelő férfias önelégültséget eredményez, amiért az őszinteség okozta pillanatnyi hátrányt elszenvedni érdemes.

Igazi bajtársiasság őszinteség nélkül nem fejlődhetik. Hiába mutogatjuk bajtársunknak a szépített arcunkat, bizalmát ezzel meg nem nyerjük s ahol bizalom nincs, ott nem születhetik barátság, nem virágozhatik a barátságnál is többet nyújtó bajtársiasság. Valódi énünket hiába takargatjuk, mert az csak ideig-óráig sikerülhet. Minden képzetűt és hazugságon át is hamarosan megismeri egyik ember a másikat s akkor az őszinteség nélküli ember csak kerékkötője, szétrobbantója lehet egy őr s bajtársias életének, mely kölcsönös bizalom nélkül nem más, mint néhány együttélésre kényszerült ember szakadatlan harca, huzavonája.

Hazug ember a szolgálatában is az marad. Az alaptermészet irányítja az ember magánéletét és a szolgálati használhatóságát egyaránt. Azt pedig nem kell bővebben magyarázni, mit jelent az, ha valaki a szolgálatában nem őszinte. Nem egyéb ez, mint megbizhatatlanság, aminek pedig jó vége nem szokott lenni. A hazug ember annyira belefődik saját hazugságainak a hinárjába, hogy később akkor sem tud már igazat mondani, amikor talán akarna is. Lavina ez, amely menthetetlenül eltemeti azt, aki az első lépéstől, az első hazugságtól vissza nem riadt.

És lehet ezen segíteni, csak akarni kell. Gyakorolni — trenirozni — kell az őszinteséget is, mint jóformán minden egyebet. Vigyázzunk minden szavunkra, hogy akármilyen jelentéktelenné lássék is az, de hazugság ne legyen benne. Az egyébként ártatlannak látszó hárijánoskodás nem egy embert sodort már a hazudozó élet végzetes útjára.

Helyes elv és dicsérendő gyakorlat az, hogy aki botlik, de botlását férfiasan beismeri, hibái mellett is megbecsülésben részesül éppen őszinteségeért. Jól eselökszik az az előljáró, aki jutalmazza az őszinteséget és érzékenyen bünteti a hazugságot.

A géppuska ismertetése és harca.

Irta: HAZAI IMRE százados,
géppuskás századparancsnok

(5. közlemény.)

VII. A géppuska harcászati jelentősége és alkalmazása.

1. Általában.

A gyalogsági harc két erőtenyező (a mozgás és a tűz) összműködésén nyugszik. Keressük akár a siker, akár a kudarc okát a harc bármely mozzanatában, rá fogunk jönni, hogy az esetek legnagyobb részében ennek az összműködésnek a megbízhatósága és jósága dönti el az ütközetek sorsát.

A gyalogsági tűz legjellegzetesebb és legértékesebb fegyvere a géppuska, miután szerkezeti sajátosságainál fogva (nagy löszabatosság, gyors tűzathelyezési képesség, nagy lögyorsaság stb.) az oldalozás, a meglepetés és a tűzzel való rajtaütés főfegyvere. A géppuska tüze megtöri az ellenség ellenálló erejét, leköti, a földhöz szorítja, azonban az általa elfoglalt terület feladására egyedül nem tudja kényszeríteni. Erre vannak hivatva a lököerő, a puskás kötelékek, melyek a géppuskák tüzeinek oltalma alatt a terep ügyes kihasználása mellett, vért és erőt kímélve az ellenséget rohamtávolságra megközelítik s annak ellenálló erejét kézi tusában megtörik.

A vezetés fődolga az legyen, hogy ez a két tényező (mozgás és a tűz) időben és térben egymással a legszorosabb összhangban működjön, mert különben a harc gyújtó pontjain a tűzoltalom ideiglenes szünetelése az ellenség ellenálló erejének teljes feléledését eredményezi, ami viszont az elért siker kihasználását veszélyezteti. Oly távolságon, ahol a tüzéség a gyalogság veszélyeztetése miatt hatni már nem tud, a lököerőnek nyugtandó tűzoltalom súlya főképpen a géppuskákra nehezedik.

Támadásban a géppuskák feladata a tüzet megnyitni, mielőtt a puskás részek előremozgása, illetve támadása az ellenséges tűz folytán megnehezült. Ez a tűz folytonossá válik a támadás folyamán s a legnagyobb erősségét közvetlenül a roham előtt éri el.

Védelemben a géppuskák, készen a csapásszerű tűz megnyitására, lehetőleg sokáig hallgatnak, számukat és felállítási helyüket illetőleg az ellenséget teljes tájékozatlanságban tartják s tüzüket csak akkor nyitják meg, midőn a tüztér keretén belül kiuntalt feladatuk ezt megkívánja. Helytelenül van felépítve a tüztér ott, ahol a védőállás összes géppuskái már az ellenséges támadás megindulásának pillanatában felveszik a tűzharcot.

A géppuska tüzeinek értéke (a tüzgyorsaság szempontjából) különösen szembeeszkő, ha azt egy könnyű géppuskával nem rendelkező 100 fő erős puskás század tüzeivel párhuzamba állítjuk. Ez esetben azt látjuk, hogy a géppuskás szakasz egy perc alatt kb. 900–1000 lövést ad le, míg a puskás század ugyanannyi idő alatt kb. 3–400 lövést. A puskás század tüze szétforgácsolódik, miután a tűz vezetése igen nehéz, az egyes lövészek lövésbeni ügyessége különböző s a tüzfegyelem fenntartása is sok kívánni valót hagy hátra. Ezzel szemben a géppuska igen kis kiterjedést foglalva el a terepen, ahhoz jól simulva fejti ki tűzhatását. Tüzeinek vezetése könnyű, hatása a célban tömör szórás-kúpja miatt megsemmisítő, a vezető befolyását még a harc legbomlasztóbb pillanatában is tudja érvényesíteni.

A géppuska tüze kis távolságon belül, miután mozgékony, könnyen vezethető és erősen pásztázó, hatásában általában legtöbbször felülmúlja a közepes erősségű tüzéségi tüzet (egy zászlóalj harcélvsávjára egy üteg).

Alkalmazásánál mindig törekedni kell az oldalozó tűzhatás kifejtésére, mellyel, ha tüzet mélységi szórással vezetjük, megsemmisítő hatást érhetünk el. Lefektető hatása (a mozgás megbénítására) ilyenkor különösen érvényesül.

Könnyen mozgatható, eltolható egyik helyről a másikra s mint a parancsnok kezében a legértékesebb tartalék, rövidebb idő alatt könnyen bevethető oda, ahol az a döntést keresi. Támadásban pár perc alatt oda irányítja, ahol az ellenség puha pontja mutatkozik, illetve védelemben arra a helyre, ahol az ellenséges betörés valószínű.

Október 6.

*Ma csönd legyen, ma ne vigadjatok,
Útszéli nótát ne daloljatok,
Aggassatok be minden ablakot! . . .
Ma gyász van . . . fénytelen, fekete, mély . . .
Ma hallgasson el minden szenvedély,
Bús szél Arad felől, csak te regélj!*

*Borzold föl lelkünk tespedő tavát,
Feszítsd ki csüggedt, ernyedv vitorlánkat,
Adj emlékező, bús raboknak szárnyat!
Hitünk kialvó, hamvadó tüzét
A te lehelleted élessze fel,
Hogy: bilincsek közt is remélni kell . . .*

*Tanítsd szeretni ezt a szent hazát,
Amíg szívünk végső verése dobban,
— Vérezve, csonkán: még ezerte jobban!
S te tizenhárom porló, szent halott,
Kik hűk voltatok száz halálon át:
Ihlessétek meg lelkünk templomát . . .*

*Hintsétek fényvel, virággal tele,
Csendüljenek dicső, húsvéti hangok,
Új föltámadást hirdető harangok!
A pusztán források fakadjanak,
A kövekből virágok nőjjenek,
S erről a gyászról, erről a rabságról,
Erről a csonka, bús Magyarországról
Késő krónikák: csak regéljenek! . . .*

Székely (Nuszbek) Sándor.

Carthago romjai között.

Irta: dezséri BACHÓ LÁSZLÓ ny. tüzérszázados.

(Befejező közlemény.)

Bizony nagy fantázia kell ahhoz, hogy az ember ráismerjen a régi keresztény bazilikára, a Domus Caritatis-ra, azután a római átriumra, a fürdőkre, a kereszténység legrégebbi idejében épített kolostorra és más, megszámlálhatatlan sokaságú híres-nevezetes épületekre, mert mindezeknek csak az alapfalai vannak meg. Csodálkozva nézegeti az ember a Tuniszban vásárolt carthagói térképet, melyen a régiségbúvárok kutatásainak eredménye van meglepő részletességgel felrajzolva. Bizony nagy előtanulmány, de még nagyobb fantázia kell ahhoz, hogy a laikus ember itt mást is lásson, mint nagy kiterjedésű, össze-visszaturkált földet, amelyből hol alapfalak, hol egy-két összetört oszlop, hol pedig sötét folyosók torkai néznek ki. Ezekből a bánatos romokból a tiszteletreméltó archeológia, ez a részben a fantáziára is alapított tudomány, vagy más szóval a történelem e kedves regényírása, csodálatraméltó dolgokat hoz ki. Pontosan leírt, méretadatokkal ellátott színházakat, bazilikákat és hasonló monumentális épületeket említ meg a carthagói kutatások eredményét összefoglaló térkép, de én bizony nem írhatom le őket, azon egyszerű okból, mert az én szemeim csak sejtették, de nem látták őket. Igen valószínű, sőt bizonyos, hogy ilyen rendeltetésű épületek Carthagóban voltak, de a ma még látható maradványokból ezeket csupán azon nagytudományú és még nagyobb képzelőtehetséggel megáldott urak tudják kihámozni, kik a kutatásokkal esztendőig foglalkoztak. Mi pedig szívesen elhússzük nekik, hogy igazuk van.

Felbecsülhetetlen előnye és alkalmazásának titka az, hogy különböző feladatokat sok esetben ugyanazon tüzelőállásból tud megoldani, a tűz gyors áthelyezésével.

Tűzének sajátosságos jellegénél fogva, különösen a harc legválságosabb pillanataiban, a saját csapat erkölcsi erejét tetemesen fokozza.

Hatása tömött, hálás célokkal szemben megsemmisítő (95%-ig). Kis kiterjedésénél és nagy mozgékonyaságánál fogva az ellenséges tűzhatás ellen az összes nehézségi gépek közül legkönnyebben tud védekezni.

Alkalmazása a lovasságnál annak tűzerejét lényegesen növeli, s működési területét kiszélesíti. A tűzérősségnél beosztva, annak értékes védelmet nyújt a rajtaütések ellen, páncéljárműveknél felszerelve pedig lehetővé teszi hatás tekintetében jelentős tüzerő védett gyors eltolását az ellenség legérzékenyebb részei ellen, a meglepetés összes előnyeinek kihasználásával.

Rejtése, burkolása, álcázása minden parancsnok elsőrendű kötelessége, mert a géppuska úgy a tűzérő, mint a repülő legkeresettebb célja.

Biztosításáról különösen a szárnyakon mindig gondoskodjunk; ezáltal a géppuska kezelő legénységét ezen szolgálat alól mentesítjük s lehetővé tesszük, hogy a kezelők a géppuska közvetlen kiszolgálására kéznél legyenek.

Az állásváltoztatás a géppuska harcában a legnehezebb pillanat, mert többnyire ilyenkor éri a géppuska szakaszt veszteség; ennek szükségessége csak akkor áll be, ha eddigi állásukból a géppuskák bármelyikéből hatni nem tudnak, illetve ha a harc helyzet megköveteli az előre mozgásukat.

A gyakori állásváltoztatás hátrányai ismeretesek, éppen azért ne kívánjuk, hogy a géppuska oda tapadjon a gyalogsághoz, a fő az, hogy a gyalogságot tűzzel kísérni tudja. Tartsuk szem előtt, hogy a géppuska 1600 m-ig pontosan célzott tüzet ad le. Hézaglövésnél a puskás részek szélességi kiterjedése esökken s inkább mélységbe tagozódnak s így kevés puska jut lövéshez. Ezt azonban többszörösen pótolja a géppuskák tüze.

A géppuska alkalmazásánál a hullámos, hegyes-dombos terep igen kedvez, mert ilyen terepen bősé-

gesen nyílik alkalom az átlövésre és a hézaglövésre, feladatát kevés állásváltoztatással meg tudja oldani s a tüzelőállás elhagyását, illetve elfoglalását a kezelő legénység fedve végre tudja hajtani.

Az összeköttetés fenntartása azon kötelem parancsnokával, melynek támogatására a géppuskaszakasz hívva, mindkét kötelem parancsnokának legfontosabb feladata. Mintán ez a legnehezebb és a legfontosabb, törekedni kell a legmesszebb menő gondoskodásra. Az összeköttetés eszközei: távbeszélő (a legritkább esetben), jelentőfutó, jelentő kutya, fényjelek, hangjelek, távjelzés, rakétajelek stb. Az összeköttetés csak ott van megbízhatóan megszervezve, ahol ezen eszközök közül legalább 3-4 áll rendelkezésre.

2. Az ellenség megközelítése, az érintkezés felvétele. A harc bevezetése.

A támadó gyalogság a harc ezen mozzanatában legyen elkészülve arra, hogy az ellenség eddig fel nem fedezett gépeinek hatásos tűzkörletébe rövidesen belép. Az ellenség tűzerejének esöklentésére már most meg kell szervezni a tűzoltalmat, melyet részben a tűzérő és részben a gyalogság nehéz gépei (főképpen a géppuskák) fognak nyújtani.

A tűzérő tűzoltalma időszakonként leadott tűzcsapásokból áll, mely főleg az ellenség tűzgépeire irányul; minél jobban esöklök a távolság, ez a feladat mind erősebben hárul a géppuskákra.

A megközelítő alakzatot még a tűzérő tűzkörletbe való belépés előtt fel kell venni. Dacára a felderítés eredményének, egyes géppuskák már most állásba mennek és szökelve követik az előre mozgó puskaszakaszokat. Ezen terepellenőrzésre kirendelt géppuskáknak a feladata lesz a terepen jól rejtőzött előre tolt fészkeknek, gépeknek, járőröknek tüzzel való lefoglalása.

A biztosító csapatoknál és a küzdők vonalába beosztott géppuskákat, ha a harc helyzet bizonytalan, vagy ha tűzharca van kilátás, leszállásba kell rendelni. Ezek éppen úgy, mint az előbb említett esetben, szökelve követik a puskás kötelek előre mozgását, ügyelve arra, hogy le ne szakadjanak. A figyelő szolgálatot a szakaszparancsnok úgy szervezze meg, hogy

Egyedül a ma is látható hatalmas ciszternák és a carthagoi vízvezeték gigantikus maradványai igazolják, hogy a régiségbúvárok tudománya és fantáziája nem alaptalanul telepít az igénytelen romhalmaz tetejére különben valószínűleg létezett középületeket.

A Carthago változatos és tragikus sorsát túlélt építmények nagysága után ítélve, a pún város óriási lehetett. A Hadrián idejében épült száz kilométer hosszú római vízvezeték romjaiban is impozáns maradványai valóban tiszteletet gerjesztenek azok iránt, akik ezt a gigászi művet tervezték és megépítették.

A ciszternák közül tizennyolc a Carthago romjai között épült La Malga nevű, nyomorúságos kis arab faluban van. Ezekben ma már nincs víz, mert egészen más célt szolgálnak. A jó arabok ugyanis beletelepedtek a ciszternákba s lakásoknak meg állóknak használják őket. A nagy víztartályok fölé primitív tetőket építettek és azt mondják, hogy hűvös lakásaikkal nagyon meg vannak elégedve. El is hisszük nekik, mert a lakások feltétlenül hűvösök s ha nem is nagyon egészségesek, feltétlenül ocsók, ami pedig még Afrikában is nagyon fontos dolog.

A ciszternák másik csoportja a Bordz-el-Dzsedid nevű dombocskán áll ma is. Ezek a ciszternák, melyek valaha Hannibál népét látták el vízzel, ma is ugyanazon célt szolgálják. A múlt század végén restaurálták őket és összeköttették a halott város testvéreinek, Tunisznak a vízvezetékével. Ez az utóbbi ma is használatban levő ciszterna-komplex körülbelül harmincezer köbméter víz felfogására elegendő, a La Malga faluban levő, nagyobbik ciszternacsoport pedig ennél sokkal nagyobb. Valószínű tehát, hogy a pún város a mai fogalmak szerint is óriási metropolis lehetett.

Nézegetem a térképet, melyet a francia archeológusok állítottak össze. Megtudom belőle, hogy az egyik romhalmaz a tenger mellett a hajdan oly pompás fürdőtelep volt, a másik, a tenger és a domb között, annak a lépcsőnek a maradványai, amelyik a kikötőből Carthago fürdőjébe vezetett.

Különös bájút kölesönöz ennek a különben szomorú romhalmaznak a virágok óriási tömege. A halott város romjai között mindenféle színű vadvirágok és eszterjék tenyésznek, a pún sírok és katakombák közül sárga és piros virágok mosolyognak ki. Virágok fődnek egy különös alakú, kőlapokból összerakott síremléket, amely olyan, mint valami kártyaház. Virágok futják be egy újabban kiásott római villa romjait és furesa kontrasztot képeznek a keletört oszlopokkal és a mozaikpadló szétrepesztett maradványaival, melyek mind csak a halált, pusztulást juttatják eszünkbe. Bájos virágok kúsznak fel a római amphiteatrum szomorú maradványaira is, melyek között sok keresztény vértanú szenvedett a hitért, közöttük mint első Szent Nemphanion, azután Szent Perpetua és Szent Felicitá, kinek az emlékeire kápolnát is emeltek, az örökké élő Természet pedig virágokkal koszorúzza meg azt a helyet, ahol a kereszténység hős vértanúi életüket áldozták fel vallásukért a barbár Afrikában.

Egy kereszt, melyet az újabb időben emeltek, jelzi azon helyet, ahol 258-ban Szt. Cyprián halt vértanúhalált.

Most, mikor Carthago körül minden mohammedán, tudjuk csak igazán elképzelni, hogy mily óriási szellemi hatalom lehetett a régi keresztény Carthago. Szent Cypriánról tudjuk, hogy még mielőtt a római pápák pápa címmel jelentek volna meg a világ előtt, a római papság őt nevezte így, mint az Egyháznak egyik legtekintélyesebb képviselőjét. Talán éppen a carthagoi pápák óriási tekintélyének és szellemi befolyásának tudható be az is, hogy a türelmetlen iszlám oly alaposan elpusztított mindent, ami a keresztény Északafrika legdícsőségesebb idejére emlékeztethetett volna.

Vajmi kevés, úgyszólván csak egyetlen egy épület romjai maradtak vissza a régi kereszténység idejéből, melyet az iszlám áradata a valaha hatszáz katólikus pápoki székhelyet számláló Északafrikából tol-

a tűz bármikor megnyitható legyen. Már most kirendelhetünk egyes géppuskákat a szomszédos harcászvba, ha onnan jobb tűzhatásra van kilátás. Ilyen esetben a géppuskászakasz parancsnoka azonnal tegyen jelentést ebben a sávban elhelyezett csapat legközelebbi lévő tisztjének.

Eltolásnál figyelembe kell venni, hogy túlsók géppuska összetörődése szűk területen inkább káros, mint hasznos. A géppuskás szakasznak idegen harcászvba való állásnál tartása nem érinti az eddigi alárendelési viszonyt.

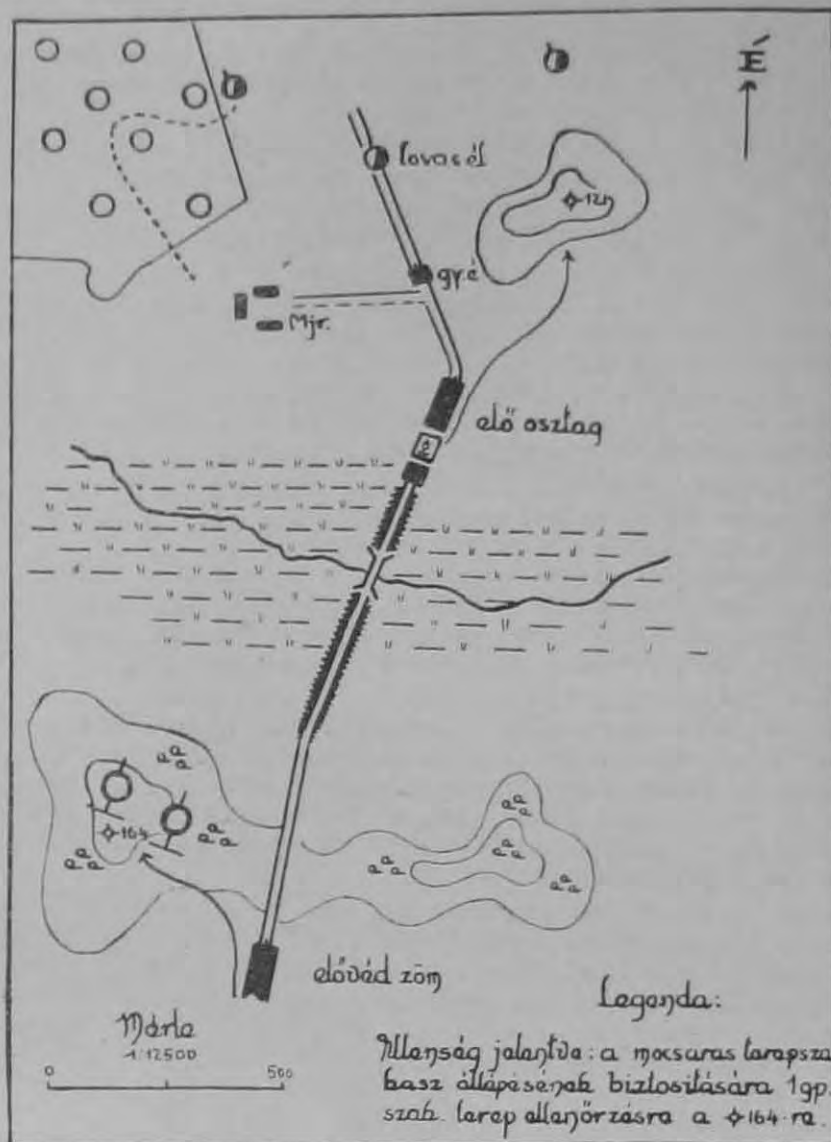
A géppuskákat általában az első lépcső mögé vagy lépcsőben valamely szárnyra osztjuk be, ha azonban ellenséges járőrök fellépése valószínűtlen, illetve ha a terep alakulat kedvez, egyes géppuskákat a parancsnok toljon a gyalogsági lépcső elé; ezek oldalozó tüzükkel lényegesen megkönnyítik a gyalogság előrehaladását. Ily géppuskák gyors előrejutását a terepkutatók gondos alkalmazásával kell biztosítani.

A kezelő legénység kimételese végett továbbá harcászati okokból a géppuskákat minél tovább lovakon szállítva vigyük. Mihelyt fennáll annak a lehetősége, hogy a géppuskák leszállásba, vagy tüzelőállásba mennek, le kell mállhazni. Ugyancsak hiba lenne a géppuskákat a mállás állatokon rajta hagyni, akkor, ha a terep a fedett megközelítést megnehezíti, továbbá, ha az ellenség tűzhatása a mállás állatokban veszteséget okozhat. Lemállhazás után a mállás állatok oly messzire kövessék a géppuskás szakaszt, amennyire a terep és a harc helyzet ezt megengedi. A szakaszparancsnok helyettes kötelessége lesz gondoskodni a terep ügyes kihasználásáról és a géppuskákkal való összeköttetésről.

Az alakzatok ne különbözzenek a puskás szakaszok alakzataitól. Általában keressük a mélységi vonalakat és a fedett megközelítési utakat. Az előrehaladás megkönnyítésére a szakasz előtt menjenek a terepkutatók, kik főleg azon tereprészeket derítik fel, melyek az ellenséges tűz és látás ellen védnek.

A géppuskás szakaszparancsnok a kilátó pontokra elsőnek menjen fel és állandóan tájékozva legyen az esetleges tüzelőállások helye felől azáltal, hogy a terepet ny szempontból állandóan szemrevételezi. Ezáltal lényegesen megkönnyíti a szakasz legfontosabb feladatát és pedig a harcnek legmegfelelőbb első tüzelő-

állásnak minél kevesebb veszteséggel történő észrevétel, fedett megközelítését.

41. ábra: Az elővédhez beosztott géppuskás szakasz terepellenőrzése.

jesen lesöpört. Ez a Domus Caritatis, vagy mint az arabok ma nevezik, a Damousz-el Karita-bazilika. E romokon kívül csak néhány felirat és Szent Cyprián keresztje hirdetik a késő utókornak, hogy ezen a helyen valaha a kereszténység történelmének olyan száradai peregtek le, melyek Cypriánt, Tertulliant és Lactantiust adták a világnak.

A romok városa ma egy kis keresztény sziget a köröskörül elterülő mohammedán tengerben. A fehér barátok említett szemináriumán kívül itt van a karmelita apácák és az afrikai misszionárius nővérek kolostora is, hol árvaház van elhelyezve. Kár, hogy mindezen épületek külseje nem méltó sem a gyönyörű vidékhez, sem pedig ahhoz a dicsőséges szerephez, melyet a kereszténység ezen a vidéken valamikor betöltött. Bizony nagyon egyszerű, stilustalan épületek ezek s ha nem Carthagoban volnánk, hol minden holt romhalmaz, észre sem vennénk őket. De mégis jól esik tudni, hogy itt vannak, mert a nemes hivatásuknak esendes visszavonultságban élő barátok és apácák képviselik ma az életet és a kereszténységet a régi világ sok vihart és zajt átélt, most alaktalan romokban heverő városában.

Lejjebb a domb alatt a tengerparton, hol valamikor a púnok kikötője és a rómaiak fürdőnegyede volt, ma is szép villák vannak. Ezek közül innen is látni Sidi-Bu-Said arab falucskaiban a tuniszi bey nyári palotáját. Sidi-Bu-Said falu különben az arabok egyik szent helye. Beszélnek, hogy nemrégén még nemesak az volt megtiltva, hogy idegen ember letelepedjék benne, de az is, hogy a hitetlen gyaur a falu utcáin mutatkozzék. S ami a legérdekesebb a dologban, az a szent, kinek az emlékét az arabok szerint az a falucska őrzi, nem más, mint maga Szent Lajos király, ki a mozlim hagyományok szerint a kereszties hadjárat alkalmával

átért a mohammedán vallásra s mikor pestisben meghalt, itt is temettetett volna el.

A másik nevezetes hely, melyben ma is van élet, a carthagoi romoktól ugyancsak látható La Marsa nevű arab falu. Ezt nem annyira a tuniszi beynek ottani, mint mondják, igazán keleti pompával berendezett lakása, hanem inkább az teszi nevezetessé, hogy a falu helyén állott valamikor egy másik történelmi város, Utica.

Carthagot megnézni nem könnyű dolog. Nincs az a világváros, melynek élő forgatagában könnyebben eltévedne az ember, mint a holt romok között és a hozzájuk fűződő hiteles történelmi adatok, különösen pedig a számtalan monda és legenda labirintusában.

Maguk a romok, talán a vízvezeték kivételével, nem elég impozánsak arra, hogy a nagy multat szemléltetővé tegyék, mint Pompei vagy Herculanium. S így az, aki azt várta, hogy történelmi reminiscenciáit nagyarányú, a Carthago névhez méltó dolgok látása fogja feleleveníteni, csalódottan is tér vissza Tuniszba.

Még nehezebb feladat a mai Carthagot leírni. Mert, ami közvetlenül érzékelhető, az ma valóban nagyon kevés. Amit pedig a képzelet lát, amit a kedély érez, az szinte leírhatatlan. Legjobb ide egyedül kijönni, mert a tudálékos hivatásos vezető magyarázata csak zavarja a bibliai hangulatot. Csak bosszankodik a gondolataiba elmélyedt utas, mikor a cicerone térképpel a kezében, mindenfelé mutogat és össze-vissza hadar a régi időről azon a helyen, hol úgy érzi az ember, hogy hangosan beszélni nem is volna szabad. Ajánlom is hofitársaimnak, hogyha Tuniszba kerülnek, egyedül menjenek fel a szürke romok közé, vezetőt ne vigyenek. Üljenek le egyedül valamelyik magányos kőlapra, melyet meghagytak az itt átvágtatott viharos, kegyetlen századok és akkor bizonyára át fogják érezni azt a hangulatot, mely Mariust könnyekre fakasztotta akkor, midőn oly sokáig elgondolkodva üldögélt Carthago romjain.

Megközelítés alatt a géppuskás szakasz igyekezzék a tűz megnyitása nélkül minél jobban az ellenség közelebe férkőzni. Ezáltal elkerülhető lesz a harc későbbi folyamán a túlkorai állásváltoztatás.

A hátsó lépcsőkben előnyomuló géppuskás szakaszok kerüljék azokat a fedett terepszakaszokat, melyeket előttük már több osztág felhasznált, mintán ezeket a területeket az ellenség előbb vagy utóbb tűz alá fogja venni.

A géppuskás szakaszparancsnok különös gondját képezze a rejtőzés, az ellenséges repülők leküzdése és a meglepetések ellen való biztosítás. Ezt azáltal éri el, hogy a cél és terepfelderítést úgy a maga, mint a parancsnoki féltraj közegei részéről a legnagyobb alaposággal megszervezi.

Megközelítő alakzatban a géppuskás szakaszparancsnok a rajokat egymás mellett (általában) vagy lépcsőben (nyílt oldalon) alkalmazza.

Az előosztágot illetve a megközelítéshez tagozódott század első lépcsőjét lássuk el géppuskával, így lényegesen megkönnyítjük az elért tereprész birtoklását. Több géppuska beosztása az ellenséget — az erőviszonyokat illetően — tévedésbe ejti. A géppuskák a tüzet bármely távolságon kezdik meg, ha kiadós célok mutatkoznak, illetve ha az előterepen befészkelte ellenséges gépek tüze az előnyomuló gyalogság folyamatos mozgását zavarja. Általában a géppuskák főfeladata legyen a mozgás és a könnyű gépek tűzharcához való fejlődésének a megkönnyítése. A tüzmegnyitás időpontjára nézve erősen befolyásolja a géppuskákat a terepalakulat. Hullámos fedett terepen ennek az időpontja jóval később lesz, mint nyílt, sík terepen.

3. Támadás a rohamig.

Ha a támadást készenlétbe helyezés előzi meg, ezt terepellenőrzésre leszállásba rendelt géppuskákkal biztosítjuk. Sok esetben a terepalakulat megengedi, hogy egyes géppuskákat az első lépcsőben lévő küzdők előtt vigyünk állásba, honnan azok oldalozó hatásukkal tetemesen megkönnyítik a gyalogság előretörését.

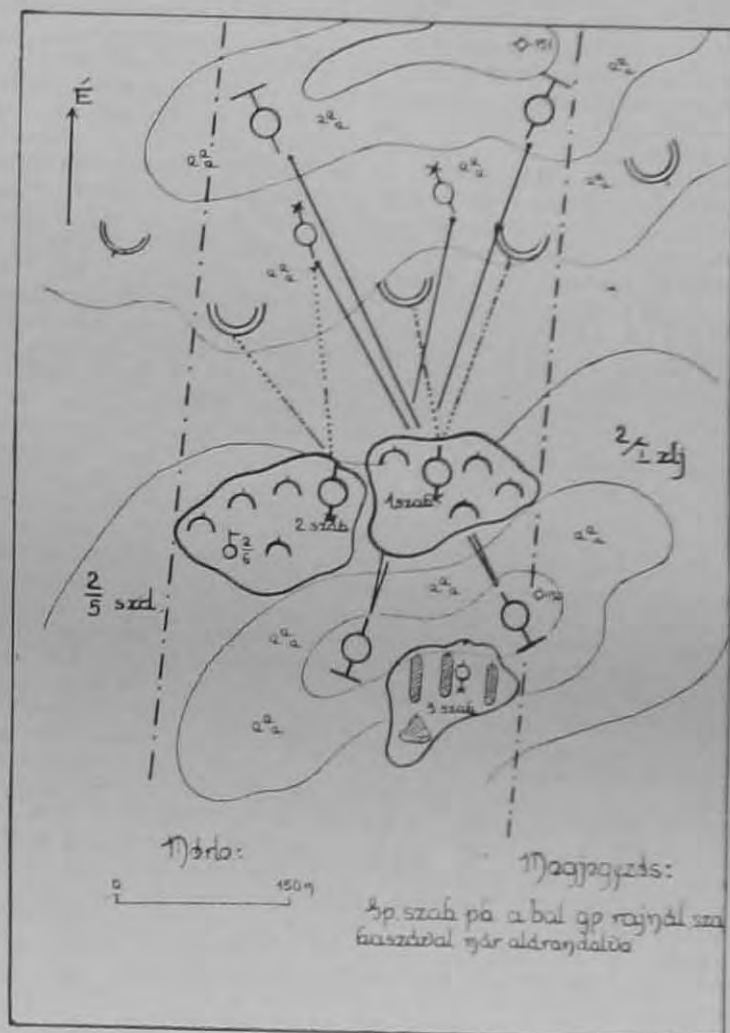
Áttekinthetetlen terepen egyes géppuskákat már a támadás kezdetén alá kell rendelni a századnak.

A géppuskás szakaszparancsnok, ha feladatát megkapta, siessen előre, tájékozódjék és az előterepet behatóan derítse fel, mialatt szakaszát helyettese vezeti, kívül jelentőfutók útján állandó összeköttetést tart fenn. A felderítésnél a következőkre gondoljon: 1. hol és mily távolságra észleli az ellenséges célokat és rögtön értékeli azokat, vagy ha az ellenséget nem látja, kb. hol gyanítja; 2. hogyan tudja elérni géppuskáinak oldalozó alkalmazását; 3. mily irányzási módot fog alkalmazni (közvetlen, közvetett); 4. hol fogja választani a tüzelő állást; 5. mely irányban közelíthetők meg a legkönnyebben ezek a tüzelő állások; 6. a küzdők vonalán át lehetséges-e a hézaglövés stb.

A géppuskák lőtávolságukat kihasználva korán kezdjék meg a tüzet, különösen akkor, ha a támadás kevés tüzérővel rendelkezik. Főfeladatuk most már a kisebb-nagyobb csoportokban szökő puskás és golyószórós kötelékeknek állandó tűzoltalmat nyújtani. A géppuskák hosszabb vagy rövidebb sorozatokból álló tüzesapásokkal lövik az ellenség részeit s azokat fedezékeikbe beszorítják. Ezt a kedvező időpontot a szökő részek kihasználják s villámgyorsan előre törnek. Minél hatásosabb a géppuskák tűzoltalma, annál nagyobb lesz a szökések hossza s a szökésben résztvevők száma.

Váratlanul oldalozó tűzbe jutott golyószórós és puskás rajok rendszerint megakadnak, ilyenkor nem csak a már tűzharcban álló, hanem a tartalék géppuskák is lépjenek közbe kiegészítőleg.

Minél jobban közeledik a támadó az ellenséghez, a tűzoltalom fokozottabban részletesebb lesz. A géppuskák célváltoztatásának útja meggyorsul, egymás után válnak felismerhetővé az előnyomulást megbénító ellenséges tüzforrások, melyekre a géppuska tüzet az ügyes tűzvezető egységesen fogja irányítani, összpontosított tűz alá véve azokat. A géppuskáknak ettől a pillanattól kezdve a legszorosabb érintkezést tartva fenn a küzdő rajokkal, állandóan készen kell lenni arra, hogy tüzeljék a kívánt irányba pillanatok alatt áthelyezhessék.

42. ábra: Támadás közben a kis távolságot elért küzdő század könnyű és nehéz gépeinek tüzelosztása.

Ha a géppuskák eredeti tüzelőállásukból biztonsági lövektéchnikai okokból már nem nyújthatnak hatásos tűzoltalmat, illetve ha előrevonásuk harcászati szükségessé, kövessék lépcsőzetesen az előnyomuló részeket. Az állásváltoztatás keresztülvitele a legnagyobb gyorsasággal történjék, hogy a tűzoltalom eme átmeneti gyöngülése minél rövidebb ideig tartson. Az új tüzelőállás elfoglalását mindig előzze meg annak felderítése és burkolása. Különösen nagy fontossággal bír a tüzelőállás fedett, észrevétlen elhagyása s az új tüzelőállásban a tűz meglepetésszerű megnyitása. A fent elmondott eseteken kívül az állásváltoztatás szükségese akkor is beáll, ha az átlövés és a hézaglövés az eredeti tüzelőállásból bármily okból nem lehetséges, továbbá ha a roham küszöbön van, amikor is a géppuska egy részének kéznél kell lenni, hogy azt közvetlenül támogassák.

A géppuskák tüzet a legaprólékosabb gondtal megszervezett és mindenre kiterjedő figyelés irányítsa, mivel 800 m.-ig golyószórós rajok előre gyülekezését a legnagyobb mértékben a géppuskák vannak hivatva megkönnyíteni. Ezen időponttól kezdve a géppuskás parancsnokok figyelme főleg arra irányuljon, hogy a géppuskák tüzeit azokra a rendszerint hátrább eső fészkekre irányítsák, amelyek ellen a golyószórós tüznek lefogó hatása kevésbé érvényesül, illetve amely fészkeknek ellenállása, dacára a rájuk irányított könnyű fegyverek tüzeinek, újból feléled. Állandóan törekedjék a géppuskás szakaszparancsnok a tűz meglepetésszerű megnyitására, mert különösen gépekben fölényes erővel rendelkező ellenséggel szemben jó tűzhatásra csak így számíthat. A meglepetésszerű tüzmegnyitás előfeltétele az összes előkészületek rejtett végrehajtása (állás elfoglalás, állás berendezés, célfelderítés, tűzparancs kiadás, irányozás).

A géppuskás szakasz, mint a leggyakrabban használatos géppuskás egység, vagy a géppuskás századparancsnok egységes vezetése alatt marad, vagy alá lesz

rendelve egy puskás századnak vagy pedig a zászlóaljparancsnok tartalékként, esetleg a légvédelmi szolgálat ellátására visszatartja. A zászlóaljparancsnok a tartalékként visszatartott géppuskás szakaszt használja fel arra, hogy közvetlen vagy közvetett irányzással az ellenség hátsó lépcsőit, általában a mögöttes terepet zavaró tűz alá vesse. A zászlóaljparancsnok a harc gyújtó pontjain a tartalék géppuskák tüzevel vagy azok bevetésével és alárendelésével juttatja kifejezésre akaratát. Hiba lenne csak egy géppuskát is tűzfeladat nélkül tartalékként visszatartani.

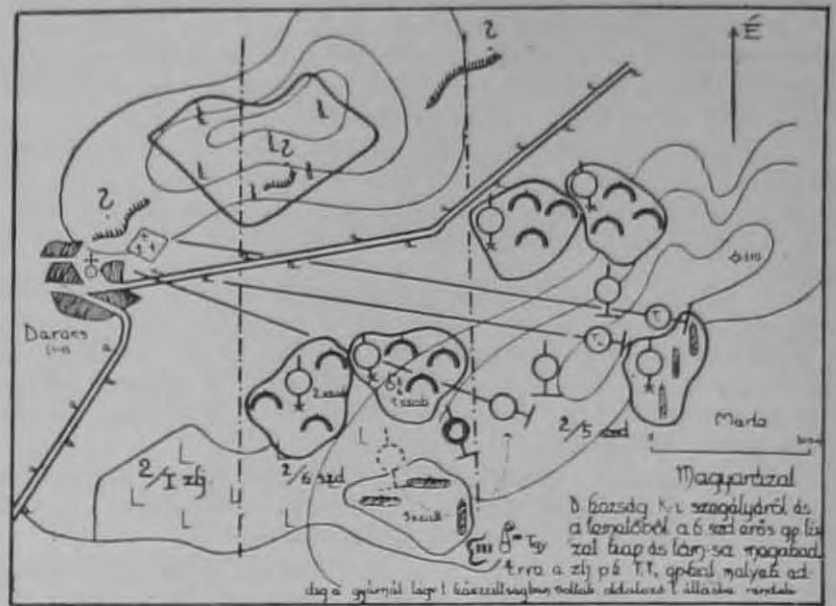
A kis távolságon belül lassan kialakulnak az ellenséges ellenállás főbb pontjai, a küzdő gyalogsági részek támadási céljai és részfeladatai. A géppuska tűzvezetése mind nehezebb lesz, mivel a tűzoltalomnak a mozgással most már a legszorosabb összhangban kell lennie, a tűz alá veendő ellenséges fészkeknek a támadást megbénító hatása és iránya állandóan változik. Ez az a pillanat, mikor a géppuskákat a küzdő részeknek közvetlenül alá kell rendelni. Különösen oly esetekben lesz ez indokolt, amikor a puskás részek előnyomulásához ezek könnyű fegyverei nem tudnak elegendő tűzoltalmat nyújtani, illetve ha a géppuskás századparancsnok századának tüzeit egységesen vezetni már nem képes. Áttekinthetetlen terepen a géppuskás szakaszokat már a támadás megindulásakor alá kell rendelni a puskás századnak. A zászlóalj esetleg szárnyon küzdő századának, hogy az az összeköttetést szomszédai felé tüzzel fenntarthassa, illetve, hogy annak egyes részeit a biztosító szolgálat alól mentesítsük, szintén már a támadás kezdetén rendeljen alá a zászlóaljparancsnok géppuskákat. Amennyiben a zászlóalj támadását kevés, vagy éppen semmi tüzéség sem támogatja, ezek tüzeinek pótlására a géppuskákat egységesen alkalmazza, a géppuskás szakaszokat semmi körülmények között sem osztja fel a puskás századokra. A puskás század parancsnoka neki alárendelt géppuskás szakaszok utalja ki feladatát és közölje vele tervét. Határozza meg a géppuskák első feladatát és azok szökelésszerű előnyomulásának módját. Bizonytalan helyzetben jelölje meg az első tüzelőállást és ha szükséges, intézkedjék a tűz megkezdésére nézve. Ha az átlövés vagy oldalozás lehetősége ki van zárva, a puskás századparancsnok kötelessége századának szakaszai között mesterséges részeket létesíteni. A géppuskás szakaszok adjon mindig időt az állásváltoztatásra, állásberendezésre. Géppuskáinak tüzeit főképpen a harc közben felismert erős ellenállást kifejtő pontokra irányítsa. Ennek a tüznek a hatása alatt könnyen fel fogja ismerni a rohamérett helyeket. A roham pillanatát előre közölje a géppuskás szakaszparancsnokkal (kit szakaszával legkésőbb ekkor már alá kell rendelni a puskás századnak), s már most utalja ki neki azon feladatokat, melyek szakasza elé hárulnak.

Az ellenség széttagolt elhelyezkedése a terepen gyakran nyújt alkalmat arra, hogy a géppuskák oldalozó tüze érvényesüljön.

Ha a támadás folyamán kedvező előnyomulási irányokat ismer fel a vezető s azokban a támadás fokozottan tért nyer, tartalék géppuskáit habozás nélkül ott vesse be. Ezzel eléri azt, hogy gyakran kiterjedt ellenséges részek jutnak tartós oldalozó tűzbe, ami a megakadt támadásnak újabb lendületet ad. Sok esetben a szomszéd küzdők a támadásban tért nyernek s lényegesen előbbre jutnak; ilyenkor a géppuskákat irányítsuk ezeknek a támadási sávjába, honnan többnyire alkalom fog adódni az oldalozásra s arra, hogy a géppuskák a saját egység haresávját az ellenségtől megtisztítsák.

A géppuskák fokozatosan kövessék a tért nyert küzdőket s minden talpalattnyi elfoglalt területet igyekezzenek mielőbb birtokba venni.

Sík terepen, ahol átlövésre a legritkábban nyílik alkalom, a géppuskás szakasz oly szorosán kövesse a küzdőket, hogy a keletkezett réseken át házagtűzzel tudjon hatni. Sőtétben, ködten vagy a terepalakulat következtében néha egyes géppuskák a küzdők első vonalába kerülnek: ennek az lesz a hátrányos következménye, hogy a géppuskák tűzhatásuk teljes kifejtésében korlátozva lesznek, a veszteségek nőnek s a puskás kötelékek a géppuskára irányított tüzéségi tüztől sokat szenvednek.

43. ábra: Elakadt támadás előresegítése géppuskák által a szomszéd, tért nyert, küzdő haresávjából.

Harc közben a jól rejtett géppuskákat ne ássuk be, csupán a kezelők készítsenek maguknak lövésztéknőt. A huzamosabb ideig egy tüzelőállásban maradó géppuskák parancsnoka arra törekedjék, hogy kezelői a géppuskát mielőbb állva kezelhessék (mélyített lövészgödrtöt kiemelni).

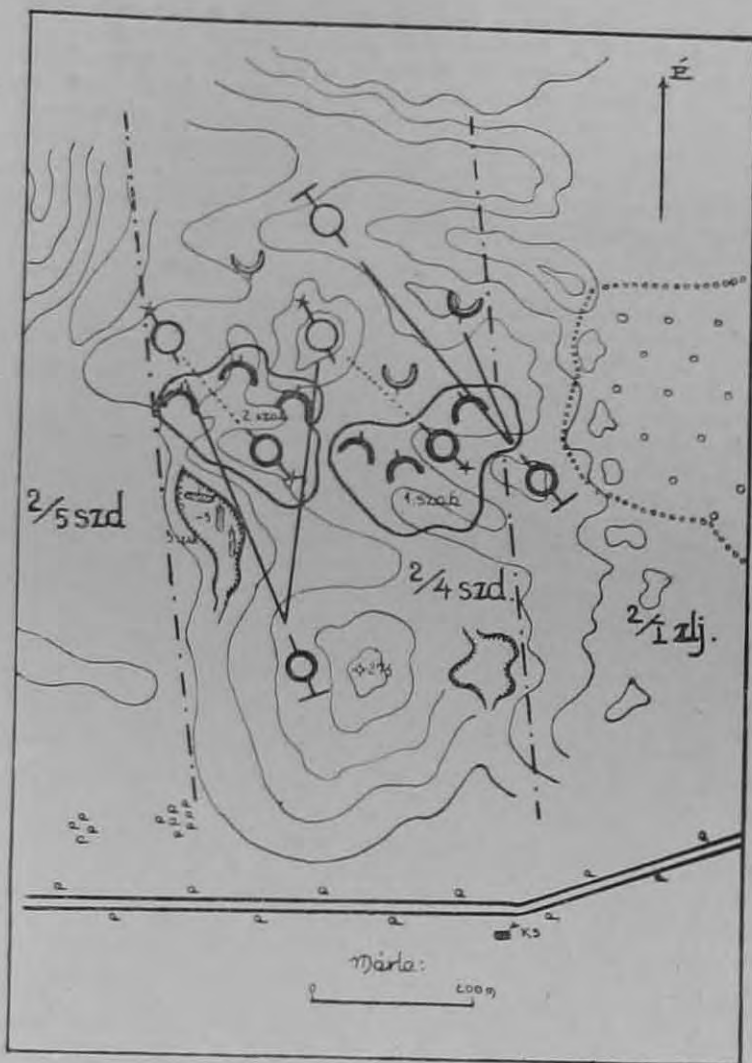
Támadásban a géppuskák feladatát az alábbiakban összegezhettük: a géppuskák a puskás részek előremozgásának eredményeképpen elért terepszakaszok birtoklását biztosítják és támogatást nyújtanak a további előretörésre. Ezt azáltal érjük el, hogy a géppuskák tüzükkel az ellenséges tüzforrásokat lefogják és különösen a szárnyakon megakadályozzák az ellenség átkaroló kísérletét. A géppuskák a már elfoglalt terepszakaszt lépcsőzetesen előrehaladva megszállják, állandóan ügyelve a mélységi tagozásra; ez lehetővé teszi, hogy a géppuskák minden irányban tudnak hatni, az ellenség ellenlökemének, ellentámadásának kivédése könnyebb s az ellenséges tűz szétforgácsolódik.

4. Rohamharc az ellenség védőövében.

Úgy támadásban, mint védelemben a főtörékvés ma oda irányul, hogy a roham pillanatáig az emberanyag kímélve legyen, minek elérésére a támadó egységeket parancsnokaik a terep állandó ügyes kihasználásával úgy viszik előre, hogy azok a rohamtávolságot lehető kevés veszteséggel éri el. Ezt a lassú térnyerést a géppuskák fogják biztosítani azzal, hogy a támadás lendületét csökkentő ellenséges könnyű és nehéz gépeket tüzükkel lefogják.

A roham pillanatában az összes géppuskák résztvesznek a harcban, megsemmisítő tüzzel löve a betörési pontokat. Ez a géppuskák harcának a legfontosabb, legdöntőbb mozzanata, miután a tüzéség és az aknavetők zárótüze ekkor már a betörési pont mögött fekszik. A géppuskáknak ez a lekötő tüze különösen oldalozás esetén igen értékes, amennyiben ilyenkor a betört részeket tüzhenger módjára tartósan tudják tűzoltalomban részesíteni. Különösen fontos lesz a betörés által közvetlenül nem érintett esatlakozó ellenséges részeknek tüzzel való elreteszése. A roham pillanatában a géppuskák egy része tüzeit helyezze előre, s vegye tűz alá a betörési pont mögötti terepet; oldalozó géppuskák részére ilyenkor kiváló alkalom nyílik zárótűz leadására. Minden parancsnok kötelessége gondoskodni, hogy a roham pillanatában az összeköttetés a géppuskák és a puskás részek között meglegyen. Ezt legmegbízhatóbban a látó összeköttetéssel, fény-, rakétajelekkel vagy jelentőfutókkal érjük el.

A géppuskák egy része állásban marad, hogy az esetleg meginduló ellentámadást tüzzel lefogja s a betört részeknek tűzoltalmat nyújtson. A géppuskák másik része a betörés után azonnal követi a küzdőket, birtokba veszi az elfoglalt területeket, megszállja az uralgó pontokat. Ezen géppuskák feladata lesz ellenlökemek kivédése, légitámadás elhárítása, tűzoltalom nyújtása a küzdőknek, vagy az üldöző tűz megkezdése.

44. ábra: A géppuskák tüzeinek elosztása a roham pillanatában.

A betörési ponton felhangzó géppuskatűz legyen a jeladás a hátsó géppuskák azonnali gyors előrevonására. Végzetes hiba lenne az összes géppuskákat a sikerült betörés után azonnal előrerendelni, mert könnyen megtörténhetik, hogy az ellenlökem, vagy az ellentámadás abban a pillanatban éri a betört küzdőket, mikor a támogatásra rendelt összes géppuskák állás-változtatásban vannak. Nem lehet eléggé hangsúlyozni a gépek itt vázolt előrevonásának pontos szabályozását a roham megindítása előtt.

A gyalogságnak a mélységi övön való átküzdése közben még maradnak egyes érintetlen erősebb, gyengébb ellenállást kifejtő fészkek. Ezeket az elől lévő küzdők megkerülik és tovább előre nyomulnak, oldalukat és hátukat ezen fészkek ellen a géppuskák tüzeivel biztosítva. Ily esetben a tért nyert küzdő géppuskái oldalozó tüzükkel igen lényegesen segíthetnek. A géppuskák parancsnokai pedig mindent kövessenek el, hogy a betörés mélyítésén elől harcoló küzdőkkel az összeköttetés meg ne szakadjon, mert itt a tűzoltalom súlya szintén a géppuskákon nyugszik.

Támpontok megtámadásánál ezek átkarolását, majd megrohamozását a géppuskák lényegesen megkönnyítik oldalozó tűzösszpontosítással és a tűz erősségének növelésével.

Visszavetett részeket a géppuskák megállásra kényszerítenek azzal, hogy az őket követő ellenséges osztagra tüzükkel ráfekszenek.

Betörés után a géppuskák egy része szorosan követi a küzdőket s azoknak közvetlenül nyújt tűzoltalmat, a főbb géppuskák jó kilövést nyújtó tereprészekről ellenőrzik a támadási terepet és a felbukkanó rejtett tüzgépeket azonnal összpontosított tűz alá veszik. Általában, ha a vezető az elért sikert biztosítani akarja és előrelátóan súlyt helyez arra, hogy a várható visszacsapások küzdő osztagainak tervszerű előredolgozását ne zavarják, gondoskodik arról, hogy a géppuskák állandóan mélységben tagozva kövessék a támadó részeket.

5. A siker kialakítása.

A betörés után az ellenséges ellenállás egyes pontokon teljesen legyengül, míg más helyeken — különösen pedig ott, ahol a tűzérési, aknavető és géppuskatűz hatása kevésbé érvényesült — teljes erővel feléled. Ily ellenállási pontokat, melyeken sok esetben rejtett tüzgépek is lesznek, a géppuskáknak mielőbb oldalozó tűz alá kell fogni s lekötni mindaddig, míg a felzárkózó tartalékok vagy hátsó lépcsők támadása ezeket ki nem emeli. A géppuskák fokozott figyelmű szolgálata és célfelderítése főképpen ily pontok felkutatására irányuljon, mert ha ezeket csak az előlről kapott értesítések alapján akarják lekötni, tüzükkel mindig meg fognak késni. A géppuskák különösen az ellenség ama fészkeit tartásuk le tüzükkel, melyek a fő ellenállási öv mélyéből a támadók előretörését megnehezítik.

A géppuskák messze előretörve, előresietve, tüzükképes könnyítéseket jelent, ha a géppuskák az ellenségek a terepen majd itt, majd ott felbukkanó ellenálló pontjait tüzzel azonnal leküzdik.

Ha a küzdők egyes részei meghátrálnak, azoknak a megálláshoz, az ellenállás újbóli kifejtéséhez erkölcsi erőt a géppuskák tüze fog adni.

A meghátráló puskás-szakaszok parancsnokai ilyenkor kövessenek el mindent, hogy osztagaik ne akadályozzák a géppuskák tüzeit s ne csoportosuljanak azok körül.

6. Üldözés.

A géppuskák messze előretörve, előresietve, tüzükkel fokozzák az ellenség felbomlását. A géppuskás parancsnokok minden merészsége a legteljesebb öntevékenységgel párosuljon, mert a harc egyetlen mozzanatában sem érvényesül oly megsemmisítően a géppuskatűz erkölcsi és fizikai hatása, mint az üldözésnél.

A géppuskák zárkózzanak fel közvetlenül a legelől lévő üldöző részekhez, sőt igyekezzenek azok elé jutni. A mérészen előretörő géppuskás szakaszok a hátsóbb lépcsőkben lévő géppuskák fognak tűzoltalmat nyújtani.

A fedett állásba menés, a rejtőzés teljes elhanyagolásával a géppuskák főtörekvése a tartós tüzelés legyen.

Hullámos terepen a géppuskák a legnagyobb gyorsasággal foglaljanak tüzelőállást a jó kilövést nyújtó uralgó pontokon és tüzüket azonnal nyissák meg.

Harc-tevékenységüket rövid gyors mozgás s a tartós tüzelés jellemezze.

Ha az ellenséges visszavonulás üteme gyors, a géppuskák tapadjanak az ellenségre s ne engedjék, hogy az tüzükké hatása alól magát kivonja. A géppuskák szállítása máhásállatokon sok esetben lehetséges s előnyös is lesz.

Gépkocsin vagy járműveken gyorsan előreszállított géppuskák váratlan felbukkanása a visszavonulás rendezetlenségét a teljes felbomlásig fokozhatja.

Ha amra idő és alkalom kínálkozik, az üldözés sikerét a vezető különösen azzal biztosíthatja, hogy géppuskás üldöző csoportokat alakít (4-8 géppuska), gondoskodik fedezetükről s járműveken az ellenség oldalába vagy hátába irányítja. Az ily géppuskacsoportok behatóan gondoskodjanak működési területükön a közelbiztosításról és felderítésről. Váratlan felbukkanásuk sikerét a tűz meglepetésszerű megnyitása csak fokozza. Tüzükké vezetését a higgadtág és a tervszerűség jellemezze. Ha a visszavonulási terepen a mozgó célok tömege mutatkozik, le kell mondani az időt rabló megsemmisítő tüzről, hanem elhelyett az egyes csapatrészeket rövid ismétlődő tűzcsapásokkal kell tűz alá venni, hogy a géppuskatűznek inkább a zavaró rendetlenséget és fejvesztettséget növelő erkölcsi, mint a megsemmisítő fizikai hatása érvényesüljön. Vonatokat mély utakon vagy töltéseken haladó közlekedési vonalakon, hidakon esupán addig tartás a géppuska tűz alatt, míg az így támadt tartós torlódás az egyes oszlopok menetét teljesen meg nem akasztja. A tűzérési gépek főleg a fogatait kell tűz alá venni, a géppuskás szakaszoknál pedig a máhás állatokat.

Az ily különleges feladattal megbízott kiküldetett géppuskák tartós tüzharc elől térjenek ki és egyes

géppuskák visszahagyásával feladatukat igyekezzenek más oldalról megoldani.

Sok esetben előnyös lesz az üldöző géppuskákat fontos tereprészek (útkeresztezők stb.) vagy tereptárgyak, hidak, átjárók stb.) gyors elérésére utasítani s azokat ott a kedvező tüzmegnyitás időpontjáig leszállásba rendelni.

Üldözéskor a géppuskák egy részének feladata lesz az üldöző részek oldalának vagy hátának biztosítása.

Ha géppuskák részére hiányzanak a látható célok, közvetett irányzással zavaró tüzzel lökjék a mögöttes terepet (közlekedési vonalakat, hidakat, helységeket, erdőket stb.).

Üldözéskor a géppuskák a helységeket és erdőket mindig kerüljék meg s a terepen a magaslati vonalakon mozogjanak. Mivel az üldözés rendszerint erőteljes mozgással párosul, az összeköttetést a tüzlépcső máhás állataival s a lőszerlépcsővel megbízhatóan kell megszervezni.

7. Támadás megerősített állásra.

A támadást többnyire éjjel hajtjuk végre, mert ezzel a veszteségeket csökkentjük és az ellenséges tüzhatalom is lényegesen rendszertelenebb, mint nappal. A támadást minden apró részletre kiterjedő előkészületek előzzék meg úgy, hogy annak minden mozzanata tervszerűen történjen.

Kerülni kell a géppuskák első lépcsőbe való bevetését (a puskaszakasz akadályozza a tüzhatalom és az ellenséges visszacsapások kivédése is nehezen fog menni a mélységi tagozás hiánya miatt), hanem arra kell törekedni, hogy tüzelő állásuk hátrább feküdjön, alkalmas legyen oldalozó tűz kifejtésére még az esetben is, ha ez a tüzelő állás csak a szomszéd harcában volna feltehető. Amennyiben oldalozó tüzelő állást a terepalakulat következtében lehetetlen találni, hátsó uralgó magaslatokon kell berendezkedni s a tűzoltalmat átlövés alkalmazásával fogják nyújtani a géppuskák.

A tüzelőállásokat a géppuskás szakaszparancsnok rajparancsnokaival még nappal szemrevételezze, gondoskodjék azok műszaki berendezéséről, közgeivel behatóan tájékozódjék a terepen és a célfelderítést, a tüzelosztást már most szabályozza. Gondoskodnia kell továbbá arról, hogy az álca- és burkoló-anyagot, továbbá lőszeri még nappal a tüzelő állások közelébe szállítsák. Ezen munkálatok végrehajtását kövesse még a sötétség beállta előtt a géppuska állásba rendelése. Az irányzók rendezkedjenek be az éjjeli lövésre, azoknál a géppuskáknál, melyek közvetett irányzással fogják tüzelni, a méréseket és számításokat már most el kell végezni. Éjjeli támadásnál a géppuskákkal szemben túlzott követelményekkel fellépni hiba lenne, mivel azok a puska jellegzetes tulajdonságainál fogva a sikeres alkalmazás legpontosabb előfeltételeit nélkülözik (hatás, megfigyelés, célváltoztatás, irányzékhelyesbítés).

A harci kedv növelésére és helyi harcászati okokból gyakran hajtunk végre vállalkozásokat (előretolt állás elfoglalása géppuska vagy aknavető fészek kiemelése stb.). Ezek sikere a tüzerő és a lököerő pontos összműködésében rejlik, ezért az összes előkészületek a besulykoltság jellegével bírnak. Az ily vállalkozások különösen ott lesznek gyakoriak, ahol a támadó a védővel szoros érintkezésben áll s miután a tüzéség támogatása nem mindég lesz lehetséges, a támadás előkészítése a géppuska dolga lesz. A világháború tapasztalatai szerint az ily vállalkozások a legtöbb esetben sikerrel jártak, ha a támadó elegendő géppuskával rendelkezett (egy zászlóalj harcászata legalább 10–20 géppuska). A géppuskák egy része a támadás közvetlen támogatására lesz hivatva, míg másik része oly feladatot kap, mely a támadás sikerét biztosítja. Ez utóbbi géppuskák feladata lesz a mögöttes terepet zavaró tüzzel löni s a mélységi övben felbukkanó rejtett gépeket tűz alá venni. Éjjeli támadásnál a támadó géppuskáinak zöme mind addig hallgasson, amíg a támadó részek nem kéri a tűzoltalmat, illetve amíg bizonyossá nem válik, hogy a védő tervszerűen irányítja tüzeit a támadóra.

A támadás folyamán, midőn a támadás mindinkább tért nyer, a géppuskák tüzeit a védő ama részei

ellen kell irányítani, melyek a terep és a támadó számdeka alapján a legnagyobb fontossággal bírnak.

Éjjel a zavaró tűz előnyös alkalmazása arra készítse a vezetőt, hogy géppuskáinak egy részét ily tűzfeladatok megoldására rendelje állásba. A géppuskák felállítási helyüket és számukat illetőleg váltó állások sűrű alkalmazásával fogják az ellenséget megtéveszteni. Ezt a célt még azzal is elérjük, hogy átmenetileg egyes helyeket a géppuskák erős összpontosított tűz alá vesznek.

A rohamot mindig előzze meg egy rövid, heves tüzelőkészítés, melyben az összes géppuskák részt vesznek. Ennek a tüznek előre- és hátrafektetése alkalmas nyújt az ellenség megtévesztésére.

Az elért részletsikereket a tüzgépek gyors elővonásával kell biztosítani a támadónak, viszont egyes géppuskákat uralgó magaslatokon visszatart, az ellenség visszacsapásainak megakadályozására.

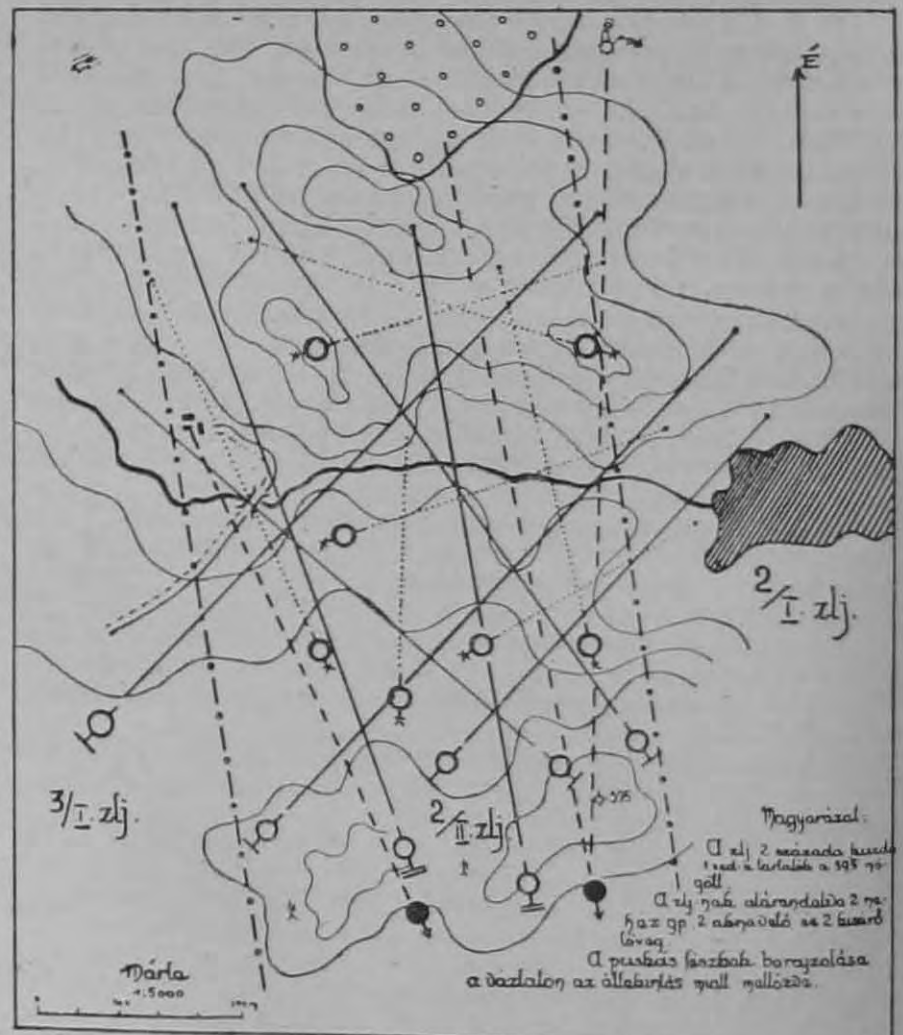
Az egész támadás tartama alatt különösen fontos a mögöttes terep tűz alatt tartása, viszont helytelen a tüzéség által lött területeket a géppuskáknak is tűz alatt tartani. A géppuskák parancsnokai tartásuk alatt szem előtt, hogy nem a betörés a nehéz, hanem az elért siker megtartása és kibővítése. Erős ellenséges ellentámadás esetén a küzdők visszahúzódását a géppuskák fogják biztosítani. Ilyenkor mutatkozik az előnye annak, hogy a géppuskák egy része szorosan felzárkózva követi a küzdőket.

Általában a támadás minden mozzanatát a tervszerűség és a küzdőkkel a legszorosabb összhang jellemesse.

8. Védelem mozgó harcban.

A védelmet úgy kell tekinteni, mint egy átmeneti helyzetet, mely lehetőséget teremt a támadásnak kedvezőbb viszonyok között való folytatására. A harc súlypontja a gépeken nyugszik, melyeknek jól megszervezett tüze biztosítja a védőállás rohammentességét.

A védelmi berendezkedés alapja a tüzrendszer megszervezése, mely biztosítja az előtérp hézagmentes pásztázását. Ennek a tüzrendszernek egy előre megállapított tüzterv alapján a géppuskák képezik a gerincét.

45. ábra: Védelemhez fejlődött zászlóalj gépeinek tüzterve.

(Folytatjuk.)

Amit vissza kell szereznünk: Nagyvárad.

A gépjárművek közúti forgalmáról s ennek ellenőrzéséről.

Írta: Dr. VALLÓ JÓZSEF őrnagy.

A gépjárművek még a legközelebbi múltban is, szinte kizárólag a városok közlekedési eszközeit képezték, ma azonban a helyzet az, hogy a csendőrség által portyázott területeken is napról-napra növekszik a forgalomba helyezett magán és társas gépkocsik száma. Ezen gazdasági szempontból örvendetes jelenség egyik oka kétségtelenül a megjavult gazdasági fellendülésben, másik oka pedig az alföldi terület gyér vasúti hálózatában keresendő.

Ha már most a gépjármű-forgalom lebonyolításának módját is figyelemmel kísérjük, azt kell tapasztalunk, hogy a régebbi, azt mondhatnánk, megállapodottabb városi forgalom, sokkal nagyobb fokú biztonságot mutat, mint az újabb keletű s egyelőre nehézségeivel küzdő vidéki gépjármű forgalom. Feltűnő jelenség pl., hogy a balesetek száma általában, de főleg a súlyos kimenetelű baleseteké, a forgalomban lévő gépjárművek számához viszonyítva, sokkal nagyobb a vidéken, mint a nagy városokban. Önként felvetődik tehát a kérdés, hogy mi lehet ezen, a vidéki személy- és vagyonszükséglet hátrányos színben feltűnő jelenségnek az oka. Véleményünk szerint elsősorban az előbb már említett kezdeti nehézségek idézik elő a sok balesetet. Ide tartoznak: a fuvarosok, kocsisok s más járművezetők tapasztalatlansága az autók előli kitérés terén, továbbá az igavonó állatoknak a gépjárművekkel szembeni nyugtalansága, nemkülönben a hiányos, esetleg teljesen hiányzó kivilágítás oly helyeken, ahol veszélyessé válható tereptárgyak, mint pl. vasúti- és vámsorompók, éles útkanyarulatok, magas töltések, javítás alatt álló hidak miatt éles megvilágításra lenne szükség. De hiba van a vidéki gépjárművezetők magatartásában is. Ugyanis, annak dacára, hogy legtöbbször szakképzettség, higgadtság és kötelességtudás tekintetében amúgy is messze mögötte marad a nagy gyakorlattal bíró városi gépjárművezetőknek, mégsem látjuk náluk azt a megfontoltságot, melyet felelősségteljes hivatásuk megkíván. Ez azzal magyarázható, hogy a kisebb forgalmú vidéki útvonalakon ritkább az ellenőrzési lehetőség, mint a nagyforgalmú városokban, ahol nemesak a hivatalos rendőrközegek, hanem a közönség is jól felfogott saját érdekében, figyelemmel kíséri a közúti forgalmi szabályok betartását, s az észlelt visszaélésekről a rendőrközeget értesíti, vagy nála panaszt tesz.

Másrészt sok baj kútforrása a túlhajtott üzleti szellem s az egyre növekvő konkurrencia szülte versengés is, mely a menetsebesség állandó fokozására ösztönzi főleg a bérautók vezetőit, ami végeredményben a forgalmi szabályok mellőzésére vezet.

Ezen jelenségekkel szemben az ellenőrzésre hivatott rendőrközegek rigorózus szigora lenne helyénvaló, de ezt a következetes szigorot akár a helyzet félreismerése, akár a vonatkozó közlekedési szabályokban való bizonytalanság miatt a legtöbb helyen nem tapasztaljuk. Ezen feltevésünket megerősíti az idei nyár folyamán egyik fürdőhelyen tett azon tapasztalat, hogy az ottani jelentékeny gépjármű forgalomban, szinte napirányban ismétlődő balesetek nyomában megszűntek, amint a helyzetet felismerő felsőbbtség a dologba beleenyúlva, a csendőrsöket kioktatta s szigorúbb ellenőrzésre utasította.

Amint ebből az esetből is látható, a fennálló hátrányok könnyen megszüntethetők, ha az ellenőrzést végző járőrök ezirányú kötelességeikkel tisztában vannak s ha az előjárók — a helyzet helyes mérlegelésével, — a hatóságokkal karöltve az alkalmasnak mutató ellenőrzési rendszert megszervezik. Alábbiakban rámutatunk azon fontosabb rendelkezésekre, melyek alapján a gépjárművek közúti forgalmának ellenőrzése gyakorlandó.

1. A Csendőrségi Szolg. Ut. 27. §-ának 7. pontja szerint a csendőrség rendes szolgálati teendőjét képezi a személy- és vagyonszükséglet fenntartása és a szerencsétlenségek megakadályozása érdekében fennálló szabályok betartása feletti őrködés. Ugyanezen szakasz 14. pontja szerint arra is ügyelni kell a csendőrség-

nek, hogy a közúti forgalom zavartalanul fenntartásuk s hogy mindenki az útrendészet szabályaihoz alkalmazkodjék.

A 60. §. ezen rendelkezéseken túlmenőleg azt is kötelességévé teszi a portyázó csendőröknek, hogy semmi olyat meg ne tőrjenek, ami az utcákon, tereken és utakon rendetlenséget vagy kárt okozhatna s általában az úrendészeti törvény betartásának ellenőrzését rendeli a járőröknek.

2. Az úrendészetről szóló 1890. évi I. t.-c. általános rendelkezései a gépjármű-forgalomra nézve is kötelelemly a közutakon való hajtást és kitérést, a 108. §, mely a közutakon való hajtást és kitérést, a 108. §-a, mely a hidakon való hajtási sebességet s a 109. §, mely az állatesoportokkal való találkozás alkalmával kövendő eljárást szabályozza.

3. A Büm. 1910. évi 57.000. számú, azóta módosított rendelete a gépjárművek általános forgalmi szabályait; az 1923. évi 78.002. sz. Keresk. min. rendelet a gépkocsival üzött személyszállítási ipar gyakorlásának szabályait; s végül a Büm. 1925. évi 232.453. sz. rendelete a rendőrközegek által végzendő ellenőrzés szabályait írják elő. Lássuk ez utóbbi rendelkezéseket alábbiakban:

A gépjárművek közúti forgalmáról szóló 1910. évi 57.000. számú Büm. rendelet, az 1921. évi XXVIII. t.-c.-ben s az 56.100. és 61.000/1922. sz. Keresk. min. és a 134.135/1915. sz. Büm. rendeletben foglalt módosításokkal:

I. FEJEZET.

A gépjárművekről általában:

1. §. A rendelet hatálya alá a közutakon sínpálya nélkül közlekedő gépjárművek tartoznak.

2. §. Az 1. §-ban említett gépjárműveket a közúti forgalomban használni — akár köz-, akár magán célra — csak akkor szabad, ha azokra az e rendeletben megnevezett hatóság a forgalmi engedélyt kiszolgáltatta és ha a gépjármű megfelelő forgalmi rendszámmal el van látva.

A gépjárművek nemzetközi forgalmára vonatkozó szabályokat a IV. fejezet állapítja meg.

3. §. A gépjármű biztos működésű és oly módon elrendezett készülékekkel legyen felszerelve, hogy e készülékek a lehetőség határain belül elhárítsák a kigyulladás avagy robbanás minden veszélyét. ne rémítsék el zörejükkel a hátsó vagy igavonó állatokat, ne adjanak semmi okot a forgalom veszélyeztetésére és füstjük, avagy gőzük által ne legyenek kellenen túl terhükre a járókelőknek stb.

4. §. A gépjárműveknek jelzésre alkalmas kürttel is felszerelve kell lenniök. A motoros kerekek kürtje éleshangú legyen, az egyéb gépjárműveké pedig mélyhangú.

Sötétség és köd beálltával a gépjárművön elül két, hátul pedig egy szintelen üveggel ellátott világító-lámpát kell alkalmazni.

Az elül elhelyezett lámpáknak az utat kielégítő távolságra kell megvilágítaniok, a hátsó világító lámpa pedig a rendszám megvilágítására szolgál.

Motoros kerekekre csak elül kell alkalmazni egy szintelen üvegű lámpát.

5. §. A forgalmi engedélyt a lakóhely, tartózkodóhely, vagy telep szerint illetékes kerületi szakértő (30. §.) székhelyén levő elsőfokú rendőrhatóságnál, Budapesten és a székesfővárosi m. kir. államrendőrség ezen kívül eső működési területén és a budapesti kerületben a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányságánál benyújtott kérvényben kell kérni.

16. §. A közhasználatra szolgáló gépjárműveket évenként egyszer forgalombiztonság szempontjából meg kell vizsgálni.

A kereskedelemügyi miniszternek jogában áll a magánhasználatra szolgáló gépjárműveknek a forgalombiztonság szempontjából való időszakos megvizsgálását is elrendelni.

Ezeket a vizsgálatokat az elsőfokú rendőrhatóság hivatalos szakértővel teljesíti s annak megtörténtét a forgalmi engedélyre rávezeti.

17. §. Ha a gépkocsi, vagy a motorkerékpár tulajdonosának személyében változás áll be, azt a régi és új tulajdonos köteles együttesen írásban, vagy szóban az illetékes rendőrhatóságnál (5. §.) tudomásulvétel és az

engedély átírása végett azonnal bejelenteni. Ha a tulajdonos személyében beállott változás folytán más kerület válik illetékesé, elsősorban a tulajdonosváltozást kell a régi kerületben bejelenteni és keresztülvezetni.

A nyilvántartó hatóság a változást a nyilvántartó lapon (kartoték) és a forgalmi engedélyen feljegyzi és a kiigazított forgalmi engedélyt az új tulajdonosnak kiszolgáltatja, egyúttal a régi igazolólapot megőrzésre bevonja és helyette új igazolólapot állít ki, amelyet gépkocsiknál az előirt fémtokba behelyez, stb.

20. §. a) Azok a gépkocsik, illetve motorkerékpárok, amelyek a forgalmi engedély és rendszám elnyerhetése céljából megtartandó hatósági vizsgálat helyére mennek, ezen az úton külön forgalmi engedély és rendszám nélkül közlekedhetnek, amikor is a vizsgálatot elrendelő hatósági idézés szolgál részükre igazolásul.

A hatósági idézés szövegében ezt a ténykörülményt kifejezetten fel kell említeni.

b) Automobilgyárak és a szakmabeli megbízható iparosok és kereskedők, akik a gyárukból vagy műhelyükből kikerülő, illetve részükre érkezett automobillal azoknak hatósági vizsgálat alá bocsátása előtt próbameneteket akarnak tartani, érdekképviselőik ajánlatára a jelen rendelet 5. §-ában megjelölt rendőrhatalóság útján a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez előterjesztett kérelmükre ideiglenesen forgalmi engedélyt és próbarendszámot kaphatnak.

Az ideiglenes forgalmi engedély félévi időtartamra érvényes és annak megújítását az időtartam letelte előtt újból kell kérni.

Egy cég részére több ideiglenes forgalmi engedélyt is ki lehet adni.

c) Az ideiglenes forgalmi engedélyt és próbarendszámot a m. kir. kereskedelemügyi miniszter engedélye alapján a jelen rendelet 5. §-ában megjelölt rendőrhatalóság adja ki és annak átvétele alkalmával a kérelmező fél engedélyenként ötszáz korona díjat köteles fizetni stb.

21. §. A forgalmi engedély kiadása céljából tartott hivatalos próbamenetekenél próbarendszámmal kell közlekedni.

22. §. Az elsőfokú rendőrhatalóság a területén közlekedő gépjárműveket közrendészeti szempontból indokolt esetben bármikor megvizsgálhatja. Műszaki hiány miatt azonban a forgalmi engedély csak a szakértő kedvezőtlen véleménye alapján vonható vissza.

Vissza kell vonni a forgalmi engedélyt, ha adatai nem az illető gépjárműre vonatkoznak.

II. FEJEZET.

24. §. Aki a gépjárművel a vasuti jog szabályai alá nem eső személy- vagy áruszállítást, továbbá bérkocsi- vagy rendes járatú időhöz kötött társaskocsi-ipart akar gyakorolni, köteles az 1884:LVII. törvényeikkbe foglalt ipartörvény rendelkezéséhez képest iparigazolványt, illetőleg iparendedélyt szerezni.

28. §. a) Minden megvizsgált és forgalmi rendszámmal ellátott gépkocsin úgy elől, mint hátul, motorkerékpároknál csak hátul az Országos Automobilszakértő Bizottság által kiadott és felülbélyegzett rendszámot kell alkalmazni.

Gépkocsiknál a rendszámtáblákat a gépkocsi elején a haladás irányába nézve az első jobboldali sárhányóra, hátul pedig akár az alváza, akár a gépkocsi-szekerényre alkalmas, feltűnő helyen felerősítve kell alkalmazni, személykocsiknál azonban az első rendszámtábla a hűtő elé a fényszórókat tartó villákat összekötő rúdra is erősíthető. Motorkerékpároknál a rendszámtáblát hátul alkalmas feltűnő helyen kell felerősíteni.

A magán- vagy közhasználatra szolgáló gépkocsik és motorkerékpárok rendszámtábláin a kerületi jelzést is fel kell tüntetni.

Az államkincstár (kormányzóság, fegyveres erő, postakincstár stb.) gépkocsijain és motorkerékpárjain kerületi jelzés nincsen, hanem csakis rendszámok vannak. Amennyiben azonban az államkincstár kocsijain a rendszámokon kívül még egyéb megkülönböztető jel-

zések alkalmazása kívánatos, erről esetről-esetre a m. kir. kereskedelemügyi miniszter, a m. kir. belügyminiszterrel egyetértve, rendelkezik.

A gépkocsik, motorkerékpárok rendszámtábláin a jelzések általában véve fehér alapon fekete arabsszámok, illetve vörös betűk; a százások az azon felüli számoktól rövid kötőjellel vannak elválasztva. Az államkincstár (kormányzóság, fegyveres erő, postakincstár, stb.) és a kereskedelemügyi miniszter által kijelölt közüzemek és közhasználatú gépkocsi vállalatok gépkocsijainak vagy motorkerékpárjainak rendszámtábláin azonban a jelzések fekete alapon fehér arabsszámok, illetve vörös betűk, a százások az azon felüli számoktól itt is rövid kötőjellel vannak elválasztva.

Gépkocsiknál az igazolólapokat az Országos Automobilszakértő Bizottság által rendelkezésre bocsátott fémtokban a gépkocsik szerelvényfalára kell erősíteni; motorkerékpároknál a fémtok használata és a gépre való felerősítése nem kötelező.

b) A gépkocsikon és motorkerékpárokon csakis az Országos Automobilszakértő Bizottság által kiadott és annak bélyegzőjével ellátott rendszámtáblákat (jelzőtáblákat) szabad alkalmazni.

c) A jelzőtáblákat olvasható állapotban kell tartani, sőtétben pedig gépkocsiknál a hátsó rendszámtáblát megfelelően meg kell világítani.

A jelzőtáblát eltakarni, bármilyen módon olvashatatlanná tenni, vagy a megszabott jelzéken felül más jelzést alkalmazni tilos.

A magán- vagy közhasználatra szolgáló gépkocsikra és motorkerékpárookra kiadott jelzőtáblák az Országos Automobilszakértő Bizottság tulajdonában maradnak s azok a vizsgálat alkalmával fizetendő díj ellenében a gépkocsi vagy motorkerékpár mindenkori tulajdonosának csak használatra adhatók át.

Ha tehát a gépkocsi, vagy motorkerékpár használhatatlanná válik, azt tényleg forgalmon kívül helyezi, vagy pedig állandó használatra külföldre viszik át, a jelzőtáblákat az illetékes rendőrhatalóságnak, amely azt kiadta, vissza kell szolgáltatni.

29. §. a) A rendszámtáblákat a hivatalos szakértő (8. §.) a szakvélemény kiállításának alkalmával — a használhatósági szakvélemény két példányának csatolása mellett — a rendőrhatalósághoz juttatja, amely a rendszámot a gépkocsi alváz jobb első részébe, motorkerékpároknál a kormányrudat tartó hüvelybe beüti, stb.

b) Ha magán- vagy közhasználatra szolgáló gépkocsi vagy motorkerékpárt abból a kerületből, amelyben a rendszámot nyerte, állandó forgalom céljából más kerületbe viszik át, a kerületi jelzőtáblát az új kerületnek megfelelően kell kicserélni, a rendszám azonban változatlanul megmarad.

Az ily átköltöztetést a tulajdonos köteles úgy az új, mint a régi gépjárműkerület szakértői székhelyein illetékes rendőrhatalóságoknál azonnal bejelenteni.

Az új gépjárműkerület szakértői székhelyén illetékes rendőrhatalóság a régi kerületi jelzőtáblát jelentő lappal visszaküldi ahhoz a rendőrhatalósághoz, amely azt kiadta és a gépkocsi vagy motorkerékpár tulajdonosa által bemutatott forgalmi engedély alapján a gépkocsiról vagy motorkerékpárról nyilvántartási lapot (15. §.) készít és a változást a forgalmi engedélyen följegyzi, ezenkívül új igazoló lapot állít ki és gépkocsiknál azt az előirt fémtokba beerősíti, végül az új kerületi jelzőtáblát a gépkocsi vagy motorkerékpár rendszámtáblájára felerősíti; a régi gépjármű-kerület székhelyén illetékes rendőrhatalóság pedig a változást a nála őrzött nyilvántartó-lapon szintén keresztülvezeti stb.

30. §. A rendszámok elé helyezendő gépjármű-kerületi jelzések a gépkocsi vagy motorkerékpár használati helye szerint a következők:

1. Budapest székesfőváros területén = Bp.

2. A budapesti szakértői kerületben (Jász-Nagykun-Szolnok vármegye, Esztergom, Hont és Nógrád esztergomi vármegyék, továbbá Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyéből az alsódabasi, aszodi, abonyi, bíai, gyömri, gödöllői, kispesti, monori, pomázi, rackevei, váci és nagykáta járások, valamint Vác, Cegléd, Nagykőrös, Szentendre és Újpest r. t. városok) = B.

3. A debreceni kerületben (Hajdu és Szabolcs vármegyék, Bereg, Szatmár és Bihar csonka vármegyék, Debrecen thj. város) = D.

4. A miskolci kerületben (Heves és Borsod vármegyék, Gömör Abauj-Torna, Ung és Zemplén csonka vármegyék, Miskolc thj. város) = M.

5. A pécsi kerületben (Somogy és Tolna vármegyék, Baranya csonka vármegye, Pécs és Baja thj. városok) = P.

6. A szegedi kerületben (Békés vármegye, Csongrád, Csanád, Torontál, Arad és Bács-Bodrog csonka vármegyék, Szeged és Hódmezővásárhely thj. városok, Szabadka thj. város megmaradt része, továbbá Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyéből a dunavecsei, kaio-csai, kiskörösi, kiskunfélegyházi és kunszentmiklósi járások, valamint Kalocsa, Kiskunhalas és Kiskunfélegyháza r. t. városok, végül Keoskemét thj. város) = S.

7. A székesfehérvári kerületben (Fejér és Veszprém vármegyék, Győr és Komárom csonka vármegyék, továbbá Komárom thj. város megmaradt része, valamint Győr és Székesfehérvár thj. városok) = E.

Győr thj. város és Győr csonka vármegye területén Győr város székhellyel külön kerületi szakértő teljeseíti a szakértői tennivalókat. (Kerületi jelzés E.)

8. A szombathelyi kerületben (Pozsony, Moson, Sopron, Vas és Zala csonka vármegyék és Sopron thj. város) = O.

Sopron thj. városban, valamint Sopron és Moson csonka vármegyék területén Sopron város székhellyel külön kerületi szakértő teljeseíti a szakértői tennivalókat. (Kerületi jelzés O.)

III. FEJEZET.

31. §. Az 1. §-ban említett gépjárműveket csak oly egyén vezetheti, aki a megfelelő gépjárművezetői vizsgát sikerrel letette.

Közhasználatra szolgáló gépjárművet csak oly férfi vezethet, aki élete 21-ik évét betöltötte.

38. §. A vizsga sikeres letétele esetén a rendőrhatalóság a vezetői igazolványt kiszolgáltatja. Az igazolvány kiállításának módját az előbbi §-ban említett külön utasítás állapítja meg.

Sikertelen vizsga után csak hat hét leteltével lehet újból vizsgára jelentkezni.

39. §. A vezetői igazolványt vissza kell vonni, ha előfeltételeinek bármelyike megszűnik, vagy ha a vezetői igazolvány adatai (személyleírás vagy fénykép) a személyazonosság ellen bizonyítanak.

A vezetői igazolványt visszavonó határozat ellen az érdekelt — a határozat közlését követő naptól számított 15 nap alatt — a belügyminiszterhez felelhet. A felelkezésnek nincs felfüggesztő hatálya.

40. §. A kiszolgáltató vezetői igazolványokról a kiállító rendőrhatalóság nyilvántartást vezet.

IV. FEJEZET.

41. §. A gépjárművet állandó figyelemmel és nagy elővigyázattal kell vezetni.

42. §. Aki a gépjárművet vezeti, elindulás előtt köteles önmaga, vagy megfelelő képesítéssel bíró egyén útján meggyőződést szerezni arról, hogy a gépjármű a forgalom követelményei (gépezet, fékek, kormány, füstölés, megvilágítás, kürt stb.) szempontjából rendben van.

43. §. A menetsebesség minden körülmények között olyan legyen, hogy a vezetőnek hatalmában álljon gépjárművét, a személy- és vagyonbiztonság veszélyeztetése nélkül vezetni.

A városok és községek belterületén — ha teljesen szabad az út — a személyszállításra szolgáló és 3000 kg.-nál nem nehezebb járművek legfeljebb 25 km. óránkénti sebességgel vezethetők, a 3000 kg.-nál nehezebb gépjárművek pedig 20 km. óránkénti sebességnél nagyobb sebességgel nem haladhatnak.

A társaskocsi-iparban használt gépjárművekre, továbbá pótkocsi kapcsolással közlekedő teherszállító gépjárművekre a forgalmi engedély kiszolgáltatása

alkalmával állapíttatik meg a legnagyobb menetsebesség.

44. §. A menetsebességet a szükséghez képest a lépésben haladó lófogatú kocsik sebességéig kell mérsékelni:

- keskeny- vagy nagyforgalmú utcákban;
- olyan utcákban, ahol a kocsit gyalogközlekedésre is szolgál;
- rendkívüli forgalom esetében;
- forgalmas utakeresztezéseknél;
- erős útkanyarulatoknál;
- vasúti vágányok keresztezéseinél;
- egyik utcából a másikba való befordulásnál;
- a javítás alatt álló hidakon;
- házakból való kihajtásnál vagy házakba való behajtásnál;

k) városok területén;

l) menetekkel, csordákkal való találkozásnál, nagyobb utcai csoportosulásoknál, sötétben vagy sűrű ködben;

m) ahol a vezető szabad kilátása akadályozva van;

n) lófogatokkal, kézen vezetett vagy szabadon hajtott állatokkal való találkozásnál;

o) ahol a gépek biztos működése az út sikossága miatt bizonytalanná vált;

p) általában mindenütt, ahol a közlekedés szűk térre szorul, vagy bármiféle okból akadályozva van.

45. §. Utcákba való befordulásnál jobbra a külső ívben, balra a belső ívben kell hajtani.

A menetsebesség lassítását, a megállást vagy a menetirány megváltoztatását a vezető jelezni köteles.

46. §. Ha az úttest egyik oldalát mélység vagy meredekebb lejtő határolja és megállás válik szükségessé, a gépjárműnek lehetőleg a mélység vagy a lejtő felőli oldalán kell megállania.

47. §. Lófogatúval való találkozásnál, ha a lovak nyugtalanodnak, a vezető gépjárművét lassítani és a szükséghez képest a gépjárművet megállítani, fenyegető veszély esetében pedig a motor működését megszüntetni köteles.

48. §. A vezető kötelessége arra is ügyelni, hogy a gépjármű füstöt, bűzös gázokat — a huzamosabb állás utáni indítást kivéve — ne terjesszen és a gépjárműből robbanó anyag az úttestre ki ne jusson. A városok (községek) belső területén az égési termékeket az exploziós motorból hangtompító edény kikerülésével közvetlenül a szabadba bocsátani tilos.

49. §. Sötétség beálltával, valamint ködben a gépjárművet elől két, hátul pedig egy szintelen üvegű lámpával meg kell világítani.

Erős fényű reflektoros lámpák fényét a városok belterületén homályos üveg alkalmazásával vagy egyéb megfelelő módon tompítani kell.

Motoros kerekeket csak elől alkalmazott, szintelen üvegű lámpával kell megvilágítani.

50. §. A gépjárműnek lakott helyeken való megindításánál, utcák keresztezésénél és minden esetben, amidőn ezt a közlekedés biztonsága szükségessé teszi, kürtjelzést kell használni.

Riasztó, fülsértő vagy szokatlan hangú kürtjelzőket vagy más jelzőkészüléket városokban csak a tűzoltóság, mentők vagy rendőri hatóság gépjárművei használhatnak.

51. §. Balesetknél a gépjárművet azonnal meg kell állítani s lehetőség szerint első segélyt kell nyújtani.

52. §. Ha a gépjármű szerkezetében vagy forgalomképességében hiány állana be, vagy a jelzőkürt hasznavehetetlenné válnék, vagy ha a gépjármű lámpája elromlanék, a gépjárművet lassú menetben, kevésbbé forgalmas utakon kell vezetni.

53. §. Nagyobb városokban, ahol az utcaforgalom nagyon élénk és az utcák szűkek, esetleg más érdekből is a gépjárművel való közlekedést a rendőrhatalóság bizonyos napszakokra vagy alkalmakra korlátozhatja, vagy pedig azt mindenkorra el is tilthatja stb.

55. §. A gépkocsi vagy motorkerékpár csendőri vagy rendőri felszólításra rögtön megállítandó és annak vezetője minden felvilágosítást megadni, továbbá az igazolólapot és vezetői igazolványt (nemzetközi útigazolványt) kívánatra felmutatni köteles.

Az esztergomi esendőr iskolaparancsnokság egy 3 lámpás rádiókészüléket állított fel 42 pár hallgatóval. Minden legénységi szobában 8 pár, az iskolaparancsnokság irodájában 2 pár hallgatót szereltek fel. Tizenhat millióba került s az összeget a közétkezésből takarították meg. A legénységnek esténként kedvelt szórakozása a rádió.

56. §. A vezetőnek a gépjárművet hosszabb időre elhagynia tilos, rövid időre is csak akkor szabad azt elhagynia, ha a hajtóerő működését beszüntette és megfelelő intézkedést tett, hogy illetéktelen egyén a gépjárművet meg ne indíthassa.

57. §. A gépjárművek közötti közlekedésén felül, az 1890:J. t. c.-nek a forgalom biztonságára vonatkozó határozmányai, valamint a közlekedés szabályozására vonatkozó egyéb jogszabályok is kiterjednek.

V. FEJEZET.

58. §. Nemzetközi útiigazolvánnyal külföldről érkező gépjárművek a belföldön a nemzetközi útiigazolvány alapján külön forgalmi engedély nélkül közlekedhetnek.

A nemzetközi útiigazolvány a gépjármű forgalomképességének és a vezető jogosultságának igazolására szolgál és a gépjármű részére szabad közlekedést biztosít, anélkül, hogy akár a gépjármű, akár annak a nemzetközi útiigazolvány szerint jogosult vezetője újabb vizsgálat alá volna vehető.

Azt, hogy nemzetközi útiigazolványt Magyarország kivül, mely államok állíthatnak ki, a kereskedelemügyi miniszter teszi közzé.

59. §. Nemzetközi útiigazolvány alapján közlekedő gépjárműnek a származási országban nyert s a kocsihátsó részén alkalmazandó rendszáma mellett a származási ország feltüntetésére különálló ovális alakú, 30 cm. hosszú és 18 cm. magas fehér államjelző táblával is el kell látva lennie, melyen legalább 10 cm. magas és 15 mm. vastag vonalú, fekete, latin nagybetűk, motoros kerekeknél 18 cm. hosszú, 12 cm. magas tábla, 8 cm. magas és 10 mm. vastag, fekete, latin nagybetű jelzi az országot, ahonnan a gépjármű való.

Nemzetközi megállapodás értelmében az államokat jelző betűk a következők:

Ausztria = „A”; Belgium = „B”; Bulgária = „BG”; Svájc = „Ch”; Cseh-szlovák közt. = „CS”; Németor-

szág = „D”; Spanyolország = „E”; Franciaország = „F”; Anglia = „GB”; Görögország = „GR”; Magyarország = „H”; Olaszország = „I”; Monaco = „MC”; Norvégia = „N”; Lengyelország = „PL”; Németalföld = „NL”; Portugália = „P”; Oroszország = „R”; Románia = „RM”; Svédország = „S”; Finnország = „SF”; Amerikai Egyesült-Államok = „US”.

60. §. A nemzetközi útiigazolványok kiadásuk napjától számított egyévi időtartamra érvényesek.

61. §. A nemzetközi útiigazolványokat az 59. §. utolsó bekezdésében megjelölt államok illetékes hatósági vagy az erre felhatalmazott egyesületek hatósági ellenjegyzéssel állítják ki.

A nemzetközi útiigazolványban foglalt írott adatok mindenkor latin vagy angol kurzív-betűvel írsanak.

62. §. A nemzetközi útiigazolványokat akkor, amikor a gépjárművek a külföldről a vámhatáron át be- vagy kilépnek, a vámhivatalok láttamozzák.

63. §. A közlekedésnek e rendeletben és más hazai jogszabályokban megállapított egyéb szabályait a nemzetközi útiigazolvány alapján közlekedő gépjárművek vezetői is megtartani kötelesek.

(Folytatjuk.)

Minden cselekvénynél három dologra kell ügyelni: először kívánságainkat alávetnünk az észnek, a mi legcélrányosabb kötelességeink teljesítésére; aztán figyelemmel lennünk a célba vett dolog tetemességére, hogy sem kelletnél több, sem kelletnél kevesebb gondot és fáradságot ne fordítsunk rá; harmadszor óvakodnunk, hogy mértéktelenek legyünk azokban, mik a tisztességes külsőhöz és méltósághoz tartoznak.

Cicero.

Csatárrá való kiképzés.

Irta: KISS ALADÁR főhadnagy.

A csatárrá való kiképzés az egyes honvéd kiképzésének egyik legfontosabb részét képezi. Fontosságának oka abban rejlik, hogy ezalatt a kiképzés alatt kell a honvédet a harcban való helyes magatartásra megtanítani. Ezen kiképzés nélkül nem mehetnének a győzelem reményével harcba honvédeink. Különösen nem ma, midőn a széttagoltság és a vezetők befolyásának esökkenése miatt az egyes honvéd kiképzésének olyan fontos szerep jut.

A kiképzés anyagát a Gyalogsági Gyakorlati Szabályzat 2. füzet 101. pontja sorolja fel. Ha e tananyagot vizsgáljuk, látjuk, hogy sok olyat tartalmaz, melyeknek ismerete és tudása a csendőrnek nemesak kívánatos, hanem feltétlenül szükséges is. A terepmegítélésnek, a terep felhasználásának, az ellenséges tűzhatás körletében való mozgásnak ismerése és gyakorlása nélkül csendőreink nem vehetnék fel a győzelem reményével a harcot azokkal szemben, akik ellen bármely pillanatban fegyveresen kellett fellépniök. Ezek, — különösen a forradalmak óta — sokan vannak. S e harcban, amit a csendőrök és a közrend ellen fegyveresen támadók harcának nevezhetünk, a csendőr harcszerű kiképzésének is fontos szerep jut. A győzelem érdekében meg kell tehát nekünk is tanítanunk csendőreinket az ilyen küzdelemben való helyes magatartásra, nehogy azok saját kárukon legyenek kénytelenek tanulni. S e tanítást, — tekintve, hogy a harcban való magatartásra oktatók, — nevezhetjük mi is csatárrá való kiképzésnek.

Csendőreink csatárrá való kiképzése főleg a régebben tanultak felrészítéséből és azoknak a közbiztonsági szolgálat teljesítése közben előforduló esetekre való alkalmazásából fog állani és ezért a honvédségi kiképzéstől különbözni is fog. E különbség azonban csak látszólagos. Lényegében a kettő egymástól el nem térhet, legfeljebb csendőreinknél szűkebbkörű lesz. Ha azonban a mindig kísérő kommunista zavargásokkal és lázadásokkal számolunk, — tekintve, hogy ezek megfékezésére és leverésére elsősorban a csendőrség lesz hivatott, — akkor e kiképzés fontossága és terjedelme nálunk is fokozott mértékben lép előtérbe.

A kiképzés kerestülvitelére vonatkozó határozványokat a Gy. Gy. Sz. 2. füzet 15. §-a tartalmazza. Ezen határozványok azonban, a Szabályzat rendeltetéséhez híven, csak irányelveket tartalmaznak, az apróbb részletekbe való beavatkozás nélkül. Ezeknek a részleteknek az elgondolása és kidolgozása már az oktató feladata lesz. A kidolgozás a Gy. Szabályzatot kívül a Harcszabályzat és a Löntasítás ismeretét is megkívánja. Az oktatás vezetéséhez pedig gyakorlottság szükséges. Ezek nélkül az oktató, mint aki nem biztos a dolgában, bátortalan és félénk lesz, oktatása tehát eredményes nem lehet. Az eredményes oktatás érdekében nem gondolom tehát hiábavalónak, ha az oktatásra hivatott őrsparancsnokoknak, kik e téren még a kellő ismeretekkel és gyakorlottsággal nem rendelkezhetnek, — az alábbiakban a Gy. Gy. Sz. 2. füzet 101. pontjában említett terepmegítélésnek és terepfelhasználásnak oktatására a részletekre is kiterjedő útmutatást adni próbálunk.

A terepmegítélés és terepfelhasználás a csatárrá való kiképzés alapja, miért is oktatására a rendelkezésre álló időből a legtöbbet fordítsuk és azt a legnagyobb alaposággal végezzük. Előbb a megítélést kell tanítanunk és csak akkor térjünk át a felhasználás oktatására, ha az oktatandó a terepfelhasználás jelentőségét felfogta és a felhasználásra vonatkozó véleményét helyesen megalkotni képes. Először egyenként oktassunk. Ha egyénileg már helyes az oktatandó magatartása, 2—3 főből álló csoportokban, lehetőleg minden alkalommal járőrként beállítva, oktassunk. A gyakorlatoknál eleinte csak ellenséges figyelmet, később ellenséges tűzhatást is tételezzünk fel, előbb egy, majd több irányból.

A megítélés oktatását kezdjük a terep fogalmának megmagyarázásával. Tanítsuk meg az oktatandót arra, hogy terepnek a föld felületét nevezzük a rajta lévő természetes és mesterséges részletekkel együtt. Ezután az egyes terepalakulatoknak (domb, völgy), tereptárgyaknak (épület, kerítés) és terepfedezeteknek

(fa, bokor) fogalmát és különböző fajait ismertessük meg az oktatandóval. Magyarázzuk meg neki, hogy a terepalakulatok és fedezetek jellegzetessége szerint különböző (sík, hullámos, hegyes és változatos, nyílt, fedett) terepet ismerünk, melyek a harc két legfontosabb tényezőjére, a tüzre és mozgásra más-más befolyást gyakorolnak. Így pl. a fedett terep a tűz kifejtését és a mozgást akadályozza.

Ha ezeket a fogalmakat megtanítottuk, amit a különböző terepen való megmutatással könnyen elérhetünk, térjünk át a terepalakulatoknak, tárgyaknak és fedezeteknek.

a) a fegyverek felhasználására,

b) a megfigyelhetőségre és

c) a tűz hatására vonatkozó befolyásának az ismertetésére. Az ismertetést kezdjük valamely terepalakulatnak, — pl. egy dombnak, — a fegyverek felhasználására vonatkozó befolyásának oktatásával és haladjunk mindig a fenti sorrendben. Legcélszerűbb lesz, ha az oktatandót egy dombon lefektetjük és az ellenséges cél beállítása után rávezetjük arra, hogy a domb fegyverének (puskájának) a felhasználására előnyös befolyással van, mert a kilátást könnyíti, a célzást lehetővé teszi és a nyugodt lövést (valószínűleg puskatámasztékot is nyújt) elősegíti. Hasonlóan jó befolyása lesz a dombnak a megfigyelésre is, bár ugyanakkor az ellenséges megfigyelhetőséget is elősegíti. A tűzhatásra vonatkozó befolyása azonban már csak akkor lesz előnyös, ha a domb mögé, — ha csak egy keveset is, — visszahúzódunk. Ez esetben ugyanis az ellenséges tűz hatását csökkenti.

Az oktatásnál eleinte elegendő lesz, ha csak a puska felhasználására és a puska tűzhatására vonatkozó befolyást ismertetjük. Később azonban kívánatos lesz a gyalogság könnyű és nehéz fegyvereinek, sőt a tűzérségi fegyvereknek az ismertetése is, természetesen csak a leglényegesebbekre való rámutatás mellett. Pl. laposlejtű dombnak a tűzérségi tűz hatására vonatkozó befolyása kedvezőtlen, mert annak meredekebb röppályájú becsapódása miatt az ellen védelmet nem nyújt.

A domb befolyásának ismertetése után oktassuk a völgy befolyását és értessük meg az oktatandóval, hogy a völgy a puska felhasználására és a megfigyelésre hátrányos befolyást gyakorol, mert nem engedi meg a kilövést és a kilátást. (Az ellenséges földi megfigyelést azonban megnehezíti, esetleg lehetetlenné is teszi!) A tűzhatásra vonatkozó befolyása azonban rendszerint igen kedvező, mert nemcsak a puska, hanem a tűzérségi tűz ellen is védelmet nyújthat.

Igy ismertessük meg az oktatandót a különböző tereptárgyaknak és terepfedezeteknek a befolyásával is. A megismertetéssel készítjük elő az oktatandót a terep helyes felhasználására. Ha az oktatandó a befolyásokat már ismeri, térjünk át a terepmegítélésnek a

a) puska kihasználása,

b) a rejtőzés,

c) az ellenséges tűzhatás csökkentése szempontjából való oktatására.

A puska kihasználása alatt a puskának, mint lövegfegyvernek, a felhasználását kell érteni. Ennek nélkülözhetetlen kelléke a kilövés. Jó a kilövés akkor, ha a lövő az előterepet jól áttekintheti, az ellenséget jól megfigyelheti és a mutatkozó célt puskájával célba veheti. Ezen körülmény szem előtt való tartására az oktatónak mindig különös gondot kell fordítania.

Rejtőzés alatt a láthatatlanságra való törekvést értjük a földi és légi megfigyelés ellen. Lehet természetes és mesterséges. Természetes akkor, ha a terep fedezetét, a tereptárgyakat, vagy a környezetszintet használjuk fel. Mesterséges, ha munkával pl. valamely tárgynak a csapat és az ellenség közé való állításával (álcázás) vagy a csapatnak a környezet színével egyező anyaggal való betakarásával (burkolás) érjük el a láthatatlanságot. A terepalakulat fedezetet nyújt és egyúttal rejt is. Lehetőség szerint a természetes rejtőzésre törekedjünk.

Az ellenséges tűzhatás csökkentése alatt a fedezést kell értenünk. Ez pedig nem más, mint oly tárgyak alá vagy mögé való húzódás, melyek az ellenséges tűzhatás ellen oltalmat nyújtanak. Ennek hiányában a legkisebb célnyújtásra való törekvés is fedezés lesz.

Az oktatásnál, melyet a terepalakulatoknak a puska

kihasználása szempontjából való megítélésével kezdünk, — állítsuk az oktatókat a közbiztonsági szolgálat köréből vett feladatok elé. A feladatoknál azonban ne kívánjunk gyakorlati végrehajtást, csupán a terepnek helyes megítélését a feladat végrehajtása szempontjából és az oktatók elhatározását. Ilyen kis feladatok: Vadorzók ott! (mutatni). Ön járótárs. Járórvezetőjének erről a dombról tűzoltalmat kell adnia. Hol választaná meg tüzelő állását? Két kommunista a járót az erdő felől megtámadta. Járórvezetője „Csatártűz” parancsára hol és milyen testhelyzetben tüzelne?

Elővezetésből jön hazafelé. Itt a dombnál észleli, hogy a szőlőskertek alján gyanús alakok mozognak. Honnan és hogyan figyelne meg a mozgást?

Az országot felől X. körözött egyén gyanútlanul közeleg. Ideérkezéig hol és hogyan rejtőzne? (Lesállítás).

A járőrre két ismert orvvadász a kukoricás szélére rátüzel és egymásután 10—12 lövést ad le. Hol és hogyan fedezné magát a tűzhatással szemben?

Hasonló feladatok adásával ítéltesük meg a különböző tereptárgyaknak és fedezeteknek a felhasználhatóságát, majd térjünk át a terep mozgás közbeni felhasználásának megítélésére. Pl. Hogyan közelítené meg a domb mögött lévő orvvadászokat? Természetesen az oktatók elhatározását a terep megítélése alapján indokolni is tartozik. Így pl. egy tüzelőállás kiválasztása indokolható volna azzal, hogy onnan van a legkedvezőbb kilövés, ott lehet legjobban rejtőzni és fedezni.

Ha az oktatók megítélése különböző helyzetekben helyes lesz, térjünk át a terep helyben való felhasználásának oktatására. Itt már nemcsak megítélést és elhatározást, hanem gyakorlati végrehajtást is kell követelnünk. A fentebb ismertetett vagy ahhoz hasonló kis feladatok keretében foglaltassunk az oktatókkal minél többször tüzelőállást, rejtőztessük a különböző irányból feltételezett ellenséges figyelés elől és fedeztessük az egy vagy több irányból tételezett ellenséges tüzzel szemben. Ugyanezeket, hasonló feladatokkal, oktatassuk különböző tereptárgyak és fedezeteknél is.

A tüzelőállás elfoglalásánál nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a domb mögé erősen visszahúzódva célozni nem lehet és ha visszahúzódunk, a támadó ellenség veszteség nélkül juthat előre, a védelemben lévő pedig nyugodtan tud előremenő társainkra tüzelni. Igyekezni kell a terepben észrevétlenül elhelyezkedni, miért is egy tüzelőállás elfoglalásánál sohasem szabad előbb a dombra felmenni és aztán visszahúzódni, hanem az utolsó lépéseket lehajolva, esetleg kúszva kell megtenni. Vessük az oktatók emlékezetébe, hogy a szilárd alátámasztás és kis cél mutatása miatt elvileg mindig fekvő és feltámasztott puskával kell tüzelni. Ülő, térdelő vagy álló testhelyzeteket csak akkor szabad elfoglalni, ha a célbavétel fekvő testhelyzetben lehetetlen, vagy igen nehéz volna.

Rejtőzésre lehetőleg a terepfedezetet és a környezet-szint (árnyékot) kell felhasználni, fedezésre pedig a terepalakulatokon kívül a védelmet nyújtó tereptárgyak is alkalmasak. Tüzelésnél sem a rejtőzésnek, sem a fedezésnek nem szabad a kilövés rovására történni.

A helyben való felhasználás oktatása után a terep való mozgást és a terep előnyeinek mozgás közbeni felhasználását oktatassuk a fentebb már részletesen elmondottak alapján. A mozgásnál vessük az oktatók emlékezetébe, hogy mindig az lesz a legrövidebb út, mely a kiutalt sávon belül a legkevésbé véráldozattal jár. Mutassunk rá, hogy földi megfigyelés ellen a terep ügyes kihasználása a legjobb rejtőzés. Légi megfigyelés ellen a terepfedezet kihasználásával vagy a mozgás ideiglenes beszüntetésével és földrevágódással tudunk legjobban védekezni. Követeljük meg az oktatóktól, hogy a feltételezett ellenséges figyelés irányának állandó szem előtt való tartásával, — a lehetőség szerint, — láthatatlannal és észrevehetetlenül mozogjon. Mozgása közben megnyilvánuló ellenséges tűzhatással szemben fedezéssel védekezzen, tűzterhes területeken pedig, ha azt kikerülnie nem lehet, elszánt futással haladjon át.

Fekessünk gondot a gyors el- és feltűnés oktatására is, mert erre a csendőrség szolgálatában — gyanús egyének megpillantásakor, tettenéréskor stb. — sokszor lehet szüksége. Az eltűnés fekvő testhelyzetnek gyors elfoglalásával, tereptárgyak mögé vagy fe-

dezetek közé való húzódással, a feltűnés, — egy esetleges előrelépéskor, — váratlan megjelenéssel és fellépéssel gyakorolható.

Az oktatást igyekezzünk minden alkalommal változatosra tenni, mert ezzel az oktatók érdeklődését fokozzuk. Egy feladatot egymásután több emberrel is hajtassunk végre, hogy ezáltal a végrehajtás helyességére nézve emberek között nemes versengés fejlődjen ki és egy feladatnak több helyes megoldását is megismertessük. Az észlelt hibákra oktatólagosan mutassunk rá és minden alkalommal magyarázzuk meg a helyes végrehajtást is.

Az alábbiakban a Gy. Gy. Sz. 197. pontja alapján, — a leglényegesebbeket összefoglalva, — ismertetni kívánom még a terep helyes felhasználásához elengedhetetlenül szükséges tudnivalókat.

Ezek:

a) A fedezésnek előnye az, hogy csökkentjük vele az ellenséges tűzhatását. Hátránya, hogy a célzott tüzelést megnehezíti, esetleg lehetetlenné is teszi. A rejtőzés előnye az ellenséges megfigyelés megnehezítésében és a rejtett mozgás megengedésében nyilvánul. Hátránya, hogy tűzhatással szemben védelmet nem nyújt.

b) Az ellenséges figyelés alóli kibúvás és az ellenséges célzás megnehezítésének módjai: kis cél mutatása, minden mozgás beszüntetése, teljes fedezés, a talaj és háttér színének, a megvilágításnak és árnyéknak figyelembevétele.

c) A puska a gyalogság egyéni fegyvere, mellyel minden csatár a kis távolságon belül (400 m-ig) tábor-szerű cél ellen biztos találatot várhat. Tábor-szerű célok: fejalak 24 cm., vállalak 30 cm., mellalak 50 cm., szökőalak 140 cm. Közepes távolságon (400—800 m.) már csak több lövés után számíthat találatra, de az ellenséget fedezésre kényszerítheti és ezáltal annak célzott tüzelését megnehezíti. A puska megengedett szórása 100 m.-kint szélességben 12 cm.-t, magasságban 18 cm.-t tesz ki (100 lépésenkint kb. 9—13 cm.), ami azonban jó lövő által csökkenthető. Leghalásabb cél a kis távolságon belül mozgó alak.

A golyószóró a kis gyalogegek (raj és szakasz) tűzerejének a lelke. Kis és közepes távolságon élő célok ellen rövid sorozatokban alkalmazzuk.

A géppuska a gyalogság leghatalmasabb tüzessége. Kedvező lőtávolsága tábor-szerű cél ellen 2000 m.-ig, korszerű irányzó berendezéssel 3500 m.-ig terjedhet. 2000 m.-en felül azonban csak zárt osztagok lehetők eredményesen.

A pisztoly a közelharc eszköze. Kedvező lőtávolsága élő célok ellen 50 m.-ig terjed.

Az aknavető (9 cm.-es) legnagyobb lőtávolsága 1200 m. Főleg fedett célok ellen alkalmazzuk. Élő célok elleni hatása a 8—10 cm.-es gránát hatásával egyenlő. (Lásd d) alatt).

A gránátvető lőtávolsága 500 m.-ig terjed. Fedett vagy fedetlen célok ellen a kézigránátnál nagyobb gránátokat dob. Hatása kisebb az aknavető hatásánál.

A kézigránát — támadó és védő — élő célok ellen kb. 40 m.-ig dobható. A támadó 7 m., a védelmi 35 m. sugarú körben hatásos.

d) A tűzérés az ellenség ténykedéseinek megzavarására zavaró tüzet, a figyelő helyek és állásrészek szétrombolására romboló tüzet, az élő célok megbénítására megsemmisítő tüzet, a rohamozó ellenség elhárítására zárótüzet, a támadó gyalogság előtt pedig tüzhengert alkalmaz. Tüzelésmódja: ha a lövegek folytatólag lönek: ütőtűz, ha egymásután két másodpernyi időközben lönek: sortűz, ha egyidőben lönek: össz-tűz, ha a tüzelőgyorsaság kihasználásával lönek: gyorstűz és végül lövegtűz, ha a lövegek a lövegezőtök vezényszavára tüzelnek.

A 8 cm.-es tábori ágyú srappnellének pásztazott tere 45—100 m. hosszú és 20 m. széles. Kb. ugyaneannyi a 10 cm.-es tábori tere is. A töltelékgyövek és repeszdarabok veszélyeztetette terület 4—5-ször hosszabb és 2—3-szor szélesebb.

A gránát (10 cm.-ig) repeszdarabjainak kb. 20 m. hosszú és 20—40 m. széles a beszórt területe. A repeszdarabok veszélyeztetette terület azonban 3—4-szer akkora.

A srappnell kizárólag élő célok lövésére alkalmas, a gránátot leginkább fedett célok ellen használják. Élő

célok ellen igen alkalmas még a gránátsrapnell. Ez a levegőben robban, mint srapnell, a lövedék csúcsa pedig a csapódásban robban, mint a gránát. Legkedvezőbb célja a rejtőzetlenül mozgó célok, különösen, ha a lőirány rézsutos.

e) A lovasság feladata a felderítés, leplezés, biztosítás és főként az üldözés. Feladatának megoldására mozgékonyágánál, gyorsaságánál, mindennemű löfegyverrel és löszerral való bőséges felszerelése folytán kiválóan alkalmas, mert gyorsan és hatalmas tüzerőt tud alkalmazni. Haremodja: a mozgóképességet lőhatón kihatásnál, a harcot gyalog, tüzrel végrehajtani. Meglepetésnél a lovasroham és a tűzharc együttes alkalmazása.

f) A repülő a felderítés legfontosabb eszköze. Felderítő és harci repülőgépeket ismerünk. A felderítő gépnek az ellenség helyzetébe, csoportosításába való betekintés a feladata. A közeli és távoli felderítő repülőgépek rendszerint 2 géppuskával vannak felszerelve.

A harci repülőgépekhez a csata, bomba és vadász repülőgépek tartoznak. A csata repülőgép 1–2 géppuskával van felfegyverkezve és földi célok ellen harcol. A több géppuskával felfegyverzett és több méter-mázsányi hasznos terhet is elbíró bombarepülőgép tömött élő célok és fontos gócpontok megtámadására szolgál. A vadász repülőgépnek, a felderítő és bombagépek védelmezése és azok munkájának biztosítása a feladata. Fegyverzete a pilóta által kezelt géppuska.

g) A harcokocsik a gyalogság lökőerejének növelésére szolgálnak. Könnyű és nehéz harcokocsikat különböztetünk meg. A könnyűnek a gyalogság közvetlen kísérése és az azzal való szoros együttműködés, a nehéznek a fészkek és támpontok legázolása és leküzdése a feladata. Fegyverzete a pilóta által kezelt géppuska és ágyú. Menetsebességük óránként 1–12 km.-ig terjed. Útjukban a terepbessz köve nincsenek.

h) A gáz a leghatásosabb harceszköz, mert a más fegyverek ellen oltalmat nyújtó fedezékekbe is behatol. Hatásuk az alkalmazott gázok minősége szerint ingerlők, bénítók vagy haláltokozók lehetnek. Illanó és tapadó gázokat alkalmaznak. Előbbiek hatása azonnal, utóbbiaké egy vagy több óra múlva áll be. Alkalmazási mód: lövegből, repülőbombákból, gázvetőkből lövéssel, illetve dobással, gázkifúvógépekből kifúvással. Gázkézigránáttal is számolni kell! Védekezési mód: gázalarc viselése. Ha ez megsérül, nem működik vagy hiányzik, akkor ruhadarabokba tett nedves földet kell használnunk és ezen keresztül kell lélegzenünk. Földre feküdni és futni nem szabad!

i) A puska, golyószóró és géppuska tűzhatásának csökkentésére a fedezés (tereptárgyak, terepalakulatok mögé való búvás, vagy ezek hiányában a legkisebb célnyújtásra való törekvés) a legjobb terepfelhasználási mód. Erre a védelmet nyújtó tereptárgyakon kívül különösen a fedező vonal mögötti részek (fedett tér!) a legalkalmasabbak. A magasabb röppályájú lövedékek ellen a meredek lejtő mögé való fekvés, a gödrökbe, gránáttöltésekbe való húzódás és a fedezékekbe való búvás a legjobb terepfelhasználási mód. Kézigránát ellen kitéréssel és a földhöz lapulással is eredményesen védekezhetünk. Repülő közeledtekor a terepfedeztetet kell felhasználnunk, s ha lehetséges, mozgásunkat is szüntessük be. Harcokocsik tüze ellen a terepalakulatokat használjuk fel és igyekezzünk a harcokocsi közelébe férkőzve a fegyverek holtterébe jutni. Lovastámadásnál a közvetlen közelben lévő akadályokat legcélszerűbb felhasználni, gázzal való lövés esetén pedig kerüljük ki az elgázosított területeket és kerüljük a mélyebbfekvésű pontokat.

k) Puskatűz ellen földből 1.20 m.-es, puha fából 1 m.-es, kemény fából 0.75 m.-es, téglafalból 30 cm.-es, vasból 15 mm.-es és acélból 12 mm.-es fedezék véd. Géppuska ellen általában ugyanezek védnek, kis távolságra azonban a géppuska átütő ereje nagyobb.

A tábori ágyú srapnellölteléke és repeszdarabjai ellen földből 0.50–1 m.-es, fából 0.10 m.-es, könnyű és nehéz tábori taracknál földből 1 m.-es fedezék véd. A tábori ágyú telitalálata ellen földből 3 m.-es, téglafalból 1 m.-es, a könnyű tábori tarack lapos lövései ellen földből szintén 3 m.-es, téglafalból 1 m.-es, betonfalból 0.70 m.-es vastagságú fedezék nyújt védelmet. Meredek ívlövéseknél a tábori erősítés eszközeivel már nem tudunk védekezni.

Sándor hadnagy katonai érdemkeresztje.

A nyolevadas-külenevenes években a m. kir. csendőrség felügyeleti körletében alig volt vidék, hol a közbiztonsági szolgálat ellátása terén buzgalom, tapintat és szerzett tapasztalatainak érvényesítése tekintetében a csendőrnek olyan alkalmas és tág tér kínálkozott volna, mint a volt székesfehérvári (VI. számú) csendőrkerületi parancsnokság és különösen az ennek szombathelyi (4-ik) szárnyát képező Zala vármegye területének Horvát- és Stájerországgal határos része. Ezen országokkal való határos volta, ehhez még a különböző nemzetiségű lakosság, már magában véve is olyan tényezők voltak, amelyek a csendőrtől a legnagyobb óvatosságot és tapintatot követelték. A Dráva és Mura folyók által úgyszólván félszigetté alkotott terület földrajzi viszonyai amily mértékben előnyteleknek, épen olyan arányban kedvezőek voltak a közártalmú egyének garázdálkodására. Különösen kedvelt fészke lett a bandákba tömörült vándorcigányoknak, kiknek a csendőrség üldözése elől igen jó alkalmuk nyílt a két folyó valamelyik kevésbé felügyelt pontján át abból az örskörletből menekülni, hol bűncselekményeiket elkövetették. Ez által oly terepakadályt vontak üldözőik elé, melynek legyőzése nagy nehézségekkel volt egybekötve. Kiváltképpen nehéz és fáradságos feladat s emellett rendkívüli helyismeretet igényelt e közártalmuak üldözése a nyári időszakban, midőn a gonosztevőknek annyi természetes menedékhely kínálkozott.

A székesfehérvári kerületnek említett része a nagykanizsai szakasz területéhez tartozott, mely abban az időben a nagykanizsai, letenyei, alsólendvai és a két muraközi, nevezetesen a perlaki és csáktornyai közigazgatási járásokat foglalta magában 14 örssel. Ezek területén évek óta rövidebb-hosszabb időközökben számos lopás, betörés, rablás és gyilkosság követtetett el, melyeknek kiderítése s tetteseinek ártalmatlanná tétele a legszorgosabb utánjárás ellenére is nagyobb részben sikertelen maradt, mert a tettéseknek nyomaveszett, nyomravevő felvilágosítást pedig senki sem tudott, vagy akart adni.

A bűncselekmények természete és elkövetési módja vándorcigányokra engedett következtetni; azok erélyesen üldöztettek is, de a tett elkövetése helyéről rendszerint eltűntek, — mintha a föld nyelte volna el őket — titkos és járatlan utakon Horvát- vagy Stájerországba menekültek. Ezen a helyzeten Tordai Sándor László hadnagy* gyökeresen változtatott, midőn 1890 május hó 1-vel — mint hadapródtiszthelyettes — a nagykanizsai szakasz vezetésével megbízatván, a viszonyok felől tájékozódást szerzett s egy nagyobb szabású nyomozáshoz szükséges szálakat összegyűjtötte. A Csendőrségi Zsebkönyv 1894. évfolyama „Egy három ország területén garázdálkodott cigánybanda megsemmisítése” címen ismerteti e nyomozást, amelyet annyira fényes eredménynek jelzett, hogy mintaképeül szolgálhat a legkitünőbb működésnek. Ezért határoztam magam arra, hogy lapunk hasábjain felfrissítem e nyomozás lefolytatását. Sándor hadnagy emberi erőt meghaladóan közel 7 hónapon át vezette azt s mint hadnagy érte az a maga nemében szinte egyedülálló kitüntetés, hogy ő Felsője 1893. évi június hó 28-án kelt legfelsőbb elhatározásával részére a *közbiztonsági szolgálat terén*, kötelességű és fáradságteljes működés által elért jeles és közhasznú eredményei elismerésül a *katonai érdemkeresztet* legkegyelmesebben adományozta.

A monstre-nyomozás kiindulási pontját a következő bűnesetek képezték: 1892 április 4-én éjjel Borsfán egy

* Tordai Sándor László 1865. évben született Sepsiszentgyörgyön. A felsőbb kereskedelmi iskolát Kolozsváron végzvé, 1884. évben mint egyévi önkéntes a cs. és kir. 2. számú gyalogezredben tett eleget katonai kötelezettségének. A csendőrséghez 1886. évben lépett be. Hadapróddá 1888. évben, hadnaggyá 1890. évben lépett elő. Mint ezredes s a szegedi kerület ideiglenes parancsnoka 1918 július 1-én helyeztetett nyugállományba. Letenyén telepedett meg, melynek környékén játszódtott le a most leírt nyomozása.

pincét törtek fel, még ugyanazon éjjel a bánokszentgyörgyi országúton két fuvarost megtámadtak és súlyosan megsebesítettek, ugyancsak ezen éjjel Bánokszentgyörgyön egy kereskedésbe törtek be, négy nappal később — április 8-án — pedig a Muraközben — a Kotor és Alsódomboru közötti országúton — a késő esti órákban egy nő, majd két utas megtámadtatott, súlyosan megsebesítetett s kiraboltatott. A tettesek mind a négy esetben ismeretlenek maradtak.

Sándor hadnagy a vett távirati jelentésekből arra következtetett, hogy e két — egymástól 36 km-re eső — helyen előfordult bűncselekményeket ugyanazon tettesek követték el. Kézrekerítésük érdekében két száguldó járort azonnal mozgósított, a muraközi őrsök által a Mura átkelő helyeket megszállatta, nehogy a tettesek a vízen átkelve egérutat vehessenek maguknak.

Az egyik száguldó járőr Gábrriel Alajos, a másik Németh István régi, kipróbált őrmesterek vezetése alatt állott. A Gábrriel-járőr Bánokszentgyörgy környékére irányított, a másik a Muraközbe nyomult s ennek április 9-én — miután az előzetes intézkedéseket megtette — Kotor községben Sándor hadnagy az élére állott. Két dolgot kell itt a mai esendőrnemzedék számára megemlítenem. Az egyik a száguldó járőr fogalma. A régi szárnyak állományában külön meg voltak jelölve és nyilvántartva azok az altisztek és esendőrök, akik tapasztaltságuk, a nyomozásban különösen kifejtett ügyességük és testi alkalmasságuk folytán nehezebb és nagyobb kitartást és fáradságot igénylő bűncselekmények nyomozására a tisztparancsnokok által összepontosították. Létszámuk 4–6 fő volt. A másik, hogy az 1896:XXXIII. t.-c. (Bűnvádi perrendtartás) előtt a nyomozásokban a esendőrtisztparancsnokok (szakasz) aktív résztvettek.

Sándor hadnagnak a tett színhelyén való gyors megjelenése s az általa késedelem nélkül megindított üldözés s annak ésszerű keresztülvitele szülte az elért szép eredményt. Április 9-én értesült, hogy aznapon a reggeli órákban a petriventei csárdában néhány gyanús és horvátul beszélő egyén tartózkodott, kikre a károsoktól nyert felületes személyleírás némileg talált. Kiletük kipuhatólására Sándor hadnagy Németh őrmester és Leszár Mátyás esendőrrel kocsin Petrivente sietett, hova 21 óra tájban érkeztek. Itt megállapította, hogy a kocsimában reggel megfordult egyének horvátországi cigányok voltak. Innen a nyom Egyeduta község kocsimájáig vezetett, hol a cigányok — kiknél szemtanuk nagyobb pénzösszeget láttak — 9-én alkonnyatig mulattak. Itt nyomuk veszett, mert üldözőik félrevezetése céljából ahányan voltak, annyifelé távoztak el. A Németh-járőr Kotorban visszahagyott tagjai az ottani révet őrizték, így nem látszott valószínűnek, hogy a cigányok itt vagy a közelben menjenek át a Murán, Sándor hadnagy táviratilag utasította a perlaki és esáktornyai őrsöket az átkelő helyek megfigyelésére, maga pedig a vele volt járőrrel Egyedutáról kocsin Letenyére sietett az ottani Murahidhoz s ott április 10-én két órától ötig leszállást tartott. Letenyén már akkor őrs volt, melynek legénysége Sándor hadnagy napokkal ezelőtt leadott távirati parancsa alapján portyázta már őrskörletét. Az egyedül honn lévő Szalai József esendőrt Sándor hadnagy maga mellé vette s a Németh járórt hátrahagyva, öt órakor gyalog visszament Egyedutára az elvesztett nyom felfedezésére és onnan — Egyedután hagyva Szalai esendőrt — maga gyalog visszatért Letenyére, miután abban a feltevésben volt, hogy a cigányok Letenye község erdőségeiben húzódtak meg s csak alkalomra várnak, hogy a Mura hídján átkelhessenek. Ezen gyanúja helyesnek bizonyult. Szalai esendőrnek sikerült 10-én már a kora reggeli órákban megállapítania, hogy a cigányok Egyeduta községtől nem messze lévő kis erdőben tanyáznak. Erről Sándor hadnagnak azonnal jelentést tett, maga pedig be sem várva előjárója intézkedését, a községi esküdtet maga mellé véve, kocsin a kis erdő felé indult. Hogy észre ne vehessék, lefeküdt a kocsiban. Sikerült 50–60 lépésnyire megközelítenie a cigányokat. Szalai hirtelen leugrott a kocsiról, mire a cigányok sátruk hátrahagyásával szétugrottak. Egy férfit és két nőt sikerült elfognia s ezeket az esküdt őrizetére bízva, maga a Letenye felé menekülők után futott,

arra gondolva, hogy ott úgyszólván a cigányok karjai közé rohannak. Sándor hadnagy, aki időközben kézhez vette Szalai esendőr jelentését, kocsin azonnal Egyedutára indult. Útközben látta a cigányok üldözését, akik elé sietett s őket forgópisztolya készentartása mellett letartóztatta. A menekülők ketten voltak. A napi eredmény öt cigány lett, kiket még azon a napon a letenyei kir. járáshíroság fogdája kísérletet. A kis erdőből még négy cigány volt menekülőben, kikről Szalai esendőrnek az volt a feltevése, hogy a murai füzésekre maga a füzésekre indult, honnan sikerült két cigányt kiugrasztania, kik tényleg a Mura hídjá felé menekültek. Itt Németh őrmester állotta útjokat s sikerült őket letartóztatni s a birtokukban volt három pisztolyt őrizetbe venni. A két cigány szintén átadatott a járáshíroságnak. Ugyanezen a napon (ápr. 10.) délben Letenyére érkezett a Gábrriel járőr is, magával hozva a bánokszentgyörgyi útonállás bünjeleit. Kétségtelenné vált, hogy e sorozatos bűntetteket ugyanazon banda követte el s hogy az elfogott cigányok annak tagjai. Az is bizonyos volt, hogy egy igen veszélyes bandával állanak szemben. Főtörékvés volt tehát nyugton nem hagyni őket, ezért Sándor hadnagy különböző irányokba járőröket küldött szét, melyeknek sikerült ugyancsak április 10-én nyolc nőt és néhány gyermeket letartóztatni. A Szalai esendőr által elszalasztott két cigányt csak jóval később fogta el Sándor hadnagy Horvátországban.

Április 10-ike mindenestre szép eredményre vezetett. Nagy nehézséget hozott azonban a letenyei járáshíroságra a fogva lévő cigányok kikérdezése. A náluk talált finom ruhaneműek, nagymennyiségű pénz, valamint az a körülmény, hogy a férfiak mind fegyvert hordoztak magukkal, kétségtelenné tette, hogy régóta keresett, veszélyes bűnözők. Három napot vett igénybe, míg sikerült valódi neveiket megállapítani. Furfangjukkal szemben mindez csellel ment, valamint az is, hogy mely vidéken jártak és mit követtek el. Végre sikerült egymás elleni vallomásra bírni s így belőlük kívenni az igazat. Reá vallottak elmenekült társaikra is. A beismerésük után Sándor hadnagy Gábrriel és Németh őrmesterekkel a cigányokat a helyszínére küldötte s a gazdákkal történt szembesítés után április 19-ére sikerült az öt bűncselekményt teljesen tisztáznia. Kétségtelen volt azonban, hogy a bandát más gaztett elkövetése is terheli. Gyanú merült fel, hogy az 1891. év január havában Muraszentmártonban Rosenberg Gyula kereskedőn elkövetett rablójalkosság tettese is ők lehettek. E büntettnél 200 forint készpénz, egy zsebróka, több ékszer és rőfösáru raboltatott el, összesen 300 forint értékben. Ez irányban is kiterjesztett a nyomozás. A gyanú azért is volt helytálló, mert a cigányok egy része arról a vidékről való volt, míg a másik része stíriai illetőségű.

A Rosenberg-bűnügy felderítését egy véletlen körülmény tette lehetővé, illetve sietteté. Ugyanis Schápy István őrsvezető bellatinci őrsparancsnok április hó elején egy Bellatinceon elkövetett betöréses lopási esetben nyomozván, a Rosenbergtől elrablott órát egy cigánytól őrizetbe vette, magát a cigányt s rajta kívül még négyet a rablójalkosság gyanúja miatt letartóztatott, kiket — közben értesülvén a szakasz területen vezetett nagyobb szabású nyomozásról — Sándor hadnagyhoz Letenyére kísért. Sándor hadnagy ezeket kikérdezés alá fogta s eközben az egyik vén cigányt sikerült rávennie, hogy az ablakon át az elfogott cigányok személyneműjét igazolja. E csellforgás is sikeresnek bizonyult, valamint az is, hogy a cigányoknak külön-külön azt mondta, hogy a másik reá vallott. Ezek így egymás ellen ingerelve, egymásra árulkodtak s az eredmény itt is a teljes beismerés lett. Sikerült pénzügyi-terekkel még elérnie, hogy a fiatalabb cigányok közül besúgó is lették. Minek az a haszna volt, hogy e veszélyes banda szövevényes szerepléseiből támpontok szereztek. Egyik besúgó cigánytól értesült, hogy Muraszombat vidékén több orgazdát ismer, sőt a Veress János regedei szabómester kárára az elmúlt 1891. évben elkövetett rablás tetteseit is.

Sándor hadnagy, miután a Szalai esendőr elől megszökött két cigány kézrekerítése iránt a legszükségesebb irányú intézkedéseket megtette, a nyomozás súlypont-

ját Muraszombatra helyezte át, egyben táviratot küldött az összes őrsének, hogy a környéken kóborló gyanús cigányokat Muraszombatra kísérjék. Április 20-án a már elfogott tíz férfit és tíz nőt Gábriel járőrrel oda kísérte. Utközben feltartóztattak egy két férfi és tíz nőből álló karavánt. A harminkekét főre felszaporodott cigányok közül a nőket és gyermekeket Alsólendván csendőr őrizet alatt visszahagyva, a többiekkel Muraszombatra április 21-én megérkeztek. Itt rövidesen teljesen felderítette a Rcsenberg-bűnügyet. Két cigány a tettesek közül szökésben lévén, azok kézrekerítését tűzte ki közelebbi céljául, közben cigány besugóitól egész sor adatot szerzett igen sok bűncselekmény tettesinek és orgazdáinak kinyomozhatásához. Ez értesüléseiből jött reá arra, hogy a tulajdonképpeni nyomozás csak most kezdődik s hogy annak szála Horvátországba is nyúlnak, mintán egy ottani községben, Kapellán, előző évben Skok Mihály rendőrön elkövetett gyilkosság is ezen banda lelkét terheli.

A nyomozást rendkívül nehezítette, hogy a cigányok sem a bűncselekményeik színhelyét, sem a személyeket, sem az orgazdákat névszerint megnevezni nem tudták. Így csak sejtett helyekre és személyekhez kellett elővezetéseket — úgyszólván — egyenként eszközölni az egyes esetek felderítésére és tisztázására.

Hogy pedig a kiterjedőnek mutatkozó nyomozást a kellő erővel vezethesse, Gábriel őrmester parancsnoksága alatt a legkitartóbb ujoncokból tíz főből álló állandó száguldó járőrt állított össze, tizennégy csendőrt pedig Németh őrmester parancsnokságával időnkénti, szükségszerű szolgálatok teljesítésére (cigányok őrzése, élelmezése stb.) rendelt. Így felkészülve az eléje tűzött feladatra, hozzáfogott a beárult bűncselekmények egyenkénti felderítéséhez. Gábriel őrmesteren kívül Hunyadi Sándor őrmester muraszombati őrsparancsnok és Schápy őrmester támogatták nagy tapasztaltságukkal és becsvágyval hadnagyukat. Tények megállapítása, ismételt kikérdezések, szembesítések, bűnjelek beszerzése, e célból Vas- és Zalamegyékben, sőt Stájerországba történt ismételt utazgatások lehetek vettek igénybe. Végre május 25-én annyira tisztázódtak az eddig felderített esetek, hogy a letartóztatott cigányok közül harminchatot tizennégy darab tényvázlattal a nagykanizsai törvényszéknek, öt cigányt két darab tényvázlattal a muraszombati járásbírósnak, huszonegy cigányt pedig a közigazgatási hatóságoknak átadhatták.

Most már tizennégy cigánya maradt, akiknek átadásával késnie kellett teljes tényállásuk hiánya miatt, de meg a már kiderített büntettek egyes főbb tettesei is szökésben voltak.

Hogy mennyire véletlen körülmények segítik elő a nyomozást, igazolja, hogy az egyik szökésben lévő cigány a Muraszombaton fogva lévő anyjához — Verőcén (horvát) ajánlottan feladott — levelet intézett. A besugó cigányok egyike gyanítván, hogy társa hol tartózkodhat, vállalkozott arra, hogy Sándor hadnagyot elvezeti a cigánybandák titkos utaira. Sándor hadnagy Schápy őrsvezetőt visszahagyva a tizennégy cigány őrzése végett, ő maga a száguldó járőrrel május 28-án Verőcére utazott, magával vivén besugó cigányát. Oda aznap este érkezvén, a helyi hatóságok s a horvát-szlavon csendőrséggel érintkezésbe lépett s a keresett cigányok után a nyomozást rögtön folytatta. Járőreivel sorba járatta a szomszéd falukat és koreszmákat. Számítása itt is bevált, mert Spisics-Bukovec községben sikerült megállapítania a koreszmárost, aki a cigány levelét írta, sőt azt is, hogy a levelet Grün koreszmárossal Czenner Károly cigány íratta anyjához. E nyomon továbbhaladva egyik falu végén cigányok által nemrég elhagyott tűzhelyet talált, mire a vele volt besugó cigánya által a közeli környéket alaposan átvizsgálta. Ez is kitünő gondolat volt, mert a besugónak sikerült faágakon, bokrokon felaggatott cigány egyezményes jeleket és jelvényeket találnia, melyek a cigányok útirányait jelzik. Sándor hadnagy száguldó járőrért három részre osztva, a jelek irányában akként indította útba, hogy május 31-én a novosellói erdőben találkozni fognak. Ez az intézkedés is jól átgondolt volt, mivel az egyik járőr az erdőben csakugyan egy cigánykaravánra bukkant, melynek tagjait — egy kivételével — sikerült meglepően rajtuk ütve letartóztatni. Az elfo-

gottakat a besugó cigány segélyével sikerült igazoltatni. Ennek során állapította azután meg, hogy az elsőként cigányt Szatur Ignácnak (Kank) hívják és egyike a legveszedelmesebbeknek.

A kitünően bevált cigány besugó útján sikerült megtudni azt is, hogy a cigányok a horvátországi Grubisnopolje község melletti vadonban pünkösöd másnapjára találkozást állapítottak meg, valamint sikerült a banda tagjainak nevét is megtudni, így most már végre megvolt a régóta körözött cigányok biztos nyoma. Sándor hadnagy a legapróbb részletig pontosan eltervezte a rajtaütést, a június 5-ére kitűzött cigánytalálkozó helyére jóelőre a legnagyobb óvatossággal ment, magával víve az erős fedezet alatt tartott cigányokat. A belovármegyei Grubisnopoljére érkezve, felkereste a helyet, hol egy rég elhagyott cigánytanyát s a tűzhely felett egy fa tövében a titkos jelet, egy földbeszűrt faágat, melyre egy rongydarab volt akasztva, talált. Ezen titkos jel jelentette azt, hogy az ismerős cigánykaravánok e helyen fognak találkozót adni. Sándor hadnagy nagyon jól tudta, hogy a cigánykaravánok férfitagjai fegyverekkel jól el vannak látva és hogy neki és csendőreinek itt mindenre el kell készülnie lenni s a cigányok, ha csak esapdába nem jutnak, olesón nem adják életüket és szabadságukat. Már június 2-ától felállította tehát őrszemeit. Még aznapon Illés csendőr a találkozási helyül kijelölt tanya körül egy őgyelgő cigányt fogott el s ez a szerencsés fogás tette lehetővé a később lassanként gyülekezők — most már kevésbé veszélyes — ártalmatlanná tételét. A fogoly nem volt más, mint Szatur Ignác, egyike a legveszedelmesebbeknek, aki a novosellói rajtaütésnél elmenekült. Neki volt hivatása, hogy a terepet kikémlélje s a várt karavánok találkozását elősegítse. Így a veszély, — hogy azok idő előtt elmeneküljenek — el volt hártva. Június 4-én a községben nyolc főnyi karavánt tartóztattak le, akik között elfogott Czenner Károly is, a keresett levélíró. Megmotozásuknál mindegyiknél találtak fegyverek. Az erdei találkozás füstbe ment, mert a többi karaván nem érkezett ugyan, de a keresett az hálóba került. Kikérdeztük és beismerésbírásuk az ismert módszer szerint most már könnyebben ment. Kétéves gaztettek kerültek napfényre. A fennálló szabályok szerint a cigányok június 7-én átadattak a grubisnopoljei kir. járásbírósnak, de miután számos bűncselekmény szála hazánkba vezettek, a cigányokat a járásbírósnak Sándor hadnagnak visszaadta, aki azután Letenyére indult velük, utközben is több általuk elkövetett gaztettet derítve fel. A bűnjelek egy kocsirakományt tettek ki. Az itt visszahagyott Schápy őrsvezető Sándor hadnagy távolléte alatt öt bűncselekményt derített ki a cigányokra.

Sándor hadnagy kimerült legénységének öt napi pihenőt adva, június 27-én Letenyéről Muraszombatra, onnan tovább Stájerországba ment, honnan július 12-én tért vissza. Ez idő alatt hat veszedelmes vándorcigányt fogtak el s több bűncselekményre sikerült fényt derítenie. Visszatérése után — július 12-én — hű munkatársát, Gábriel őrmestert, hónapokra nélkülöznie kellett, mert ez a derék altiszt hagymázba esett s kórházba szállítatott.

Muraszombatra visszaérkezve még húsz cigány állott őrizet alatt s még igen sok volt szökésben, akiket súlyos bűncselekmények terheltek. Július 21-én Szentgottárd, Körmend, Pórszombat, Csesztreg, Alsólendván és Letenyén át megszakítás nélkül nyomozott. Augusztus 11-én Nagykanizsára érkezett, ezen útja folyamán huszonnégy különféle bűntényt derítve fel. Itt tizenhét cigányt adott át a törvényszéknek, a három besugóját azonban továbbra is visszatartotta, hogy a még szökésben levőket könnyebben megtalálhassa. Augusztus 17-én — újabb nyomok alapján — Varasdra utazott, hol a rendőrségi fogdában letartóztatva lévő két cigányban véletlenül a keresett cigányokra bukkant, akik ott csavargás miatt voltak fogvatartva és hamis neveket használtak. Varasdon létük alatt tudta meg Hunyadi őrmester, hogy a környékbéli erdőségekben cigányok tanyáznak. Sándor hadnagy a városi rendőrségtől néhány embert kérve, a száguldó járőrt az erdő átkutatására kiküldötte. E rendelkezése is sikert eredményezett, mert a rengeteg erdőt nagy óvatossággal portyázva át, éjjel egy alvó karavánra bukkant Hunyadi őrmester, aki hirtelen megrohanással az összes cigányokat letar-

Egy-két ily szorzáspróba gyakorlása után oly játéki könnyedséggel hajthatjuk azt végre, hogy szinte ránézéssel is meggyőződhetünk az eredmény helyességéről. Gyakorlás kedvéért tessék szándékosan hibát csinálni a szorzásban, a szóbanforgó két számjegy sohasem fog egyezni.

De nemcsak a szorzás eredményének helyességéről győződhetem meg ezzel az eljárással, hanem az osztásról is.

Ebben az esetben, amikor az osztandó, osztó és az eredmény számjegyeit az előbb említett módon összeadtam mindaddig, míg mindenhol csak egy számjegyet kaptam, akkor az osztó és az eredmény számjegyeit szorzom össze. Ennek eredménye egyenlő lesz az osztandó számjegyével, feltéve, hogy helyesen hajtottam végre az osztást

Például:

$$\begin{array}{r}
 \overline{9} \\
 4122 : 2 = 2061 \\
 \underline{12} \\
 02
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 \overline{9} \\
 2 \times 9 = 18
 \end{array}$$

vagy:

$$\begin{array}{r}
 \overline{6} \\
 994344 : 156 = 6374 \\
 \underline{583} \\
 1154 \\
 \underline{624} \\
 00
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 \overline{3} \times \overline{2} = \overline{6} \\
 12 \quad 20
 \end{array}$$

Ez a próba természetesen csak az egész számokkal adó osztási eredménynél lesz helyes, mert a tizedes pont utáni végtelen számsort össze sem tudnók adni, ha pedig annak csak egy részét adnánk össze, mint helytelen eljárás, helyes eredményt sohasem adna.

A másik ilyen egyszerűsítés:

Ha egy számot ugyanazzal a számmal szorozzuk meg (pl. 37×37), azaz négyzetre emeljük, akkor ennek hosszadalmas voltát is elkerülhetjük az alábbi eljárással:

Az összeszorozandó két egyforma számot csak egyszer írjuk le. Utána az utolsó számjegy fölé egy kis kettést írunk, ami annyit jelent, hogy négyzetre emeljük, azaz önmagával szorozzuk. Az egyenlőség jelét rögtön utána kitesszük: $37^2 =$

Most az egyes mutató számjegyet önmagával szorozzuk: $7 \times 7 = 49$, az eredmény utolsó számjegyét az egyenlőség jelétől jobbra távol leírjuk ($37^2 = 9$), fennmarad négy.

Ezután a két számjegyet összeszorozzuk: $3 \times 7 = 21$, ezt kétszer vesszük $= 42$, hozzá a fennmaradt $4 = 46$. Ennek is leírjuk utolsó számjegyét, a 6-ost, az előbb kapott 9-es elé, tehát tőle balra: $37^2 = 69$, fennmarad 4.

Azután a tízes mutató számjegyet (3) szorozzuk önmagával: $3 \times 3 = 9$, ehhez hozzáadjuk a fennmaradó 4-et $= 13$ s ezt az eredményben a 6-os számjegy elé írjuk s megkapjuk a végeredményt: $37^2 = 1369$.

Hogy helyesen hajtottuk-e végre a műveletet, az előbb leírt szorzáspróbával könnyen meggyőződhetünk róla, csupán arra kell ügyelni, hogy a szorzandó és a szorzó itt egy számban van leírva, tehát ezt mint két számot kell figyelembe venni.

Három számjegyből álló szám önmagával való szorzása, azaz négyzetreemelése az egyszerűsített módszerrel a következőképpen történik: $427^2 = \dots$

Öt részre oszthatjuk fel az eljárást.

1. rész.

Az utolsó számjegyet önmagával szorozzuk $7 \times 7 = 49$ s az eredmény utolsó számjegyét leírjuk: $427^2 = \dots 9$. Fennmarad 4.

2. rész.

Az utolsó és az ez előtti számokat, azaz az egyes és a tízes összeszorozzuk: $2 \times 7 = 14$, ezt kétszer vesszük $= 28$. Hozzáadjuk az első részben fennmaradt 4-et $= 32$. A 2-est leírjuk az eredmény elé: $427^2 = \dots 29$. Fennmarad 3.

3. rész.

Az egyes számjegyet szorozzuk a százasként számjegyével: $7 \times 4 = 28$, ezt kétszer vesszük $= 56$. Hozzáadjuk a tízes számjegy önmagával való szorzatát $2 \times 2 = 4$, összesen 60. Hozzá a 2-ik rész maradványát $= 60 + 3 = 63$. Ismét leírjuk az utolsó számjegyet a 3-at az eredmény számjegyei elé: $427^2 = \dots 329$. Marad 6.

4. rész.

A tízes számjegyet szorozzuk a százasként számjegyével: $2 \times 4 = 8$, ezt kétszer vesszük $= 16$. Hozzá a 3-ik rész maradványa $16 + 6 = 22$. A 2-est leírjuk az eredmény számjegyei elé: $427^2 = \dots 2329$. Marad 2.

5. rész.

A százasként számjegyet önmagával szorozzuk: $4 \times 4 = 16$. Hozzáadjuk a 4-ik rész maradványát $16 + 2 = 18$. Ezt a számot most már, mint az utolsó műveletet, egészben az eredmény elé írjuk: $427^2 = 182329$.

Hogy pedig még szembeűnőbb legyen ez az eljárás, a következő módszert csinálom. A négyzetre emelendő számot kétszer írom le, mégpedig egymás alá:

$$\begin{array}{r}
 4 \ 2 \ 7 \\
 4 \ 2 \ 7
 \end{array}$$

Most sematikusán vázolja az 5 részletet, az egyes részletek egymásutáni sorrendben a következőképpen dolgozandók ki:

1. rész:

$$\begin{array}{r}
 4 \ 2 \ 7 \\
 4 \ 2 \ 7 \quad \dots 9
 \end{array}$$

2. rész:

$$\begin{array}{r}
 4 \ 2 \ 7 \\
 4 \ 2 \ 7 \quad \dots 29
 \end{array}$$

3. rész:

$$\begin{array}{r}
 4 \ 2 \ 7 \\
 4 \ 2 \ 7 \quad \dots 329
 \end{array}$$

4. rész:

$$\begin{array}{r}
 4 \ 2 \ 7 \\
 4 \ 2 \ 7 \quad \dots 2329
 \end{array}$$

5. rész:

$$\begin{array}{r}
 4 \ 2 \ 7 \\
 4 \ 2 \ 7 \quad \dots 182329
 \end{array}$$

A számokat összekötő vonalak azt jelentik, hogy azokat össze kell szorozni. Ahol több ily vonal van, ott több szorzási eredmény is lesz, amelyeket össze kell adnunk (pl. a 3. részénél). Ügyelni kell arra, hogy a maradványokat a következő rész eredményéhez hozzáadjuk.

Ha ez a sematikus kép a szemünk előtt van, azaz ha el tudjuk képzelni, hogy a négyzetreemelendő szám egymás fölé kétszer van leírva, akkor a számot valószínűleg már nem is írjuk le kétszer.

A próbája e műveletnek hasonló a közönséges szorzás próbájához, csupán — mint azt már két számjegyből álló szám négyzetreemelésénél említettem — arra kell ügyelnünk, hogy itt a szorzó és a szorzandó ugyanazon, tehát két egyforma szám, ennél fogva számjegyeit összeadjuk. $4 + 2 + 7 = 13 = 1 + 3 = 4$; ez a szorzandó számjegyeinek összege, de ugyanennyi a szorzó

amí a 100 grammból hiányzik, az adja a szemét mennyiségét. A szállítóval kötött szerződés értelmében a zab 3% szemetet tartalmazhat, vagyis 100 grammban 3 gramm lehet a szemét mennyisége (beleértve az idegen magokat is). A fajsúly megállapítását fentebb már tárgyaltam.

A széna vizsgálata is igen fontos, mert ahány, annyiféle. Van olyan széna is, amelynek a tápértéke még a szalmánál is kisebb. A széna jósága is igen sokféle körülménytől függ; így elsősorban a talajtól, ahol termett. E szerint megkülönböztetünk réti, hegyi, erdei és mocsári szénát. Van ezenkívül mesterséges széna is, amely vetett (mesterséges) réten termett; ide sorolhatók a különféle takarmányok is, úgymint: a herék (stájer, tabor, fehér here), a lucerna, a muhar, csillagfürt, nyúlzapuka, a zöldjében kaszált rozs és zab stb. Ez utóbbiak, ha egészségesek, igen nagy tápértéket képviselnek, azért az etetésük igen előnyös. A réti széna arról ismerhető fel, hogy sok here- és lucernafélé, perjéket (magyar, francia, olasz, angol perje), továbbá sok illatos füvet (kakukkfű) is tartalmaz; előfordulnak azonban olyan fűvek is, amelyeknek semmi tápértékük sincsen, s csak a súlyt növelik, sőt egyik-másik a rágást is nehezíti. Ilyenek a különféle tüskés növények (szamártövis, szerb tövis, bogáncs, bojtorján, ökörszekér, maszlag). Ha partos rétről való a széna, akkor az említett fűveken kívül kisebb mennyiségű sást, nádat, kákát, macskafarkot, békafüvet s egyéb savanyú fűveket is tartalmaz.

A hegyi széna, mióta hegyvidékeinket elrabolták, nem igen kerül fogyasztásra, ami bizony elég baj, mert a hegyi széna igen jó és nagy tápértékkel bír.

A mocsári széna arról ismerhető fel, hogy nagyobb mennyiségű savanyú és érdes füvet tartalmaz (mocsári gólyahír, sás, nád, káka, békafű, macskafarok stb.) s így tápértéke elsősorban attól függ, hogy ezen kevésbé értékes fűvek milyen mennyiségben fordulnak elő. Az erdei széna árnyékos helyen teremvén, kevésbé fejlett fűveket tartalmaz, azonkívül kisebb-nagyobb mennyiségű falevelet, faágat, bürköt, indát, páfrányt stb. nedves, árnyékos helyeken növő fűveket tartalmaz, s így az erdei széna értéke is elsősorban ez utóbbiak mennyiségétől függ.

Függ a széna jósága továbbá attól is, hogy mikor kaszálták? A szénát virágjában kell kaszálni, ha előbb kaszálják, az ereje még a gyökerekben van, ha később, akkor magvasodik, s ha amellet nagyon száraz is, a magvak nagyrésze kihull, s így a széna tápértéke kisebb lesz. Ha a széna a szárítás alatt sokszor megázik, színe barna, sőt barnás-fekete lesz, s íze is kesernyés, azonkívül a sok eső a tápérték egy részét is kilúgozza. A nyirkosan betakarított széna rendszerint gyorsan penészedik, s az ilyen széna etetése súlycsökkentést okozhat. Az utak mentén termett széna rendszerint nagyon poros szokott lenni, s evés közben a lovakat köhögésre ingerli, azonkívül hasmenést is okozhat. Az öreg, két-hároméves, rendszerint túlszáraz széna sem jó, mert az apró és a főtápértéket képviselő levélkék és virágok az ide-oda rakásnál rendszerint lehullanak s a pusztára csak kevés tápértéket képvisel. A sarjúszéna szintén kisebb tápértéket képvisel, mint az anyaszéna.

Az átveendő széna vizsgálata a következőképpen történik: a kazal vagy szénásszekér belsejéből kihúzzunk egy jókora csomót s azt megcsavarjuk annak a megállapítására, hogy nem török-e, mert akkor túlszáraz; azután megszagoljuk, meg van-e a jellemző szénaillata, illetve nem dohos vagy penészes-e? Majd a csomóra ráütünk, hogy nem túl poros-e s végül kitergetve vizsgáljuk, hogy milyen fűvekből áll?

Egyes örsökön lucernát, herét, muhart is etetnek; ezek mind elsőrangú és a réti szénánál értékesebb takarmányok, ha minőségük is megfelelő. A herénél, lucernánál a virágok és az apró levelek képviselik a tápértéket, a muharnál a kalász és a levelek, ezért, ha ezen szénafélék túlszáraznak, vagy nagyon öregek (2-3 évesek), akkor dacára látszólagos jobb tápértéküknek, nem kívánatosak, mert a tápértéket képviselő levélkék és virágok a többszöri átrakásnál (főképpen pedig a préseleknél!) nagyrészt lehullanak s a pusztára szárát pedig a ló már keményebb voltánál fogva sem igen eszi meg.

A szalmafélék közül rendszerint a búza és rozsszalma, ritkábban a zab- és árpaszalma jut lovainknak.

Alomnak a búza- és rozsszalma jobban felel meg, mert keményebb voltánál fogva a ló nem eszi oly szívesen, mint a puhább árpa- vagy zabszalmát, s így jobban felel meg céljának, nevezetesen, hogy a lónak fekvőhelyet adjon.

Miután azonban el nem kerülhető, hogy a lovak az alomszalma kisebb-nagyobb részét el ne fogyasszák, a szalmának is megfelelőnek, elsősorban egészségesnek kell lennie. Tehát ne legyen poros, nagyon törődött, elsősorban pedig ne legyen rothadt (a kazal aljából való) és penészes vagy dohos! A friss (közvetlen a cséplés utáni időből való) szalmával történő almozásnál óvatosabbnak kell lennünk, mert ha egyik-másik ló többet eszik belőle, könnyen erős szélkólikát kap, mely sokszor elhullást is okoz. A mohó szalmaevő lónak a szájára — legalább éjszakára — szájkosarat tanácsos tenni. (A szájkosár drótból vagy elhasznált szíjából házilag is előállítható.) Úgyszintén kellő óvatosság szükséges akkor is, ha a szalmazsákok tartalmával almozunk, mert az rendszerint igen törődött és poros is, gyakran pedig penészes, dohos, a kólikás betegségek szempontjából tehát szintén veszélyes lehet.

A kerékpárról.

Irta: KISS GYULA I. csendőr (Baja).

A modern technika olcsó, kényelmes, különösebb szaktudást nem igénylő s így mindenki által használható közlekedési eszközzel ajándékozta meg az emberiséget: a kerékpárral. Gyakorlati alkalmazhatóságát mutatja nagy elterjedése. Kevés fáradsággal sok idő megtakarítása egyik fő oka elterjedésének.

A csendőrség körében is mind nagyobb számban látják be gyakorlati előnyeiket és szerzik be. Habár aránylag olcsó — 2,500.000—4,000.000 K — a beszerzési ára, a mi anyagi viszonyainkhoz képest elég tetemes összeg s nagyon meg kell néznünk, hogy ha már ezen összeget kiadtuk, legalább jó kerékpárt kapjunk és ne fecséreljük pénzünket silány, hamar tönkre menő árrúra, mellyel csak kellemetlenségünk, bajunk van, idő előtt megunva, kénytelenek leszünk megválni a nekünk különösen hasznos és nagy szolgálatot tevő közlekedési eszköztől.

Saját megfigyeléseim és tapasztalataim alapján hasznosnak tartom az alábbiakat közölni.

Ha megfigyeljük a forgalomba levő kerékpárokat és azok jelzéseit, tapasztaljuk, hogy nagyon sokféle gyártmány van forgalomban. Hogy most már melyik vált be ezek közül, mik az egyik gyártmányok előnyei, mik a hátrányai és hogy melyik a legtökéletesebb, arról bírálatot mondani nagyon nehéz. Mindenesetre a csendőr oly kerékpárt szerezzen be magának, amely az ő céljának legjobban megfelel.

Mire ügyeljünk a kerékpár beszerzésénél?

Elsősorban is meg kell gondolnunk, hogy mire is fogjuk a kerékpárunkat használni. Ha szolgálatban is használni fogjuk, nagy strapának tesszük ki azt, mert kint a határban nem a legjobbak az utak és különösen éjjel a legnagyobb vigyázat mellett is előfordul, hogy esés stb. által — ami pl. városi használatnál nem fordul elő — annak épségét erősen veszélyeztetjük, tehát csak jóminőségű, erős vázú, jó hegyi gummival felszerelt kerékpárt vásároljunk. Az országutakon a sok hegyes kő a köpenygummikat állandóan a kilyukadás veszélyével fenyegeti és ha nem elég vastag a gummiréteg, az éles kövek a belső gummit is kivágják, aminek a következménye $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ órai késedelem, ami különösen sürgős esetben nagy hátrányt jelent.

Ne azt keressük a kerékpár vásárlásánál, hogy minél olcsóbb legyen az. „Olcsó húsnak híg a leve.” Ez a közmondás talán sehol sem érvényesül annyira, mint éppen a kerékpárnál. Vegyük csak figyelembe, hogy lehet kapni 1,800.000 K-ás és 4,000.000 K-ás gépet is. Ha felületesen megszemléljük, nem is találunk rajtuk lényegesebb különbséget, mert mindkettő vázból, két kerékből, kormánykészülekből, hajtószerkezetből, nyeregből stb.-ből áll, éppen úgy van lakkozva, nikkelezve az egyik is, mint a másik. Mérlegen lemérve legnagyobb csodálkozásunkra azt tapasztaljuk, hogy az olcsóbb nehezebb, mint a drágább. Kell tehát a kettő között valami lényeges különbségnek lennie, ami annyira megrágítja az egyiket a másikkal szem-

ben. Ez pedig az építéséhez felhasznált anyag minőségében, az egyes részek kidolgozásában, beillesztésében és a gummikal való felszerelésében keresendő. Nincsenek porvédőkkel ellátva, az egyes alkatrészek tökéletlenül vannak összeillesztve, a por a csapágysók közé jut, hol az olajjal keveredve berágódást idéz elő.

Minden kerékpárüzemnek vannak olyan gummijai, értem alatta a külső köpeny- és belső gummit — amelyek nem tud értékesíteni. Ezek pár évi állás után annyira megkeményednek, hogy a használatbavétel után pár hónap múlva kitörnek. Ezeket adják az olcsó gépekkel.

Ha kerékpárt vásárolunk, úgy azt megbízható cégtől szerezzük be, ahol már a cég neve elég garancia arra, hogy jó, prima árút kapjunk. Egy jobb cég nem rontja hírnevét azért, hogy hasznavehetetlen, rossz gépeket hoz forgalomba.

Mint hozzá nem értők, úgy sem tudjuk megbírálni, hogy a váz, a tengelyek, a kónuszok stb. milyen acélból készültek, ezeket csak a használat után bírálhatjuk meg, hogy jók vagy rosszak. Itt tehát csakis a gyár, illetve a cég neve, no meg a jótállás — mit a cég a kerékpárért vállalt — a biztosíték arra, hogy a gép tartós lesz. A gummival magunk is megállapíthatjuk, hogy ha a gummi tapintásra kemények, akkor állott, rossz gummi van dolgunk. Itt nem tévesztendő össze, hogy a köpeny-gummi vásznának keménynek, finom szövésűnek kell lennie és csak a rajta levő gummiréteg a puha, kéz nyomásának könnyen engedő.

Ne vegyünk utazóktól kerékpárt. Hiszékeny embereknek egekig felmagasztalják az általuk ajánlott kerékpárok előnyeit, rendszeren azzal érve célt, hogy hitelképes egyéneknek, de különösen a csendőröknek, — hol tudják, hogy pénzük nem veszhet el — kedvezőnek mondott részletfizetés mellett ajánlják árújukat. Nem is kell azonnal fizetni, hanem csak a kerékpár leszállítását követő hónap elsején. Mikor azután megérkezik a kerékpár, akkor látja a vevő, hogy milyen silány, rossz kerékpárt kapott. A kerékpár eladási ára a következőképpen alakul ki. A kerékpárhoz felhasznált összes anyagok értékéhez hozzászámítják a munkadíjakat, ehhez hozzájön a gyár és a kereskedő haszna. Már most ha a kereskedő utazóval dolgozik, magától értetődik, hogy az utazó költségeit is hozzá kell számítani az eladási árhoz, ami lényegesen növeli azt.

Ne vásároljunk vidéki kereskedőktől sem kerékpárt, akik viszonteladással foglalkoznak, mert a nagykereskedők, akik a kerékpárt közvetlenül a gyártól szerzik be eladás végett, a maguk tisztességes hasznával adják bizományba a kiskereskedőknek. A kiskereskedő már most minél drágábban tudja eladni árúját, annál nagyobb haszna lesz. Így fordulnak elő ilyen esetek, mint a következő. Egyik vidéki városban közvetlenül a gyártól rendeltek nagyobb mennyiségben kerékpárokat. A gyártól megkapták 12 havi részletfizetésre 2.500.000 koronáért, ugyanekkor egy másik vidéki városban, ugyanazon kerékpárokat 12 havi részletfizetésre 3.400.000 koronáért árúsították a kiskereskedők.

Tekintetbe jön a kerékpárvásárlásnál a test-súlyunk is. Egy nehéz embernek sokkal erősebb, masszívabb vázú gépet kell vennie.

Ne sajnáljunk tehát drágább, de jó gépet venni, mert erre éveik nincs költség. Ne vegyünk olcsó, de rossz minőségűeket, mert a javítások felülmúlják a legdrágább gépek beszerzési árát is.

Ha pedig már megszereztük a kerékpárt, viseljük annak gondját is. Aki nem ért hozzá, kérje meg barátját, vagy ismerőst, — olyat, aki hozzáértő — hogy mutassa meg a legszükségesebb részek szétcsavartását. Így kitisztítjuk időnkint a portól és piszoktól a hozzáférhetetlen részeket és ezzel kerékpárunk élettartamát nagymértékben növeljük. Ne feledjük el kerékpárunkat rendszeresen olajozni. Amikor két fémfelület súrlódik, meleg fejlődik, amely alakváltozást idézhet elő. A súrlódás csökkentésére szolgál az olajozás. Fontos azonban az is, hogy milyen olajat használunk. Közönséges napraforgóolaj annyira rátapad a fémfelületekre, hogy késsel is nehéz lekaparni. Ilyen olajat ne használjunk. Szerezzünk be mechanikustól kizárólag kerékpárolajat, ha pedig mechanikus nincs helyben, mindig lehet kapni vegyeskereskedésekben varrógéphez használatos olajat. A közönséges gépolaj

sem jó. Hogy mily időközönként olajozzuk a gépünket, az mindig a használatától függ. Nagyobb, 40–50 kilométeres úton útközben is megolajozhatjuk, míg rendszeres használat mellett naponként, vagy két naponként. Ha az olajtartók, melyek az olajozónyílásokat elzárják, letörték, vagy más okból használhatatlanná váltak, cseréljük ki azokat, mert az így szabadabbá lett nyílásokon a pornak, homoknak szabad bemenetele van a részekhez, miáltal kopások, berágódások állnak elő.

Ha a legesekélyebb nyikorgást, vagy más oly hangot hallunk gépünkben, aminőt azelőtt nem észleltünk, vagy ha gépünk nehezebben jár a rendszernél és ha ezt olajozással megszüntetni nem tudjuk, akkor ne erőltessük, hanem szedjük szét az illető részt, vagy ha nem tudjuk, vigyük mechanikushoz, mert ezzel nagyobb bajnak, nagyobb kiadásnak könnyen elejét vehetjük.

Magunkat kíméljük meg felesleges kiadásoktól, ha gépünkre vigyázunk.

Végül még azt akarom megjegyezni, hogy egyes alkatrészek pótlásánál, vagy javíttatásánál szerezzon be mindenki egy pesti kereskedőtől árjegyzéket és az abban feltüntetett árakat összehasonlítva a helybeli árakkal, be fogja látni, hogy postán hozatva a szállítási költséggel együtt jóval kevesebbe kerülnek, mint helyben beszerezve.

Jótállás nélkül ne vegyünk kerékpárt, mert a kereskedő csak azért a gépet vállal jótállást, melynek jóságáról maga is meg van győződve. A jótállási időn belül köteles azután az oly hibákat, melyek nem a kerékpáros hibájából keletkeztek, rendbehozni.

A kerékpárvásárlásra vonatkozólag megemlítem még, hogy minden kerékpárhoz egy Acetylén-lámpa, fújtató, fújtatótartó, kardtartó, olajozó, szerszámtáska kulcsokkal tartozik, melyek az árakban bennfoglaltak. Ezek nélkül tehát ne fogadjuk el a kerékpárt.

Levél Erdélyből.

Az alábbi levelet egy régi barátunktól kaptuk. Hogy ki írta, honnan írta, könnyen érthető okokból nem írhatjuk meg. Csak annyit árulhatunk el, hogy az illető hosszabb időn keresztül állott szoros kapcsolatban testületünkkel... Tagja volt-e testületünknek vagy sem, nem fontos. Rögszeretete minden legkisebb idegszálával szükebb hazája földjéhez kötötte s a nagy világégés után is ott maradt Erdélyben, egy vegyes lakosságú vidéken, ahol vezetője a magyarságnak... Szeretettel gondol ránk, élénk figyelemmel kíséri az ottani viszonyokat, de alaposan tájékozva van az itteni eseményekről is.

Igértem van tőle, hogy máskor is felkeres bennünket soraival, hogy tudjuk, milyen az élet odaát. Mi szívesen vesszük, mert minden érdekel, ami Erdélyben történik s bizonyára nem csalódunk ama hitünkben, hogy olvasóink — különösen erdélyi bajtársaink — is örülnek egy kis hazai levegőnek, bármennyire fájdalmas is abba így, a trianoni határon át beléköstöl.

A leveleket úgy közöljük, ahogy kaptuk, bár néha magánvontatkozások is vannak bennük. Nem akarjuk, hogy eredeti zamatjukat elveszítsék. Felhatalmazásunk megvan erre. Egyedüli eltérés, hogy tartalmuk alapján címet adunk nekik... Íme az első levél.

SORAKOZÓ.

Csikmadaras, 1926. szeptember.

Kedves Barátom!

Látom arcodon a csodálkozást, hogy mit keresek én Csikmadarason.

Hát kedves Barátom nem is olyan biztos, hogy én Csikmadarason vagyok, mert ép úgy lehetek én Csikverében is, hisz a veréb is madár, ahogy erre felé szokták mondani...

Elég az hozzá, hogy három napja érkeztem ide egy jó barátom látogatására, akit te is igen jól ismeresz Kolozsvárról, hogy a jó öreg Nagy Gábort ne is említsem...

Keserves út volt idáig. Még most is érzem a derekam, hála az oláh viszonylatokban kitünő országnak, melyet Sánta Laji bácsi főbíráskodása óta nem

ért még kavics, pedig sohase szedték olyan energiával az utadót, mint most... Nem is lesz itt jó út uram — mondja az egyik tanító, uram bocsá' — míg ki nem töri a nyakát volt kollégám, a szeredai főispán!!

De azért nem sajnálom, hogy ide jöttem a világ végére. A régi székely vendéglátás még mindig megvan s bár fejemhez vágják jónéhányszor nagyküüllői magyarságom, felejthetetlen napokat töltöttem a hét-szilvafás kuriában. Nehogy azt hidd, hogy most a pánkóra, kürtöskalácsra meg a fatányérosra gondolok, mert azt otthon is megtalálom az enyimök között... Nem megszokáshól írtam le ezt a szót: felejthetetlen!... Nem, mert amit ma láttam Madarason vagy Verebesen (ki tudja nem-e a harmadik a kettő közül) azt nem lehet elfelejteni... Titeket talán nem fognak meg az ilyen apróságok, de mi érzékenyek vagyunk, mint a szeizmográf... Meg aztán úgy van valahogy, hogy aki nem tud imádkozni, az menjen a tengerre, aki meg nem tudja milyen felemelő a magyarságunk tudata, az jöjjön el ide Erdélybe... De hát hallgasd csak meg, hogy mi történt.

Barátom itt az önkéntes tűzoltóknak a parancsnoka. Egész új intézmény, mert csak most engedték meg a szervezkedést, amióta a szomszéd falu teljesen leégett.

Ünnep lévén, barátom be akarta mutatni a tűzoltói fegyvelmezetségét és tűzriadót rendelt el. Csurgó Marci kötelessége volt sorakozót fújni, aki a marosvásárhelyi honvédeknel volt zászlóalj-kürtös... Az öreg trombitást rövidesen megtalálták s nemsokára ott állt előttünk ütött-kopott rézkürtjével.

— „Menjen csak fel Marci bácsi a dombra, oszt szöljon a népnek a rezessel, hogy baj van” — szolt barátom — az öreghez. A domb egy kis emelkedés a falu közepén, rajta a templom. A templom előtt nagy tér van. A téren a barátom kuriája s tőszomszédtságban a csendőrlaktanya. A kertek is szomszédosak...

Marci bácsi nemsokára a templom mellett állott... Szájához emelte a kürtöt... Gyönyörű idő volt... A tűz elő nap élénken világította meg az öreg markáns arcvonásait s a ragyogó sárga rézen hetykén táncoltak a napsugarak... Az öreg zászlóalj-kürtös szemében kigyultak a régi lángok s mint látomás állt ott a fénylő trombitával a ragyogó napsütésben... Azt hitte tán, hogy az ezred előtt áll, a marosvásárhelyi honvédek előtt... Egyszerre aztán megharsant a kürt s felzugott háromszor a *vigyázz* s utána a *sorakozó*... A régen nem hallott hangok büszkén csaptak az ég felé s megteltek velük a házak, a kertek, a szivek, a lelkek... Itt láttad volna, hogy mit jelentenek a régi kürtjelek!... Megmozdult a falu! Ajtók csapódtak, kapuk nyikorogtak, ásóra, kapára kapva rohant az egész falu a templom felé... Jöttek, mint a fergeg.

Tűz volt, tűz volt a lelkekben.

De nem így az oláh csendőrök... Ijedten ütötték fel az ismert kürtszóra fejüket s mikor az ablakon keresztül a rohanó ásó-kapás embereket látták, azt hitték, hogy most következik a vég. Nem fujtak riadót, nem kaptak fegyverbe, hanem a kerten és a kerítésen keresztül eszeveszetten menekültek mind a huszonegyen...

Barátom a kis udvaros gyereket szalasztotta utánuk, hogy ne féljenek, visszajöhetnek, csak a „vízipuskákat” akarják kipróbálni...

Hogy ezután mi történt, képzelheted... Az ütött-kopott réztrombitát összetörték... Nem szól többet... Csurgó Marcit is összetörték, de ő még beszél s a szeredai kórházból azt üzenté az őrsparancsnoknak, hogy a tüdeje épen maradt s még egyszer meg fogja fújni a rezest, ha eljön az ideje.

Barátom ma már nem tűzoltóparancsnok — egyéb baja nem történt. Én is ma utazom, mert igen puska-poros a hangulat; a zsandárok igen mérgesek, engem pedig fojtogat a kaeagás, ha látom, milyen peckesen járják az utcákat örömben, hogy agyonütötték a rezes kürtöt... Meddő munka volt, a hangja itt maradt a levegőben, a szivekben...

Szeretettel ölel barátod

Dénes

Bűnügyi lélektani adalékok.

Hamis beismerés.

Irta: Dr. KÁRMÁN ELEMÉR kir. büntető-törvényszéki bíró.

1907 április 8-án Nagyvárad főutcáján a 19 éves I. István cipészsegéd éjjel ½2 óraker egy ingadozó léptekkel haladó fiatal embert látott szembejöni, akitől azt gondolta, hogy részeg; de a fiatal ember ekkor összeesett s így kiabált: „Jaj, jaj, végem van, Szabó, Szabó!” I. István ekkor látta, hogy az ember száján és oldalán erősen vérzik és hogy elájult. Majd egy idősebb munkásember jött oda s mind a ketten igyekeztek a sebesült segítéjére lenni. Mikor látták, hogy az utca túlsó oldalán — az utca 15—20 lépés széles lehetett — két fiatal ember áll, ezeket is segítségül hívták. Ez a két fiatal ember, H. Ágost gazdasági növendék és B. Jenő ügyvédjelölt átjöttek az utca túlsó oldaláról s ugyanakkor érkezett egy rendőr és már több ember gyült össze. Majd megérkezett a közelben lakó városi tisztí orvos is, aki megállapította, hogy a halál bekövetkezett. Az elhalt személyazonosságát is hamarosan megállapították. G. Sándor, járásbírósi irnok személyében.

A tettes utáni nyomozás abból indult ki, hogy a sértett a „Szabó” nevet kiabálta, ez volt az egyetlen nyom. Ezt mondták I. István cipészsegéd, valamint H. Ágoston gazdasági növendék és B. Jenő ügyvédjelölt kihallgatásukkor; erre hajlandónak nyilakoztak esküt is tenni. B. Jenő azonban utóbb azt vallotta, hogy nem értette tisztán a szavakat.

A rendőrség már most kinyomozta, hogy a meghalt G. Sándor egy volt bírósági segéddel, Szabó Jenővel, ellenséges viszonyban állott. Az elhalt anyja, nővére és öccse azt vallották, hogy Szabó és G. Sándor a télen egy mulatságon együtt voltak rendezők: ott az elszámolásnál bizonyos szabálytalanságok merültek fel és itt G. Sándor szemébe mondta Szabó Jenőnek, hogy addig senki sem tartja tisztességes embernek, amíg a bevételekkel el nem számol. Az elhalt nővére és öccse hangsúlyozták, hogy az elhalt többször panaszkodott s hogy Szabó annyira haragudott reá, hogy — amint mondta — egy kanál vízben meg tudná fojtani.

Szabó Jenő azelőtt szintén a járásbírósnál volt segédként alkalmazva, de onnan valami szabálytalanság miatt elbocsátották; egy ideig üzletben dolgozott, a gyilkosság idején azonban foglalkozás és munka nélkül állott s azt beszélték róla, hogy már 15 éves korában egy ideig vizsgálati fogságban volt, katonai szolgálata alatt bajtársi lopásért 5 hónapi nehéz börtönre ítélték és 1906-ban le is fokozták. Feleségével nem valami jó viszonyban élt, volt némi vagyona is, egy kis külvárosi ház egy része.

A boncolás a következő eredményt mutatta fel:

G. Sándor halálát szúrással ejtett seb okozta; a seb esatornája a 2. és 3. borda között haladt; a bal-tüdőt a seb megnyitotta s így a halál oka belső elvérzés volt. Az orvosi szakértők véleménye szerint — mind a kettő törvényszéki orvos — a sebet élesszélű és hegyes eszköz okozta, amelynek legalább 16 mm. szélesnek kellett lenni s úgy a seb hossza, mint a szakadás a kabáton és mellényen, valamint a halott ingén 16 mm., a seb mélysége 6 cm. volt.

Szabó Jenőt a rendőrség megidézte és átkutatása alkalmából egy zsebkést és törbotot találtak nála. A törvényszéki orvosok kísérletet végeztek a hullán április 9-én és megállapították, hogy a bot éle a sebnak megfelel; kétélű és hegyes volt az, a hegyhez való átmenet 16 mm. széles, a hegyes csúcs pedig 6 cm. hosszú.

Szabó kihallgatásánál tagadta a tettet. Elismerete, hogy G. Sándorral nem volt évek óta jó viszonyban, de azzal kísérlet meg alibit bizonyítani, hogy aznap 1 óráig éjjel a kávéházban volt D. család társaságában és azután az úgynevezett Kert-utcán keresztül anyja lakásába ment aludni; tanukul két honvédtisztre hivatkozott, akik a Kert-utcán néhány lépéssel előtte mentek, valamint a Kert-utcai tűzoltóságra, amely előtt akkor egy tűzoltó őrt állott.

A két tisztet a rendőrség kihallgatta; ezek ugyan előadták, hogy ők április 7-ike és 8-ika között 1— $\frac{1}{2}$ között valóban a Kert-utcán át mentek haza, de az utcahosszat nem láttak embert. K. János tüzoltó előadta, hogy a kérdéses éjszakán $\frac{1}{2}$ óra felé, inkább azonban $\frac{3}{4}$ körül Szabó Jenőt látta a kaszárnya előtt; ő személyesen ismerte őt nagyon jól és látta, amint Szabó gyors léptekkel haladt. Néhány perc múlva, mikor Szabó elment a telefon eszengetett és jelentették, hogy a főutcában gyilkosság történt; a mentő-egyesület ugyanis Nagyváradon a tüzoltóállomáson volt elhelyezve. A tüzoltó még előadta, hogy ő emlékezik arra, hogy Szabó $\frac{1}{2}$ után ment arra, miután a toronyóra $\frac{1}{2}$ -t ütött.

A gyanúkok ezenfelül még a következőkkel szaporodtak:

Egy katonatiszt előadta, hogy ő Szabó Jenőt a megölt emberrel együtt látta a Fő-utcán menni, sőt hallotta, hogy egymással hevesen vitatkoztak.

Kiderítették a nyomozás során, hogy G. Sándor azon az éjjelen a bordélyházban volt és egyes kéjnlők arra akartak emlékezni, hogy Szabó Jenő a megölttel együtt volt a bordélyházban.

Ami már most az alibi-bizonyítékokat illeti, megállapították, hogy Szabó esti 1 óráig egy társasággal a kávéházban volt, később azonban egyedül távozott. A tett színhelye, a kávéház és a tüzoltóság nincs egymástól oly messze, hogy Szabó 1 órától $\frac{3}{4}$ óráig mind a három helyen ne lehetett volna.

Szabó anyját a rendőrség kihallgatta, de nem tudta megmondani, hogy fia mikor jött haza, mert ő akkor már aludt, kihallgatásakor azonban előadta, hogy első vallomása, hogy fiával annak hazajöttékor beszélt és hogy emlékezik, hogy fia $\frac{1}{2}$ -kor már otthon volt, nem igaz; ő védeni akarta fiát és azért hazudott előbb, mert nem tudta biztosan, hogy fiát mivel gyanúsítják.

Mindezen gyanúkok feltárása után Szabó Jenő végre megtört és április 9-én beismerte a bűncselekmény elkövetését. A rendőrtisztviselő éppen jegyzőkönyvbe akarta venni a beismerést, mikor egy fiatal ember jelentkezett előtte, B. Jenő ügyvédjelöltnek mondotta magát és sürgős ügyben kihallgatást kért. A vele történt kihallgatásakor a rendőrtisztviselőnek megemlítette, hogy lelkiismeretén akar segíteni, ő hallotta azt, hogy Szabó Jenő ellen eljárás folyik és ebben az ügyben egyedül ő tudhatja az igazat. Előadta, hogy G. Sándor gyilkosa az ő barátja, H. Agost gazdász; ők ugyanis a Fő-utcán G. Sándorral civódásba keveredtek és miután mind a hárman részegek voltak, tettlegességre került a dolog, amelyben G. Sándor H. Agostot arculütötte, mire H. Agost törével megszúrta G. Sándort. Így a Fő-utca másik oldalára szaladtak és mikor az egybegyűlt emberek segítségért kiabáltak, mentek át a túloldalra a sérülthöz és úgy viselkedtek, mintha semmi közük sem lett volna a dologhoz. A rendőrségnél azután mindketten tanuként szerepeltek. B. Jenő magához vette H. Agost törét, hogy a gyanútól megmentse őt s magánál tartotta, sőt a rendőrségnél történt kihallgatásakor is a zsebében volt az. Időközben a tettes, H. Agost elutazott és Kolozsvárról letartóztatott. A bűncselekményt rögtön beismerte és a tört — amely akkor már nála volt — átadta a rendőrségnek. Kihallgatásánál akként adta elő az ügyet, ahogy B. Jenő. Azt állította azonban, hogy — mint azt már mint tanu a nyomozás alatt vallotta — a meggyilkolt összeesésénél a „Szabó” nevet két ízben tényleg kiáltotta.

Szabó Jenőt természetesen április 9-én az előzetes letartóztatásból szabadon bocsátották és az eljárás halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt H. Agost ellen megindult. A főtárgyaláson be is ismerte a cselekményt és azzal védekezett, hogy a Fő-utcán ittas állapotban találkozott az előtte teljesen ismeretlen G. Sándorral, vele civakodásba került s törformájú vadászkeszét, melyet állandóan magával hordott, kihúzta zsebéből és ellenfelébe dőfte. A sebesült még néhány lépést tett és néhány perc múlva holtan esett össze. A főtárgyaláson a vádlott fentartotta eddigi vallomárait és azt állította, hogy mikor sérült összeesett, azt kiáltotta: „Szabó, Szabó.” Ez a tény volt oka annak, hogy tettét igyekezett titokban tartani, noha sejtelmésem volt arról, hogy G. Sándornak egy Szabó nevű

ellensége van. H. Agostot a nagyváradi törvényszék 2 évi és 6 havi fegyházra ítélte el, amelyet ki is töltött.

Még meg kell jegyezni, hogy az a vadászkeszék, amellyel a bűncselekmény elkövetetett, négyélű volt és szélessége véletlenül 16 mm. Ez a körülmény ad magyarázatot az orvosszakértők tévedésére.

Néhány év múlva, mint kiküldetésben utazó kir. ügyész, az ártatlanul letartóztatott Szabó Jenővel véletlenül találkoztam a belényes—vaskóhi vonatban. Ő akkor Magyarországon volt a járásbírószáguál végrehajtó, rendezett viszonyok között élt és nekem egész nyugodtan beszélt el az esetét. Miután láttam, hogy akkor már az egész ügyet nyugodt tárgyilagossággal nézi ő maga is, megkértem, hogy írja le nekem az esetet s különösen okolja meg sajátos téves beismérését. Ezt szívesen megígérte és itt közlöm szövegszerűen ezt a levelet, amely azért is tanulságos, mert rendes értelmességről tesz tanúságot s láthatjuk, hogy a körülmények hatása alatt értelmes ember is milyen tévedésekbe viheti a nyomozást.

„1907 április 8-án vagy 9-én este egy ismerős család társaságában a Lloyd-kávéházban ültem; 1 óra felé haza akartam menni, lakásom a Körös-utcában volt. De mert a kapukulesomat otthon felejtettem s háznál nem tartottunk házmestert, elmentem anyámhoz a Kert-utcába, ahol neki háza van. Anyám szemrehányást tett nekem, hogy ilyen későn járok haza és nem alszom a saját lakásomon. Megmondtam neki, hogy miért nem mehetek be a saját lakásomba és megnyugtattam őt, megcsináltam az ágyamat és anyám megkérdezett, hogy hány óra van, amire én megmutattam az órámat, hogy 1 óra van.

Régel 8 óraker, mikor még az ágyban feküdtem, két detektív keresett fel, (amint később megtudtam, ezek előbb feleségemnél kerestek) felkeltettek álomból; anyám sírt és én is, mert nem tudtam, hogy a két rendőr mit akar velem és nagyon megijedtem. Egyik meglátta törös botomat az ágyamon, kezébe vette és felszólított, hogy keljek fel és kövessem őket a rendőrségre. Kérdeztem őket, hogy miért, de ők azt felelték, hogy ehhez semmi közöm, öltözzek fel és kövessem őket. Felöltöztem és kértem a rendőröket, hogy menjenek előre, mert én nem akarok az utcán rendőrökkel mutatkozni. Ők azonban megragadtak és vezetni akartak, én pedig kirántottam magamat karjaiból, elővettem revolveremet és azt mondtam, hogy ha nem engednek egyedül menni, agyonlövöm magamat. Így végre engedtek és kettejük mögött mentem fel a rendőrségre.

Mikor oda megérkeztem, a főkapitány elé vezettek; botomat átadták a főkapitánynak, aki a tört kihúzta hüvelyéből és e szavakkal tartotta elém: „Ezzel ölte meg maga G. Sándort?” Én nem tudtam, hogy tulajdonképpen miről van szó és az sem jutott eszembe, hogy ki az a G. Sándor, jöllehet régi ismerősöm volt. Erre két rendőr megragadott hátulról, lefogták karjaimat, átkutatták zsebeimet, elvették revolveremet, és elvezettek E. kapitány elé, aki kihallgatott.

Kihallgatásom után egy pincébe vezettek, és ott egy zárkában helyeztek el. Egy óra múlva megint értem jöttek és E. rendőrkapitányhoz vezettek. A folyosóról, ahol át kellett mennem, sok ember álldogált, ezek leköptek, és egyesek azt kiabálták: „ezt a gazembert meg kellene lincselni”. A nagy megszegyenítéstől majdnem összeestem, de végre a rendőrkapitányhoz kerültem, aki minden áron be akarta bizonyítani, hogy én követtem el a gyilkosságot. Mindenekelőtt szembesítettek a bordélyházi leányokkal, akiket megkérdeztek, hogy igaz-e, hogy azon az éjjelen együtt voltam G. Sándorral a bordélyházban? — kórusban ismételték, hogy — ez az ember volt a bordélyházban G. Sándorral. Én azt állítottam, hogy két hónapja G. Sándort nem is láttam, vele nem beszéltem. Tanukra hivatkoztam, hogy az éjszakát a Lloyd kávéházban töltöttem és onnan hazamentem. Anyám háza a Kert-utcában van, a tüzoltó-állomás mellett, és én tudtam, hogy egy tüzoltó mindig az őrhelyen áll, erre hivatkoztam tehát, hogy ennek látnia kellett, mikor hazamentem. Amíg azonban a tüzoltót megidéztek, bevezettek a zárkamba és a rendőrkapitány azt mondta nekem: „Lásd, Szabó, a leányok is a maga terhére vallottak, így sokkal jobb lenne, ha beismerné a gyilkosságot”. Én azonban tovább állítottam a magam igazát.

Később újra jöttem értem rendőrök és visszavezettek. Valósággal vezetni kellett, mert már alig álltam a lábamon. Szembesítették azzal a tűzoltóórral, akire én hivatkoztam — de láttam, hogy minden ellenem szól, a tűzoltóór is vallott, és szemembe mondta, hogy nem 1 órakor, hanem 3/2 órakor látott hazamenni. Nagyon megrémültem, de tovább tagadtam a tettet. Erre megint a zárkába vezettek, az örök azonban az ajtót nyitva tartották, hogy a folyosón járkáló emberek engem láthassanak. Ezek ide-oda mentek, rám bámultak, számosan odaköptek, és lepiszkoltak; mindenki azt hitte, hogy ha megszégyenítenek, be fogom vallani a tettet, én azonban mindent tagadtam.

Délután 3 órakor megint a rendőrkapitány elé vezettek, ott volt egy D. nevű hadnagy, aki azt állította, hogy megismerne engem, ha velem szembesítenék, mert a tett éjjelen a gyilkosság színhelyéhez közel volt és látta ezt az embert, aki G. Sándorral fel- és alá járkált. Mikor ezt a hadnagyot velem szembesítették, rám nézett és így szólt a szolgálattevő rendőrtisztviselőhöz: „Esküt tehetek, hogy ez az ember volt az, aki G. Sándorral a kérdéses alkalommal a Fő-utcán sétált, sőt hallottam, mikor közöttük szóváltás folyt le.“ Erre a kijelentésre megijedtem, és mikor a hadnagy szemembe kiáltotta, hogy: „Maga egy gyalázatos gazember, maga hazudik!“ Erre bevezettek újra a cellámba, megint jöttek emberek, bámultak, mint a majmot az állatseregletben. Többek között egy újságíró is jött a zárkamba, szidalmazott és leköpött. Erre dühbe jöttem, üvöltöttem kiujjaimban, neki mentem az újságírónak, kilöktem a zárkából, úgy, hogy a folyosón elesett. Ezzel mindenestre elértem azt, hogy végre magamra hagytak s rám zárták az ajtót. Másnap reggelig tehát nyugtom volt. Dél előtt a rendőrkapitány ismét kihallgatott s minden erejét megfeszítette, hogy beismerésre bírjon. Való, hogy eddig minden bizonyíték ellenem szól és én nagyon megrémültem, de a reményt még sem adtam fel. Délután azonban, ugyanazon a napon, zárt kocsiban kivittek a temetőbe s jelen kellett lennem a boncolásnál. Egyik törvényszéki orvos meghallgatta a szívdobogásomat, a másik megvizsgálta a pulzusomat, a vizsgálóbíró a tekintetemből akart olvasni, én azonban ott is tagadtam. A boncolás befejezése után visszavezettek a rendőrségre és megint bezártak.

Este 5—6 óra között megint a rendőrkapitány elé kerültem, aki megint két óra hosszáig foglalkozott kihallgatással és a végén közölte velem, hogy ha nem ismerem be a gyilkosságot, kivitet éjjelre a halottas házba és ott a hullával kell töltenem az éjszakát. Erre rettenetesen megborodtam, nem mintha a hullával való együttléttől féltem volna, hanem mert láttam, hogy engem tartanak a gyilkosnak és mindenáron reám akarják bizonyítani a gyilkosságot, amelyet nem én követtem el. Erre összeestem a hivatali helyiségben, a kimerültségtől nem tudtam mit beszélek, úgy éreztem, mintha az elmém megzavarodott volna s ennek az állapotnak a hatása alatt azt mondtam a rendőrkapitánynak: „Beismerem, hogy én gyilkoltam meg G. Sándort, csak vigyenek már át a kir. ügyészséghez!“

A rendőrkapitányság felfogása szerint ezzel a rendőri nyomozás be volt fejezve: itt a teljes beismerés.

A rendőrkapitány a telefonhoz lépett és bejelentette a kir. ügyészségnek, hogy Szabó a gyilkosságot beismerte és további rendelkezést kért.

Az idő nekem nagyon előrehaladottnak tetszett, lehetett körülbelül este 9 óra; nekem ugyan nem volt zsebóráim, mert letartóztatásomkor mindent elszedtek tőlem; a rendőrök bilincsbe vertek s így akartak a kir. ügyészséghez átkísérni.

Éppen mikor a rendőrkapitány rendelkezéseit rám vonatkozólag a rendőröknek megtette, jött be B. Jenő ügyvédjelölt s a rendőrkapitányt négy szemközti beszélgetésre kérte, hogy néhány fontos szót akar éppen ebben az ügyben közölni. A rendőrkapitány bement vele a másik szobába és engem őrizet alatt a hivatali helyiségben hagytak. Félórai tárgyalás után a rendőrkapitány visszajött B. Jenővel és azt mondta nekem: „Szabó úr, ön szabad, megtaláltuk az igazi gyilkost.“ Kezembről levették a bilincseket, a rendőrkapitány gratulált nekem szabadságomhoz és kezet adott.

A letartóztatásból azonnal szabadon bocsátottak s én családomhoz siettem pihenni és a megtörtént dolgokról gondolkozni. Így ért véget e szomorú eset, amelyet szívesen közöltem kir. ügyész úrral és iparkodtam híven mindent elmondani.“

Még csak néhány megjegyzést akarok fűzni ehhez az esethez, amelynél érdekesebből ügyészi gyakorlatomban alig hallottam.

Ez az eset mindenekelőtt azt tanúsítja, hogy a nyomozási adatok gyűjtésénél alapos előkészítés és feldolgozás nélkül a legnagyobb hibák fordulhatnak elő. Ebben az esetben az első és legfontosabb gyanu a tettes ellen az volt, hogy a fegyverét, amelyet használt, az orvosszakértők megfelelőnek találták a sebbel. Ez azonban teljesen téves megállapítás volt; de a vizsgálóbíró is, a rendőrtisztviselő is tévedtek. Annyit legalább is tudniok kellett volna, hogy a seb formájáról a fegyver minőségére nagyon nehéz következtetni és mielőtt véglegesen döntenék valamely gyanu mellett, mindenféle lehetőséggel számolniuk kell. A csendőri nyomozásnak is nagyon komolyan kell venni ezt a tanúsítást; a csendőr feladata a helyszíni megállapítása és a talált adatok megrögzítése; a csendőr tehát gyűjtőn össze minél több és pontos adatot és bűnjelet. Ha a nyomozónak kételye van, ha általában gondol arra, hogy „másképp is lehet“, ez a nyomozó mindig jó úton jár. Ez a szabály áll különösen azokra az esetekre, amikor valami eszközt és fegyvert találunk s egyéb bűnjel nincs a kezünkben. Sokszor előfordul, hogy a helyszínen talált cigaretta, szivar, leszakadt gomb vezet a tettes nyomára; ámde éppen itt lehet elkövetni a legborzasztóbb tévedéseket, ha a nyomozó nem elég képzett vagy nem elég alapos.

Éppen így áll a dolog az orvosok lélektani kísérleteivel. Azok a törvényszéki orvosok, akik a vádlott szívdobogásából, pulzusából, arc kifejezéséből akarnak döntő bizonyítékokat kihámozni, bizony könnyen tévedhetnek. Én a most elbeszélte esetben nyomozó tisztviselőket személyesen ismertem, lelkiismeretes, becsületos tisztviselők voltak, akik nem folyamodtak törvénytelen eszközökhöz, legfeljebb a végzetes tévedés és a vádlott makacs tagadása vitte őket túlzásba; ettől mindenesetre óvakodni kellett volna, de mentségükre szolgál, hogy a boncolás tévedései, a bordélyházi lányok, a hadnagy, a tűzoltóór tanuskodása stb. körülmények befolyásolták őket.

Még csak az a kérdés, hogy a haldokló G. Sándor, a gyilkosság szerencsétlen áldozatának jajkiáltását: „Szabó, Szabó“ hogyan magyarázzuk. Ez nagyon fontos, mert sok nyomozásnál megtörténik, hogy a haldoklók kijelentései döntő fontossággal estek latba.

Kétféle eset lehetséges. Lehet hogy G. Sándor egyáltalán nem kiáltotta, hogy „Szabó, Szabó“. Tulajdonképpen csak két tanu hallotta: I. István és H. Ágost, de az utóbbi, mint a valódi tettes, nem jöhet számba, I. István pedig H. Ágost befolyása alatt állott. De lehetséges az is, hogy a „Szabó“ szó körül van tévedés. Lehet, hogy G. Sándor rémületében „rablót“ kiáltott. A két szó még hangsúlyban is hasonlít. Itt hát megint valami szerencsétlen véletlennel volt a nyomozó közegeknek dolga. Alig hihető, hogy G. Sándor, mikor ittas állapotában megsérült, arra gondolt, hogy ellensége, Szabó a gyilkosa. A két egyén, Szabó és a meggyilkolt egymást jól ismerték, úgy, hogy az összetévesztés csak úgy lenne elképzelhető, ha Szabó és H. Ágost hasonlítottak volna egymáshoz; de én jól ismertem a fegyházban büntetését töltő H. Ágostot és Szabó Jenőt is és közöttük semmiféle hasonlatosságot nem találtam. Szabó jól megtermett, magas, szőke, H. Ágost pedig középtermű, fekete hajú ember. Arról is lehetne szó, hogy a súlyosan sérült és haldokló embernek zavart öntudata volt és így régi ellensége ötlött fel szerencsétlenségében.

Minden kornak van érdeme s ki tagadhatja, hogy a jelenkor a régiek tudományaira alapítá minden további előmenetelét, úgy mint a régiek a még régiebbekre az övéket s a mai idő a jövő századoknak lesz legbizonyosb alapja.

Széchenyi.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A csehszlovák csendőrség.

(6. közlemény.)

Kísérésnél a letartóztatottra szigorúan ügyelni kell, hogy semmit másoknak át ne nyújtson, el ne dobjon, meg ne hiúsítson, vagy hogy jelekkel és taglejtésekkel másokkal meg ne értesse magát, vagy végül, hogy a társtettesekkel valamiképen ne egyezzen meg.

A letartóztatottat kísérő csendőrnek mindenkor mögötte megfelelő közel kell mennie, hogy azt, ha esetleg szökni akarna, azonnal elérhesse, azonban nem szabad vele semmiféle beszélgetésbe bocsátkoznia, vagy másképp vele társalognia.

57. §. Ha valaminő büntett vagy vétség folytán valaminő más módon okoztatott kár, mint épen fentebb említettett, ha élet vagy vagyon veszélyeztetett, megsemmisítéssel különösen megállapítandó, minő erőszak avagy furfang, minő eszközök és szerszámok alkalmaztattak azon célból és mekkora kár okoztatott, vagy szándékoltatott ezáltal és mekkora nyereség maradt el, vagy minő veszedelem fenyegette az emberi életet, egészséget, vagy másnak testi es vagyoni biztonságát.

58. §. A házkutatás, azaz lakás, avagy a háztartáshoz tartozó egyéb helyiségek vizsgálata csakis azon indokolt gyanú esetén foganatosítható, hogy abban valaminő büntettben vagy vétségben gyanus személy rejtőzik, avagy, hogy ott oly tárgyak vannak, amelyeknek birtoklása vagy megtekintése bizonyos vizsgálat szempontjából fontos lehet.

Ilyen tárgyak őrzése miatt gyanúsított személyek, vagy akik valaminő büntettben vagy vétségben gyanusak, ugyancsak akik rossz hírnek örvendenek, vagy rendőri felügyelet alatt állanak, személyük és ruhájuk tekintetében is megmotozhatók.

59. §. A motozás szabályszerűen csakis a gyanúsított előzetes kihallgatása után foganatosítható, ha a kihallgatás által nem éretett el az, ami kerestetik, illetőleg annak önkéntes kiadása, avagy nem multak el az okok, ami miatt a motozás foganatosítandó.

Ezen előzetes kihallgatásra nincs szükség, ha rossz-hírű személyekről van szó, ha a késelemből veszély támad, vagy ha oly helyiségeket kell megvizsgálni, amelyekbe a közönség szabadon bejárhat, mint aminők az éttermek, vendéglők, pályaudvarok és hasonlók.

60. §. Szabályszerűen a vizsgálat csupán indokolt bírósági parancs alapján foganatosítható.

Ezen parancs vagy azonnal, vagy a legközelebbi 24 óra alatt annak kézbesítendő, akire vonatkozik.

61. §. Ha a késelemben veszély rejlenék, bírói büntető igazgatás okából a biztonsági hivatal alkalmazottai bírói parancs nélkül is saját hatalmukból foganatosíthatnak házkutatást, ha valaki ellen parancs adatott ki, hogy elővezetessék vagy letartóztatassék, vagy ha valaki tetten éretett, ha körözéssel, vagy közhangulattal valakire azon gyanú emeltetett, hogy valaminő bűncselekményt követett el, vagy ha nála oly dolgok találtattak, amelyek azt bizonyítják, hogy ilyen cselekményben részes volt.

Amikor az, akinél a házkutatás tartatott, kéri, neki vagy azonnal, vagy legkésőbb 24 óra alatt igazolvány adandó ki arról, hogy nála házkutatás tartatott és minő okokból tartatott.

Házkutatások foganatosítása — igazolványoknak a csendőrség általi kiadása.

A belügyminisztérium 1920 november 16-án kelt 54.681—13. számú rendelete.

Tekintettel az 1920 április 9-én kelt törv. és rend. tári 293. számú alkotmánytörvény 8. és 10. §-ainak rendelkezésére, mely a házszabadság védelméről szól, az eddigi rendelkezéseket oly értelemben kell ki egészíteni, hogy azon csendőr, aki a törvény szerint saját akaratóból foganatosít házkutatást, köteles azon személynek, akinél a kutatást foganatosította, amennyiben azon személy kéri, azonnal, vagy legkésőbb 24 óra alatt a foganatosított kutatásról írásbeli igazolványt adni, nemkülönben azon indokokról, amelyek a házkutatásra vezettek, valamint a házkutatásnál lefoglalt tárgyakról is.

Ezen igazolvány a legtömörebben állítandó ki, a kutatás indokai a csendőrségi szolgálati utasítás 61. §-a

szerint közlendők és az igazolvány, mint tanu által aláírandó azon községi hivatalos közeg által, aki a szolgálati utasítás 62. §-a szerint a házkutatásnál igénybe vétetett.

Azonkívül a csendőrnek minden egyes házkutatásról tömör, de kimerítő jegyzőkönyvet kell kiállítania, amelyben fel kell tüntetnie a jelenlevők neveit, a törvényes indokot és a gyanú indokát, mely miatt a házkutatás foganatosított és azt, hogy minő eredményre vezetett; ha semmi kifogásolnivaló nem találtatott, a csendőr a félnek azonnal írásbeli igazolványt ad. Ugyancsak ezen jegyzőkönyv és az esetleg kiadott igazolvány is együttesen aláírandó a fentebb említett községi hivatalos közeg által.

A jegyzőkönyv, esetleg annak másolata, valamint az igazolvány másolata, amennyiben kiadott, az illető jelentéshez csatoltatik.

65. §. Az 1920 április 14-én kelt törvényben (13. §.) fel vannak tüntetve azon esetek, amelyekben a csendőr fegyvert használhat. Azonban ezen esetben is csak akkor kell a csendőrnek fegyvert használnia, ha a gyengébb eszközök hatás nélkül maradtak és akkor is a legkíméletesebben. A körülmények szerint először a kevésbé veszedelmes fegyvert használja. Ennél az a döntő, vajjon a törvény áthágója fel van-e fegyverezve és hogyan.

Ha a törvény áthágója a csendőrnek ellenállana, vagy ellene támadást intézne, a csendőrnek mindenképp előtt arra kell tekintettel lennie, hogy őt ellenállásra, vagy szökésre képtelenné tegye.

Eszerint a csendőrnek kellően mérlegelnie kell azt is, hogyan és mily irányban kell alkalmaznia a fegyvert, hogy az emberi életet minél jobban óvja és más személyeket veszedelembe ne hozzon.

Ha a csendőr nagyobb mértékben használta fegyverét, mint ahogy fel van jogosítva, ezért felelős.

A csendőr fegyverét csupán katonai módon használhatja és pedig kardját vágásra, kivételesen szúrásra.

A feltűzött szurony csakis szúrásra szolgál.

A puska csakis lövésre van rendelve.

A kevésbé veszedelmes fegyverekhez tartozik a kard, különösen azért, minthogy teljesen a csendőr hatalmában van és annak hatását mindenkor előre láthatja; a feltűzött szurony, vagy a puska, mint löfegyver veszedelmes fegyverek, minthogy az eredmény nagyobbra esik a csendőr ügyességétől függ, amelyben az ingerültség pillanatában bízni nem lehet.

A csendőr a fegyvert csak azon esetben használhatja, ha a békésebb eszközök hiába alkalmaztattak.

Ezen eszközök a következők:

1. Ellenszegüléskor:

- a) figyelmeztetés;
- b) letartóztatás és
- c) bilincs-láncok felrakása.

2. Szándékolt szökési kísérletnél:

- a) figyelmeztetés;
- b) a szökőnek kergetéssel való üldözése és
- c) a véletlenül jelenlevő személyek felszólítása, hogy az újbóli elfogásnál segédkezzenek.

Magától értetődik, hogy megtámadáskor vagy ellenszegüléskor a csendőrök szándékának lehetőleg nagy kímélettel csupán arra szabad irányulnia, hogy a támadó az ellenállásra, szökési kísérletéknél pedig, hogy a veszedelmes gonosztevő a szökésre képtelenné tétessék.

A fegyverhasználat csakis a csendőrségi törvény 13. §-a értelmében és pedig a következő esetekben van megengedve:

1. szükséges önvédelem esetén, hogy elhárítsa azon erőszakos támadást, mely ellene intézetett, vagy amellyel más személy élete veszélyeztetett;

2. ha másképpen nem lehet legyőzni a szolgálati végrehajtást meghiúsítani célzó ellenállást;

3. hogy megakadályozza azon veszedelmes gonosztevő szökését, akit más módon elfogni nem tud.

ad 1. A szükséges önvédelem megengedhető, ha a csendőr egy vagy több személy által tettleg megtámadtatik, azaz, ha kezeikkel őt megfogni, megütni, vagy testén megsérteni, lefegyverezni, vagy megölni igyekeznek és ha kénytelen fegyverét használni, hogy elhárítsa az ő személyi biztonságát veszélyeztető támadást (megrohanást), vagy hogy elhárítsa és védelmezze más személyek veszélyesen fenyegetett életét.

(Folytatjuk.)

A MI VÉRTANUINK

Bereczki Dávid tiszthelyettes.

Bereczki Dávid sorsa tragikusabb, mint vértanu társaié. Végigküzdötte a világháborút, kitüntetést szerzett, harcolt a szűkebb hazáját másodszer is előzőlő oláh esorda ellen, Erdélyből menekült, végig szenvedte a kommunizmust és akkor érte a halált hozó golyó, midőn egy szebb jövő reményében a régi energiával vett részt a kommunizmus bűneinek üldözésében. Bizonyára nem sejtette, hogy széttaposása után, végvonaglásában is gyilkol az az átkos féreg, amely hosszú hónapokon keresztül rágódott a haldokló Magyarország testén.

A kommun bukása után a feldebrői őrsre nyert beosztást. Ekkor kezdődött csak az igazi munka, mert az őrskörlet csak úgy hemzsegett a kommunistáktól. Bereczki az őrs legénységével egyetemben éjjel-nappal szolgálatban állott s rövid idő alatt több mint husz exponált kommunistát tettek ártalmatlanná. A legveszedelmesebb kommunista Lukács Imre, volt direktoriumi elnök, azonban megszökött. Az őrsparancsnok, aki az egész legénységgel a szomszédos községekben nyomozott, Lukács Imre kézrekerítésével Bereczki őrmestert bízta meg.

Bereczki Dávid tiszthelyettes.

Bereczki bizalmasan értesült, hogy a volt direktoriumi elnök éjjelente titokban fel szokta keresni a családját. Résen volt. Elfogása végett több alkalommal lest tartott, de eredménytelenül. Végre aztán augusztus 13-án este 9 órakor észrevette, hogy a kerten keresztül valaki Lukács lakásába osont. Ez csak Lukács lehetett.

Bereczki Kiss Péter községi bírót azonnal magához véve Lukács házába sietett és ott bezorgetett. Senki sem jelentkezett. Csak amikor az ajtót akarta betörni, jelent meg Lukács felesége az ajtóban s magasra emelt égő lámpát tartva maga előtt a járőr ama kérdésére, hogy itthon van-e az ura, kijelentette, hogy férjét napok óta nem látta. Bereczki határozottan meg volt győződve arról, hogy Lukács a lakásban tartózkodik és nem tágitott. Amint azonban az asszonyt az ajtóból eltoltva a szobába akart lépni, egy lövés dördült el. A lámpa által megvilágított Bereczki kitűnő célpont volt a felesége mögött lövésre készen álló Lukács részére. A golyó szívére fúrta át és azonnal megölte.

Lukács Imre a járőrtárs pillanatnyi zavarát felhasználva az ablakon keresztül megszökött és a legszorgosabb nyomozás dacára sem volt kézrekeríthető.

Bereczki holttestét bajtársai és a lakosság impozáns részvéte mellett augusztus 15-én helyezték a feldebrői temetőben örök nyugalomra.

Tiszti előljárói, bajtársai és a község áldozatkészségéből sírját díszes emlék jelöli és szép vaskerítés védi. Sirkövének felirata: „Itt nyugszik Bereczki Dávid apácai, brassómegyei születésű csendőrtiszthelyettes. Feldebrő községben 1919 augusztus 13-án ellenséges golyótól hősi halált halt.“

Bereczki sírját gondosan ápolják, emlékét nem feledő csendőrszívek őrzik. Neve tartósan bevésődött a szívekbe, mint gránit sírkövébe az aranybetűk.

CSENDŐR LEKSZIKON

95. Kérdés. *A közigazgatási hatóság engedélyezte táncmulatság zárójára reggel négy órakor bekövetkezésén, a mulatság megszűnik. A mulatságon résztvevő fiatalok azonban egy óra múlva a községi bíróság engedelmeivel ugyanabban a kocsmában helyiségben összegyűlnek s zene mellett folytatja a táncvigalmat a rendes zárójáig. Kihágási eljárás alapja lehet-e ez az eset?*

Válasz. Vita tárgya sem lehet, hogy ebben az esetben a közigazgatási hatóságnak a zenés táncvigalomra vonatkozó engedélyét és záróra-rendelkezését ki-játszották. Tekintve azonban azt, hogy mindez a helyi hatóság kifejezett hozzájárulásával történt, véleményünk szerint nem kihágási eljárásnak van helye, mert ebben az esetben a kihágási eljárás nem a közérdek előnyére, hanem inkább a közérdek sérelmére történnek. A kihágási eljárás alá vont egyének ugyanis nem alap nélkül tolnák a felelősséget a helyi hatóságra, ami semmiesetre sem szolgálná a hatósági tekintély tiszteletének fontos elvét. Az eljárás különben is vagy eredménytelenül végződne vagy arról tenne kellemetlen tanúságot, hogy a közigazgatás hatóságai közt nincs meg a kellő összhang. Az ilyesmit pedig a nagy nyilvánosság előtt lehetőleg el kell kerülni s a kérdést más úton kell dűlőre vinni. Ennek módja az, hogy az őrs a történetet részletes jelentésbe foglalja, ezt betérjeszti a helyi hatóság felettes hatóságához, illetve a mulatságot engedélyező elsőfokú közigazgatási hatósághoz. Ennek a dolga a kérdést tisztázni. Természetesen a jelentésben kérni kell, hogy a közigazgatási hatóság állásfoglalásáról értesítse az őrsöt.

96. Kérdés. *Szabadon álló tanyaépület gazdája felelős-e a tűzvész kitörésének meggátlása vagy annak elfojtása célzó tűzrendészeti szabályok megtartásáért?*

Válasz. A tűzveszélyveszedelem nemcsak mások vagyona, hanem életének veszélyeztetését is jelenti. Az, aki saját vagyonát felgyújtja, nem követ el bűncselekményt, ha ezzel mások vagyonát és életét nem veszélyeztette. Am ha a magánosan álló tanyában emberek laknak, bár köröskörül, a tűzveszély szempontjából számbajövő terület a tanya tulajdonosé, a tanyáját felgyújtó tulajdonos gyújtogatás büntetést követi el, ha a tanyán lakók élete veszélyeztetve volt. Ily értelmezés mellett tehát a tűzrendészeti szabályok megtartásáért felelős a tanya gazdája, ha a tanyán mások is laknak (családtagok, cselédség), ha az esetleg kitörő tűzvész egyébként csak a saját vagyonát pusztítaná is el.

97. Kérdés. *Tehet-e jogilag érvényes magánindítványt a férj abban az esetben, ha feleségén erőszakos nemi közönség büntetést vagy annak kísérletét követik el?*

Válasz. Első tekintetre úgy látszik, mintha a házasság elkövetett nemi erőszak esetén csak a nő lenne a sértett. Nyilvánvaló azonban némi megfontolás után az, hogy a feleséggel házassági életközösségben élő férj ilyen esetben szintén sértett, mert hiszen a házastársaknak kizárólagos joguk van a nemi életnek tisztaságához, mint a házastársi hűség legfőbb követelményéhez. Nyilvánvaló, hogy a kérdésben feltett esetben a férjnek erre irányuló jogát meggyalázták, már pedig a Bp. 13. §-a kimondja, hogy a sértett az, akinek bármily jogát sértette vagy veszélyeztette az elkövetett vagy megkísérelt bűncselekmény.

Ha a házastársak nem élnek házassági életközösségben, a férjnek nincs indítványozó joga, ami a fentebb mondottakból önként következik.

98. Kérdés. *Jogában áll-e a gyanúsítottként vagy vádlottként kihallgatott egyéneknek a hatóság vagy a bíróság előtt a terhére rótt bűncselekmény dolgában hazudnia?*

Válasz. Közönségesen elterjedt felfogás szerint a bűncselekményekkel vádolt egyéneknek ez a „joga“ megvan. Am bizonyára nagyon megütköznenek oly törvényen, amely bármiféle „hazugságra irányuló jogot“ mondana ki. A hazugság erkölcsellenes; oly törvény tehát, mely valakit erkölcsellenes cselekményre

jogosítana fel, önmaga támadná meg a jog és törvény erkölcsi jelentőségét, a jog- és törvénytisztelet erkölcsi alapjait.

A dologhoz nem értő egyéneknek a napi sajtóban közzétett olyan értelmezései tehát, amelyek a vádlottaknak megadják és tiszteletben tartandónak mondják a hazudozás jogát, merőben tévesek és semmiféle alapjuk nincs.

Nincs, nem is lehet olyan törvény, amely ilyen jogot kimondana. A művelt államok törvényhozásai mindössze azt a jogát ismerték el a bünvádi eljárás alá vont egyéneknek, hogy önmaga ellen nem köteles bizonyítékot szolgáltatni. Ennek alapja az önvédelem örök emberi ösztöne és joga, amelyet ennek az elvnek kinyilvánításával a törvényhozó testületek is tiszteletben tartottak.

Am ez végső eredményben is csak elvi kijelentés, amelyet az emberiség érzése ránk parancsol ugyan, de kétségtelen, hogy ez az elv gyakorta összeütközhetik az állam ama nagy, az egyén érdekén felülálló érdekével, hogy a bűncselekményeket meg kell akadályozni, fel kell deríteni s azokat meg kell torolni.

A törvény igenis arra helyez súlyt, hogy a vádlott megmondja az igazat, ha mindjárt elismeri is azt a jogát, hogy hallgathat. Am hazugságra nem jogosítja fel. Bírószágon több ízben megbüntették azt a vádlottat, aki kihallgatásakor álnevet mondott be, a Kbtk. 43. §-a alapján, ami ugyancsak éles ellentétben van a némelyek által elképzelt „hazugsági joggal”. Bünvádi perrendtartásunknak egész sereg olyan intézkedése van, amely nem a vádlott hazudozásának tiszteletben tartását, hanem igenis a vádlottnak férfias igazmondásra való rávezetését célozza. Ilyen intézkedések a szembesítés, bizonyos tárgyak azonosságának megállapítása a vádlott közreműködésével, a házkutatás, szemlélymotosztás stb. Oly intézkedések ezek, amelyek látszólag még azzal is ellentmondásban vannak, hogy a vádlott a vallomástételt megtagadhatja.

Már csak ezért sem iktathatja törvénybe egyetlen állam sem a vádlottak hazugsági jogát.

Sőt ellenkezőleg, minthogy minden bünvádi eljárás az igaz tényállás kiderítésére irányul, egyetlen törvény sem adja fel azt az igényét, hogy ebben a vádlott is közreműködjék.

Ilyen a mi törvényünk szelleme is. A Bp. megtiltja ugyan a terhelt vallomásának erőszakos kicsikarását, vagy beismerésre való bármiféle kényszerítést, megadja neki azt a jogot, hogy a vádra nézve a részletes vallomástételt megtagadhatja, ám ily esetben kötelessége a kihallgatásra hivatott hatóságnak őt arra figyelmeztetnie, hogy ez a viselkedése nem gátolja az eljárás folytatását s hogy ne ringassa magát kellemes képzelődésekben, figyelmeztetnie kell arra is, hogy ily módon esetleg elesik az észszerű védekezés eszközeitől.

A vallomástételt megtagadásának joga meglehetősen üres jog s a törvény egyéb intézkedéseivel és magával a törvény szellemével szemben gyakorlatilag nem sokat jelent. Ritka eset is, hogy a vádlott ezzel a jogával él. A leggyakoribb eset az, hogy a vádlott cselekményét szépíti, letagadja más tényállás vitatásával, szóval a hazudozás eszközehez nyúl. A romlatlan s a hazudozáshoz nem szokott vagy ahhoz nem értő ember természetesen találja, hogy feleletre vonatván, tettét elmondja, úgy, ahogy történt. Igaz viszont, hogy az is ritka eset, amikor igazi bünbánó beismeréssel találkozunk; igazi bünbánaton azt értve, hogy a tettes nem tettének kellemetlen következményei miatt bánja bűnét, hanem mert belátja, hogy vétett a becsület és erkölcs ellen s tevékenységet fejt ki a bűn jóvátételére.

99. Kérdés. A Btk. 79. §-ában szabályozott jogos védelem ezzel a szóval „önvédelem” helyettesíthető-e?

Válasz. A Btk. 79. §-ában szabályozott jogos védelem nem egyedül önvédelem, s ezért a két fogalom nem fedí egymást. A Btk. 79. §-a a jogtalan támadással való szembeszállásról szól, a Btk. szerint való jogos védelem a jognak védelme, amely harmadik személyek érdekében is fennforoghat, amint azt a törvény világosan ki is fejezi.

100. Kérdés. Valaki szemtanuja annak, hogy egy gyermek a vízben fuldoklik. Olyan a helyzet, hogy a gyermeket saját élete veszélyeztetése nélkül megment-

hetné, mégsem teszi, úgy hogy a gyermek a vízben halálát leli. Bünvádi felelősségre lehet-e vonni az illetőt?

Válasz. Nincsen olyan törvény, amely állampolgári kötelességgé tenné azt, hogy valaki segítséget nyújtson a másoknak azért, mert az tehetetlen állapotba jutott. Ily módon tehát a kérdésben említett egyének csak lelkiismeretével van számadása szívtelességéért, de a büntető bíróság által felelősségre nem vonható. A törvényben benne van a tilalom: ne öl, de oly parancsot: kötelességed mások halálát megakadályozni, ha teheted, a törvény nem ismer. A büntetőjog szempontjából nem tartozik ide az az eset, amikor maga idézi fel valaki azt az okot, amely mások halálát okozhatja. Ilyenkor, amidőn más élete veszedelembé jut, az okot előidézőnek kötelessége segítséget adni. Ilyen az eset például akkor, amidőn valakinek gondatlansága folytán más életveszedelembé jut.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Egy biztosítási csalás kiderítése.

Nyomozta: NÉMETH PÉTER tiszthelyettes (Győr).

A koholt bűncselekményekkel lapunk 14. számának tanulságos nyomozások rovatában részletesebben foglalkoztunk. Rámotattunk akkor arra, hogy a panaszos előadását sem szabad készpénzként elfogadnunk, hanem annak igaz voltát is ellenőriznünk kell, mert előfordul, hogy valaki koholt bűncselekménnyel akarja elterelni magáról a figyelmet, avagy kimondottan hasznot akar húzni a csendőrség felrevezetéséből.

Igen gyakori az az eset, hogy a bűncselekménynek semmi nyoma sem marad. Vonatkozik ez különösen a nyílt helyről történt lopásokra, amikor a tettesnek nem kellett sem betörnie, sem bemászni, hogy a lopást végrehajthassa. Ugyanez áll a zsebtolvajlásokra. Ez a körülményt használják fel egyesek, hogy valamely kellemetlen helyzetükből megszabaduljanak. Megtörtént, hogy egy asszony feljelentést tett, hogy értékes ékszereit ellopták. A végén kiderült, hogy az asszonynak férje előtt ismeretlen adósságai voltak s hogy azokat rendezhesse, elzálogosította az ékszereit és feljelentést tett, hogy azokat ellopták tőle. Ha valaki azzal áll elő, hogy bizonyos pénzeszeget elloptak tőle, nem szabad megelégedni azzal, amit elebünk talál, hanem annak is utána kell járni, hogy volt-e panaszosnak annyi pénze s ha igen, hol járt, kívül érintkezett a lopás körüli időben, milyen anyagi és családi viszonyok között él.

A biztosításoknak manapság minden térre kiható terjeszkedése különös óvatosságra int bennünket a feljelentések elbírálása tekintetében. Ma már rablás ellen is biztosítják az embereket és tönkrement emberek nem egyszer fordulnak valami rablási meséhez, hogy kimeneküljenek a bajból. Ha sikerül a nyomozókat meggyőztetnie, felveszi a biztosítási összegeket, az érdekelt örs pedig nyilvánuntartásba vesz egy olyan kiderítetlen esetet, amely meg sem történt.

A következőkben egy koholt rablási eset feljelentőjének leleplezéséről lesz szó.

1923 október 31-én 5 órakor a fertőszentmiklósi örsön panaszt emelt H. D. E. süttőri lakos, hogy az éjszaka folyamán 15 millió koronát elraboltak tőle.

Németh Péter tiszthelyettes kérdéseire elmondotta a panaszos, hogy a tettesek fejbevágták, letépték a földre, rátérdeltek s úgy rabolták el a pénzt. A panaszos még véres, a ruhája pedig poros volt s az egész viselkedésben olyan rémület mutatkozott, hogy előadásában nem is lehetett kételkedni. A rablás előzményeként előadta a panaszos, hogy a Futura gabonakereskedelmi r.-t. megbízottja. A rablás reggelén 4 óra tájban a kapuvári vásárra indult gabonát vásárolni. Mikor Fertőendrétől már csak 4-500 lépésre volt, két ismeretlen fiatalemberrel találkozott. Az egyik megszólította, hogy: „Bácsikám, legyen szíves, adjon egy szál gyufát”. Amikor benyúlt a zsebébe gyufáért, az idegen fejbevágtá, amitől megszédülve a földre zuhant. Ekkor

mindkét idegen nekiesett, az egyik rátérdelt a mellére s kivette a zsebéből a papirosba göngyölt pénzt. Azután mindketten elmenekültek. A tettesekről pontos személyleírást is tudott adni. Az egyiknél vadászfegyver volt, a másik katonai egyenruhát viselt.

Németh Péter tiszthelyettes és Járfás Ágoston esendőr azonnal kiment a helyszínére és gondoskodott róla, hogy a kapuvári járásparancsnokságnak telefonon bejelentessék az eset. A járásparancsnokhelyettes délutánra egy járőrrel szintén megérkezett a helyszínére. A nyomozás harmadik napja is anélkül telt el, hogy a legesekélyebb előhaladásról is beszélni lehetett volna. Semmi nyoma sem volt a gyanúsítottaknak. A járásparancsnokhelyettes és a magával hozott járőr bevonult.

Németh tiszthelyettes pedig folytatta a nyomozást, mert sehogy sem tudott belenyugodni az erthetetlennek látszó teljes eredménytelenségbe.

Most már a panaszos körülményeit akarta tisztázni. H. D. E., a feljelentő, tekintélyes gazdaember volt s így eleinte nagyon nehezen ment a puhatolás, senki sem akart róla őszinte véleményt mondani. Lassankint azonban sikerült megállapítani, hogy a Futurának 93 métermázsa, egy másik cégnek pedig 65 métermázsa buzával tartozik. A szállításra 8 napi határidőt kapott, ellenkező esetben bírói eljárást helyeztek kilátásba a hitelezők. Ezen felül a benzinspekulációin is vesztett 5-6 millió koronát. Azt is megállapította Németh tiszthelyettes, hogy lopás és rablás ellen kötött 10 milliós biztosítását közvetlenül a rablás előtt néhány nappal felemelte 15 millióra.

Ezek után felmerült az a gyanu, hogy a rablás idejében H. D. E.-nek nem is lehetett 15 millió koronája s ezért ebben az irányban intézett hozzá kérdéseket Németh tiszthelyettes. H. D. E. azonban nem tagította s egyre azt hajtogatta, hogy az ő szavában még a esendőrök se kételkedjenek, mert holmi 15 milliót akár mikor kifizet a jószágállományából is és egyébként is szép vagyona van.

Közben a biztosító társaság tisztviselője is megérkezett, akinek H. D. E. részletesen elmondotta, hogy és milyen körülmények között rabolták el a pénzt. Németh tiszthelyettes azonban már tisztában volt a dologgal és elébe tárta a bizonyító körülményeket.

H. D. E. hosszas és láthatólag gyötrelmes tépelődés után sirva fakadt és beismerte, hogy maga találta ki a rablási históriát. Nem akarta, hogy családjának tudomására jusson, mennyit vesztett a spekulációin. Maga vérezte meg az arcát és meghempergett a porban, hogy hihetőbbé tegye a rabláseről előadott meséjét.

Igy került H. D. E. a soproni kir. törvényszék elé a vádlottak padjára, így lett a panaszosból vádlott.

Megérdemelt büntetését meg is kapta s bizonyára elment a kedve attól, hogy a esendőrségnek még egyszer főlölesleges munkát adjon.

SPORT

Országos esendőrségi atlétikai, lövő és gránátdobó versenyek Miskolcon.

(Befejező közlemény.)

A tiszti egyéni versenyeken elért pontozás szerinti eredmények:

A) *Törzstiszti csoportban:* 1. Lukács Lőrinc őrnagy Miskolc, 14 pont, 2. Vitéz Sáray Ferenc őrnagy Pécs, 13 pont; 3. Vieland Aladár hadbíró-őrnagy Miskolc, 3 pont és 4. Hieronymi Lajos őrnagy Miskolc, 2 pont. — B) *35 éven felüli főtisztek csoportjában:* 1. Marsó Pál százados Budapest, 14 pont; 2. Garlathy Szilárd százados Ecsi, 8 pont; 3. Csörgey László százados Budapest, 6 pont; 4. Gayer József százados Székesfehérvár, 5 pont és 5. Dr. Gergely Sándor százados Szeged, 5 pont. — C) *35 éven aluli főtiszti csoportban:* 1. Dr. Gergely Sándor százados Szeged (indult a 35 éven felüli főtisztek csoportjában is), 25 pont; 2. Plávenszky Ferenc főhadnagy Budapest, 23 pont; 3. Zsengellér József főhadnagy Ecsi, 20 pont; 4. Puljer Fülöp százados Székesfehérvár, 18 pont; 5. Borovszky Jenő fő-

hadnagy Szeged, 18 pont; 6. Baky László százados Budapest, 18 pont; Péterffy Jenő főhadnagy Miskolc, 16 pont; 8. Marsó Lőrinc főhadnagy Budapest, 13 pont; 9. Stift József főhadnagy Szeged, 13 pont és 10. Kontra Kálmán főhadnagy Budapest, 11 pont. — D) *35 éven felüli legénységi csoportban:* 1. Tamási István tiszthelyettes Debrecen, 9 pont; 2. Kristóf József őrmester Miskolc, 5 pont; 3. Papp János tiszthelyettes Debrecen, 5 pont; 4. Szigeti Bálint tiszthelyettes Szombathely, 5 pont; 5. Vitéz Szikszay József tiszthelyettes Miskolc, 4 pont. — E) *35 éven aluli legénységi csoportban:* 1. Fagyal József próbacsendőr Debrecen, 25 pont; 2. Molnár József esendőr Szeged, 20 pont; 3. Sipos Imre próbacsendőr Miskolc, 20 pont; 4. Kiss Pál próbacsendőr Miskolc, 18 pont; 5. Virger Imre próbacsendőr Miskolc, 16 pont; 6. Rózsa Sándor szakaszvezető Ecsi, 14 pont; 7. B. Balog János esendőr Budapest, 14 pont; 8. Erát György próbacsendőr Ecsi, 13 pont; 9. Herceg Ferenc próbacsendőr Budapest, 12 pont és 10. Papp György őrmester Debrecen, 11 pont. Az itt felsoroltak valamennyien és még a 11-től 20-ig helyezett legénységi egyének 1-1 tiszteletdíjat nyertek.

Az atlétikai versenyek csapateredményei:

10-es csapatversenyek (5 tiszt és 5 legénységi állománybeli). A) *Távolugrás:* I. Budapesti kerület (26.22+25.79) 52.01, II. Debreceni kerület (23.92+27.82) 51.74, III. Ecsi (25.08+25.72) 50.80, IV. Szegedi kerület (23.58+26.26) 49.84, V. Székesfehérvári kerület (24.94+24.67) 49.61, VI. Miskolci kerület (19.77+26.03) 46.80, VII. Szombathelyi kerület (22.87+23.41) 46.28 és VIII. Pécsi kerület (20.76+25.19) 45.95. — B) *Magasugrás:* I. Szegedi kerület (710+706) 14.16, II. Budapesti kerület (680+715) 13.95, III. Debreceni kerület (675+717) 13.92, IV. Ecsi (675+696) 13.71, V. Szombathelyi kerület (650+704) 13.54, VI. Székesfehérvári kerület (625+710) 13.35, VII. Pécsi kerület (670+645) 13.24 és VIII. Miskolci kerület (471+660) 11.31. — C) *Hármasugrás:* I. Budapesti kerület (53.85+53.45) 107.30, II. Debreceni kerület (48.99+54.35) 103.34, III. Szegedi kerület (46.86+54.58) 101.44, IV. Ecsi (57.46+42.78) 100.24, V. Székesfehérvári kerület csak 5-ös tiszti csapat: 46.16, VI. Szombathelyi kerület csak 5-ös tiszti csapat: 45.28, Pécsi és miskolci kerület nem indult. — Ugrószámokat összegezve: I. Budapesti kerület végleg megnyerte a Csf. vándordíját, II. Debrecen, III. Szeged, IV. Ecsi, V. Székesfehérvár, VI. Szombathely, VII. Miskolc és VIII. Pécs. — D) *Súlydobás:* I. Ecsi (80.88+88.05) 168.92, II. Székesfehérvári kerület (80.43+86.67) 167.10, III. Pécsi kerület (88.78+76.70) 165.48, IV. Debreceni kerület (77.68+87.60) 165.28, V. Budapesti kerület (82.76+82.17) 164.93, VI. Szegedi kerület (79.34+85.20) 164.54, VII. Miskolci kerület (70.99+80.09) 151.08, VIII. Szombathelyi kerület (75.55+72.97) 148.52. — E) *Diszkoszvetés:* I. Szegedi kerület (246.82+265.55) 512.37, II. Székesfehérvári kerület (235.20+259.50) 494.70, III. Ecsi (238.43+243.50) 481.93, IV. Debreceni kerület (233.28+253.57) 476.85, V. Budapesti kerület (228.47+238.85) 467.32, VI. Pécsi kerület (203.29+246.85) 450.14, VII. Szombathelyi kerület (217.49+223.30) 440.79, VIII. Miskolci kerület (185.45+253.45) 438.90. — F) *Gerelyhajítás:* I. Ecsi (255.66+289.88) 545.54, II. Debreceni kerület (217.85+295.48) 513.33, III. Szegedi kerület (227.51+280.45) 507.96, IV. Budapesti kerület (245.50+258.96) 504.46, V. Székesfehérvári kerület (245.15+252.30) 497.45, VI. Pécsi kerület (207.30+267.55) 474.85, VII. Miskolci kerület (196.35+250.02) 446.37, VIII. Szombathelyi kerület (185.90+237.75) 423.65. — *Dobó számokat összegezve:* I. Ecsi nyerte a Csf. vándordíját, II. Székesfehérvári kerület, III. Szegedi kerület, IV. Debreceni kerület, V. Budapesti kerület, VI. Pécsi kerület, VII. Szombathelyi kerület és VIII. Miskolci kerület. — G) *Futás:* 1. *Svéd staféta tiszti:* I. Budapesti kerület, 2 p. 22 mp., végleg megnyerte a „Hangya” vándordíját, II. Székesfehérvári kerület, 2 p. 42.2 mp., III. Debreceni kerület, IV. Szegedi kerület, V. Szombathelyi kerület. A többi nem indult. — 2. *Svéd staféta legénységi:* I. Debreceni kerület, 2 p. 17.9 mp., II. Budapesti kerület, III. Székesfehérvári kerület, IV. Szombathelyi kerület, V. Szegedi kerület, VI. Pécsi kerület, VII. Miskolci kerület, VIII. Ecsi. — 3. *Olimpiai staféta tiszti:* I. Budapesti kerület nyerte a Csf. vándordíját, II. Szegedi kerület.

A többi kerület nem indult. — 4. *Olimpiai staféta legénységi*: I. Debreceni kerület, 4 p. 3.8 mp., II. Szegedi kerület, 4 p. 10 mp., III. Székesfehérvári kerület 4 p. 18 mp., IV. pécsi kerület, V. Miskolci kerület, VI. Budapesti kerület, VII. Szombathelyi kerület, VIII. Ecsi. — 5. *5×400 méteres staféta, tiszt*: I. Budapesti kerület, 5 p. 21 mp., II. Szegedi kerület, III. Székesfehérvári kerület, IV. Debreceni kerület, V. Ecsi. A többi kerület nem indult. — 6. *5×400 méteres staféta, legénységi*: I. Debreceni kerület, II. Székesfehérvári kerület, III. Szegedi kerület, IV. Budapesti kerület. — *Futószámokat összegezve*: I. Budapesti kerület nyerte a „Máv.” vándordíját, II. Szegedi kerület, III. Debreceni kerület, IV. Székesfehérvári kerület, V. Szombathelyi kerület, VI. Pécsi kerület, VII. Miskolci kerület, VIII. Ecsi. — *Tiszt egyéni pontozás szerint*: I. Budapesti kerület, 82 p. nyerte a „Baross Szövetség” vándordíját, II. Szegedi kerület, 70 p., III. Miskolci kerület, 41 p., IV. Székesfehérvári kerület, 34 p., V. Ecsi 25 p., VI. Pécsi kerület, 14 p., VII. Debreceni kerület, 6 p., VIII. Szombathelyi kerület, 4 p. — *Legénységi egyéni pontozás szerint*: I. Miskolci kerület, 92 p., II. Debreceni kerület, 88 p., III. Szegedi kerület, 78.5 p., IV. Ecsi, 51 p., V. Budapesti kerület, 29 p., VI. Szombathelyi kerület 20 p., VII., Pécsi kerület, 12.5 p., VIII. Székesfehérvári kerület, 8 p. — *Összetett pontozás alapján*: I. Szegedi kerület, 148.5 p., nyerte a Nemzeti Hitelintézet vándordíját, II. Miskolci kerület, 133 p., III. Budapesti kerület, 111 p., IV. Debreceni kerület, 94 p., V. Ecsi, 76 p., VI. Székesfehérvári kerület, 42 p., VII. Pécsi kerület, 26.5 p., VIII. Szombathelyi kerület, 24 p.

Lövőversenyek eredményei:

A) *Karabély lövőverseny: Tiszt egyéni*: 1. Burg Jenő gazd. százados Szeged, tiszt. díj és ar. érem, 2. Szendrődy Béla százados Szeged, tiszt. díj és ar. érem, 3. Csürös Gyula százados Debrecen, tiszt. díj és ar. érem, 4. Plachintár László főhadnagy Miskolc, tiszt. díj és ar. érem, 5. Gödry János százados Miskolc, tiszt. díj és ar. érem, 6. Elsner Gusztáv százados Budapest, br. érem, 7. Farbaky József százados Szombathely, br. érem, 8. Pintér László százados Székesfehérvár, br. érem, 9. Pálffy Sándor főhadnagy Debrecen, br. érem és 10. Szünstein László százados Ecsi, br. érem. — *Legénységi egyéni*: 1. és egyben bajnok Botár Károly tiszthelyettes Miskolc, bajnoki plaket, tiszt. díj és ar. érem, 2. Tepliczky Mihály tiszthelyettes Miskolc, tiszt. díj, ar. érem, 3. Kovács István tiszthelyettes Debrecen, tiszt. díj és ar. érem, 4. György Adám próbaesendőr Ecsi, tiszt. díj és ar. érem, 5. Vitéz Diószegi Imre ths. Pécs, tiszt. díj és ar. érem, 6. Németh Sándor törzsőrmester Székesfehérvár, br. érem, 7. Tatai Ferenc esendőr Budapest, br. érem, 8. Nikodém János próbaesendőr Miskolc, br. érem, 9. Krizbai András törzsőrm. Miskolc, br. érem és 10. Ipaes István törzsőrm. Miskolc, br. érem. — *10-es csapatverseny*: 1. Miskolci kerület, nyerte a Csf. vándordíját, 2. szegedi, 3. debreceni, 4. székesfehérvári, 5. Ecsi, 6. pécsi, 7. budapesti és 8. a szombathelyi kerület.

B) *Pisztolylovőverseny: Tiszt egyéni*: 1. Csürös Gyula százados Debrecen, tiszt. díj és ar. érem, 2. Burg Jenő gazd. százados Szeged, tiszt. díj és ar. érem, 3. Vitéz Lászlóffy László százados Miskolc, tiszt. díj és ar. érem, 4. Pókay Anfal őrnagy Szeged, tiszt. díj és ar. érem, 5. Marsó Pál százados Budapest, tiszt. díj és ar. érem, 6. Szünstein László százados Ecsi, br. érem, 7. Dr. Dobolyi Lajos főhadnagy Budapest, br. érem, 8. Vojaček Nándor főhadnagy Székesfehérvár, br. érem, 9. Licsinszky Béla főhadnagy Miskolc, br. érem és 10. Kapossy Jenő gazd. főhadnagy Székesfehérvár, br. érem. — *Legénységi egyéni*: 1. egyben bajnok Kovács István ths. Debrecen, bajnoki plaket, tiszt. díj és ar. érem, 2. Hangodi János őrmester Szeged, tiszt. díj és ar. érem, 3. Tepliczky Mihály ths. Miskolc, tiszt. díj és ar. érem, 4. Vitéz Szikszay József ths. Miskolc, tiszt. díj és ar. érem, 5. Dankó László ths. Pécs, tiszt. díj és ar. érem, 6. Berez Mihály gazd. ths. Miskolc, br. érem, 7. Jakab Béla esendőr Debrecen, br. érem, 8. Orosz László esendőr Debrecen, br. érem, 9. Höggye József esendőr Debrecen, br. érem és 10. Tamási István ths. Debrecen, br. érem. — *10-es csapatverseny*: 1. debreceni, 2. miskolci, 3. szegedi, 4. székesfehérvári, 5. budapesti, 6. Ecsi, 7. pécsi és 8. a szombathelyi kerület.

C) *Gránátlovőverseny: Tiszt egyéni*: 1. Péterffy Jenő főhadnagy Miskolc, tiszt. díj és ar. érem, 2. Reviczky Zsigmond főhadnagy Székesfehérvár, tiszt. díj és ar. érem, 3. Baity Ferenc főhadnagy Szeged, tiszt. díj és ar. érem, 4. Gaál Lajos főhadnagy Szeged, tiszt. díj és ar. érem, 5. Környei Ferenc főhadnagy Pécs, tiszt. díj és ar. érem, 6. Geresy Géza főhadnagy Ecsi, br. érem, 7. Fekete László főhadnagy Ecsi, br. érem, 8. Licsinszky Béla főhadnagy Miskolc, br. érem, 9. Elsner Gusztáv százados Budapest, br. érem, és 10. Purth József főhadnagy Szombathely, br. érem. — *Legénységi egyéni*: 1. és egyben bajnok vitéz Szikszay József ths. Miskolc, bajnoki plaket, tiszt. díj és ar. érem, 2. Bosy Albert ths. Székesfehérvár, tiszt. díj, ar. érem, 3. Váczi József őrmester Debrecen, tiszt. díj és ar. érem, 4. Darida Béla esendőr Szeged, tiszt. díj és ar. érem, 5. Kocsis Zsigmond törzsőrmester Miskolc, tiszt. díj és ar. érem, 6. Polencsár Lajos próbaesendőr Miskolc, br. érem, 7. Vitéz Kiss István őrmester Székesfehérvár, br. érem, 8. Buzás Kálmán esendőr Székesfehérvár, br. érem, 9. Berez József esendőr Miskolc, br. érem és 10. Papp Ferenc esendőr Budapest, br. érem. — *Csoportverseny*: 1. miskolci kerület nyerte az országos főkapitány vándordíját, 2. a szegedi, 3. debreceni, 4. szombathelyi, 5. Ecsi, 6. pécsi, 7. budapesti kerület. A székesfehérvári kerület 2 legénységi versenyző hiányában csoportban nem szerepel. A kézigranát hármasdobás bajnoka Gaál Lajos főhadnagy Szeged, a hareszerű egyesdobás bajnoka: Kocsis Zsigmond törzsőrmester Miskolc és a gránátöltéséből való dobás bajnoka: Vitéz Szikszay József tiszthelyettes Miskolc.

Csendőrségi szállító!

Sapkák Kardok
Kardbojtok

Khaki szövetek Szabókellékek
Egyenruhák és egyenruházati cikkek

legolcsóbban

a 36 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6.

a keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 21-78.

Kérje

a legújabb árjegyzéket!

Alapítva 1874.

Telefon:

József 8-61 sz.

ZELINKA KARDGYÁR
BUDAPEST, IX. KER., ÜLLŐI-ÚT 55. SZÁM.
A MAGY. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTÓJA.

Kardnikkelezést és
egyéb javításokat
elvégeztünk.

HIREK

Kormányzói elismerés. A *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* a kenderesi örkülönitmény feloszlatása alkalmával *Hertelendy Ignác* századosnak legfelsőbb kihallgatáson magas elismerését és köszönését nyilvánította az örkülönitmény parancsnoki beosztásában teljesített szolgálataiért, továbbá elrendelte, hogy az örkülönitményre és a kenderesi őrsre beosztott legénységnek farszto és lelkiismeretes szolgálataiért magas megelégedése és köszönete tudtul adassék és kihirdetessék.

Dicsőretek. A m. kir. csendőrség felügyelője *Arva István* tiszthelyettest, a felsőgalla-mésztelepi szakasz ideiglenes parancsnokát, a közbiztonsági szolgálatban kifejtett odaadó és eredményes tevékenységéért, valamint az alárendeltek oktatása, nevelése és fegyvelmezése érdekében végzett buzgó munkásságáért; *Wieder Lajos* tiszthelyettest, az oroslányi őrs parancsnokát, a közbiztonsági szolgálatban, az alárendeltek kiképzésében és oktatásában kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért; *Vigh Imre* tiszthelyettest, a kisbéri szakasz ideiglenes parancsnokát, a közbiztonsági szolgálatban kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért, az alárendeltek céltudatos vezetéséért és oktatásáért, dicsőre okirattal látta el.

A m. kir. székesfehérvári II. sz. csendőrkerület parancsnoka *Heiter István* tiszthelyettest azért, mert mint a mozgalmas polgárdi őrs parancsnoka, az elmúlt 4 év alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és igen eredményes tevékenységet fejtett ki, alárendeltjei oktatását és kiképzését nagy buzgalommal és odaadó tevékenységgel végezte; *Lehárt István* tiszthelyettest azért, mert mint őrsparancsnok-helyettes az elmúlt 7 évben a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki, alárendeltjei oktatása, nevelése és kiképzése körül fáradhatatlan buzgalommal működött; *Székely János* tiszthelyettest azért, mert mint a nyergesújfalu mozgalmas őrs parancsnoka, a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és odaadó, eredményes tevékenységet fejtett ki, alárendeltjeit igen eredményesen oktatta és vezette; *Pethő Lajos* tiszthelyettest azért, mert mint a győrszentiváni őrs parancsnoka, az 1925. évi november hó 28-ról 29-re menő éjjelen Gombás József vértesszöllősi lakos kárára történt ló-lószerszám- és ruhaneműlopás, továbbá az ezzel kapcsolatos löcesempészés és járlatlopás tetteit kiváló öntevékenységgel 5 napon át fáradhatatlanul folytatott nyomozás során kiderítette, elfogta és a

bűnjeleket biztosította, kerületi dícsőre okirattal látta el, míg *Józsa János* törzsőrmestert azért, mert egy ló-, löszerszám- és ruhaneműlopás s ezzel kapcsolatos löcesempészés és járlatlopás tetteinek kinyomozásánál járőrvezetőjét odaadó buzgalommal támogatta, nyilvánosan megdicsőre.

Halálos baleset. *Várkonyi Béla* és *Szőke Sándor* alattyáni őrsbeli csendőrök folyó évi szeptember hó 14-én 16 órakor rendes szolgálatba indultak. A járőr szolgálatát pontosan teljesítve, 6 tereptárgy leportyázása után, aznap 20 óra tájban a Mizsei tanya felé igyekezett a Sárközi tanyán át. A Sárközi tanyát, körülvevő 46 cm. magas drótkerítésben *Szőke* csendőr megbotlott, elesett. Ugyanakkor a járőrvezető, *Várkonyi Béla* csendőr is elesett, s balmellével *Szőke* csendőr szuronyába dőlt. Mindketten felugrottak, de *Várkonyi* csendőr pár lépés után elejtette a fegyverét és szédülni kezdett, majd *Szőke* csendőr karjaiba rogyott. *Szőke* csendőr segélykiáltására a 40 lépésnyire fekvő Sárközi tanyából 3 polgári egyén futott a helyszínre. Ezekből *Szőke* csendőr vizet és ruhát kért a vérzés csillapítására, közben pedig sebkötöző csomagját kibontva, a vérzést elállítani igyekezett, de *Várkonyi* csendőr pár perc múlva meghalt. A kivizsgálás során megállapítást nyert, hogy az eset megtörténtekor oly sötét volt, hogy az alacsony drótkerítést egyáltalában nem lehetett észrevenni. A járőr mindkét tagja teljesen józan volt. *Szőke* és *Várkonyi* csendőrök testi-lelki jóbarátok voltak; felelőség senkit nem terhel s az eset kizárólag véletlenségből történt. *Várkonyi* csendőrt a szurony bal felső mellrészén a szíve felett sebezte meg s a boncoló orvosok véleménye szerint a sérülés feltétlenül halálos volt. A boncolás adatai szerint a seb iránya és annak kiterjedése teljesen megfelel a kivizsgálás során megállapított keletkezési módnak. *Várkonyi* csendőrt szeptember hó 16-án délután Alattyánban temették el. A temetésen megjelentek szendrői *Kovács Andor* őrnagy, osztályparancsnok, *Tóth Ernő* százados, szárnyparancsnok, mintegy 25 főnyi csendőrlegénység, Alattyán község előljárósága és a lakosság nagy része. A sírnál *Kovács* őrnagy a testület és a bajtársak nevében megható búcsúbeszédet mondott s a sírra szép koszorút helyezett. A kötelessége hű teljesítésében szerencsétlenül járt fiatal bajtársunk végzetes balesete mindannyiunkat fájdalommal tölt el s mielőtt tovább haladnánk a csendőrsors rejtelmes, nehéz útján, megállunk egy pillanatra sírjánál, hogy a kegyelet érzéseiből font koszorúnkat mi is odahelyezzük. Minden részvétünk a hozzátartozóké s azé a másik bajtársunké, aki akaratán kívül lett a tragédia okozója s akinek bizonyára fájdalmasabb az, mint talán mindannyiunknak együttvéve.

KERÉKPÁROK Világhírű eredeti francia gyártmány „DUNLOP” angol gummikkal, szabadonfutóval és teljes felszereléssel, le szállított árban 1,600.000 korona készpénz Gummik és alkatrészek gyári árban **Schwartz Géza** kerékpár nagy raktára Budapest, Német-u 45. József-u. sarok (Vigázat, saroküzlet)

Csendőrtisztek és altisztek!

Aki arra törekszik, hogy ruházati szükségletét jó minőségű áruval és igen kedvező feltételek mellett fedezze, forduljon bizalommal

Dr LENGYEL ÁBRIS

nyug. MÁV titkár

Ruházati Áruháza céghez
Budapest, V., Sas-utca 29. (Szabadság-tér sarok)

A vitézi szék, a Máv. vonatkiszérők ker. és hitelszöv., a magy. postaaltisztek orsz. egyesületének, a közs. tisztv. orsz. egyesületének szerz. szállítója.

Arcképes igazolvány alapján a legszolidabb szabott áron beszerezhetők: férfi és női szövet, kész, valamint rendelésre mérték után készülő férfi- és gyermekruha, felöltő, téli kabát, kötött- és szövöttárú, fehérnemű, ág- és asztalterítő, vászon, schiffon, kanavász, lepedő- és alsónadrág-anyag, selyemárú, elsőrendű varrott férfi-, női- és gyermekcipő stb.

Kivánságra esetleg **7 hónapra** terjedő hitel. ✧ ✧
Érdeklődésre készséggel felvilágosítás levélben vagy telefonon (L. 902-49).

A Csendőrségi Lapokban

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetéseit közöljük, amelyekről olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni szíveskedjenek.

Sportérmek és plakettek, sportszobrok és dísz tárgyak (serlegék, órák stb.) mint tisztelet- és vándor-díjak, jelvények, katonai rendjelek **MORZSÁNYI-nál,** Budapest, IV., Eskü-út 5. sz. (Klotild palota, Erzsébet-hídnaál)

Előléptek. Őrmesterré: a II. számú csendőrkerületben: Mihályi Mihály, Kiss István L., Baráth József L., Herczeg Ferenc, Piszkalik Sándor, Szeles Ferenc, Meesei Gyula, Farkas Ferenc, Teke Sándor; a VI. számú csendőrkerületben: Víznyiczki János, Soóky Gábor, Kullán Gyula, Balázs Gusztáv, Bornyász István és Bogdán Gyula csendőrök.

Helyreigazítás. Lapunk folyó évi 18. számában dr. Valló József őrnagy tollából megjelent s az állampolgárok gyűlékezési jogát tárgyaló cikkben közölt 1922. évi 38.061. számú belügyminiszteri rendelet a múlt évi február hó 13-án kelt 152.852/VI. b) sz. belügyminiszteri rendelettel visszavonatot. Az őr- és járásparancsnokok tehát ez idő szerint nem juthatnak abba a helyzetbe, hogy népgyűlésekre hatósági képviselők gyanánt kirendeltessenek, de a cikkben foglalt tudnivalóknak mint karhatalmi parancsnokok hasznát vehetik.

Házasságot kötöttek: a II. számú csendőrkerületben: Mudura György gazd. tiszthelyettes Marton Viktóriával Hódmezővásárhelyen, Fodor Sándor tiszthelyettes Kazareczky Erzsébettel Kisterenyén; Tankó Árpád őrmester Rozsonits Olgával Magyaróváron; a III. számú csendőrkerületben: Foki Pál törzsrőmester Takács Máriaival Baltaváron; Balogh József I. tiszthelyettes Kovács Saroltával Répeclakon és Mándli Ferenc gazd. tiszthelyettes Szényi Ilonával Gécén.

Kérelmek. Kádár Bálintot, aki tábori csendőri (őrmester) minőségben a világháborúban Ukrajnában Fejérvényessy Elemér népl. százados parancsnoksága alatt teljesített szolgálatot, kéri Fejérvényessy Elemér földbirtokos (Abaujszántó), hogy címét közölje vele.

Szabó Józsefet, aki 1924-25-ben csendőri rendfokozatban a pinkamindszenti őrsön teljesített szolgálatot s onnan a pécsi kerület területére helyezték át, kéri Lábodi József csendőr (Balassagyarmat), hogy címét közölje vele.

Kölesönös áthelyezésüket óhajtják: Szabó Lajos enesi őrsbeli (abaujszántói osztály) csendőr a makói osztály területére; D. Szabó Imre dombegyházi őrsbeli (makói osztály) csendőr a berettyóújfalusi vagy szolnoki osztály területére; Pósa Lajos lengyeltóti őrsbeli (kaposvári osztály) csendőr a győri osztály területére; Dancs István tornyosnémeti őrsbeli (abaujszántói osztály) csendőr az egri osztály területére; Tomcsik Lajos verpeléti őrsbeli (egri osztály) csendőr a miskolci osztály területére; Muhari Elek balatonszemesi őrsbeli (kaposvári osztály) csendőr a szolnoki osztály területére. Kérjük a kölesönös áthelyezésüket óhajtó bajtársait, hogy címüket közöljék velük.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt megfelelően honoráljuk. Kéziratot nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és könnyen olvasható írással írni. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszulunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát fölösleges beküldeni. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének Budapest, I. ker., Vár, Országház-utca 30. szám.”

S. E. őrmester, Ókigyás. A volt es. és kir. 6. hegyi tüzérezred beolvadt a 39. hegyi tüzérezred pótkeretébe, amelynek irattára ismeretlen helyen van. Forduljon kérelmével a hadtörténelmi levéltárhoz (Budapest, Vár, Bécsikapu-tér 4. sz.).

Vasók csendőr. A volt es. és kir. 34. utászászlóalj irattárának sorsa ismeretlen.

Sz. D. B. A volt es. és kir. 2. huszárezred irattára Budapesten van az alispáni hivatalban.

64-es. A volt es. és kir. 64. gyalogezred irattára Szegeden van az alispáni hivatalban, értessülésünk szerint a 63. gyalogezred irattárával együtt.

P. I. őrmester, Konyár. A volt es. és kir. 39. gyalogezred irattára Debrecenben van az alispáni hivatalban.

Kétegyháza. A volt es. és kir. 46. gyalogezred irattára Szegeden van az alispáni hivatalban. Hogy az egyes századok és szakaszok parancsnokai 1918-ban kik voltak, arra nem tudunk felvilágosítást adni. Forduljon ezzel a kérdésével a hadtörténelmi levéltárhoz (Budapest, Vár, Bécsikapu-tér 4. sz.) Legközelebbi számunkban még visszatérünk levelére.

Tápán, 238. Válasz a Csendőr Lekszikon rovatunkban.

B. B., Végvár. A volt es. és kir. 6. huszárezred irattára az egri alispáni hivatalban van. Érdeklődjék ott.

Barázda. Olvassa el lapunk f. évi 16. számában „Ígényjogosult 16.” jeligére küldött üzenetünket. Természetes, hogy ettől függetlenül is beadhatja. Ez a valorizációs törvény még nem látott napvilágot. Csakis bírói úton érvényesítheti igényeit s a bíróság dönti el, mennyiben jogosak vagy jogtalanok azok.

**HEGEDŰ
HARMONIUM
TÁROGATÓ
CIMBALOM
HARMONIKA
CITERA**

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művésziesen javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.
Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény.

Bélyegzők, festékpárnák, zománctáblák

Beér Sándornál
Budapest, VI., Andrássy-út 19.
Telefon: 972-54.

Több mint 30 év óta a világot uraló eredeti angol

The Champion kerékpárokat

3 évi jótállással előnyös részletre, kerékpáralkatrészeket, láncpedái, nyergeket nagyban gyári árban, külső gummik 98 ezerbeisők 30 ezertől, Motóbécéne francia motorkerékpárokat 10 1/2 millióért szállítunk

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és motornagykereskedők
Magyarország és Ausztria legnagyobb és legrégibb kerékpár raktára.
Nagy árjegyzék 500 képpel ingyen. Budapest, VIII., József-körút 41.

KEMÉNYFA BÚTOROK

❖ elismert győri gyártmány jótállással ❖

HEGEDŰS ÉS TÁRSA-nál
BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 10.

☞ Csendőrségnek és közalkalmazottaknak 12 havi részletre előleg nélkül. ☜

Órák **Ékszerek**

Gábor Lajos
Budapest, V., Lipót-körút 30.

— Kérjen órák és ékszerekből ingyen árjegyzéket, mely szerint 3-5 havi részletre vásárolhat. —
Kézpénzfizetés mellett 10% engedmény.

Murahid. I. Olvassa el lapunk f. évi 7. számában „S. L.” jellegűre küldött üzenetünk 1. 2. pontjait. 2. E tekintetben a 9862 M. E. 1920. számú kormányrendelet irányadó, amely az 1. §. utolsó mondatában kimondja, hogy szolgálati felszereléshez nem tartozó vagy hivatalos teljesítéséhez nem szükséges lőfegyvert a katonák, esendőrök, rendőrök, pénzügyőrök és a letartóztatási- intézeti őrök is csak rendőrhatalósági engedély mellett tarthatnak és viselhetnek. A m. kir. csendőrség felügyelőjének f. évi február hó 18-án kelt 287. esz. 1926. számú rendelete értelmében ebből az következik, hogy azoknak a csendőregyéneknek, akik számára pisztoly rendszeresítve nincs, pisztolyviseléshez engedélyt kell kérniük. Az engedélyt az említett kormányrendelet 2. §-a értelmében az I. fokú rendőrhatalóság (járásí főszolgabíró, államrendőrségi kapitányság, kirendeltség vezetője, Budapesten a rendőrfőkapitány) adja meg. Tényleges szolgálatban álló esendőregyén ilyen engedélyt természetesen csak szolgálati úton kérhet. Kérését az előjáró osztályparancsnokság — véleményével ellátva — illetékes helyre juttatja. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a laktanyaszabályzat 10. pontjának 1. bekezdése — amely szerint kizárólag fegyveren kívül más lőfegyvert a legénységnek tartania tilos — hatályát veszítette. Megjegyzendő, hogy a pisztolyok törvénybe ütköző használata súlyos büntetőjogi felelősséggel jár. A pisztoly használatát — ha az illető részére rendszeresítve nincs és szolgálati felszereléséhez nem tartozik — csak nagyon indokolt esetekben, nevezetesen az élet, testi épesség, a szabadság vagy vagyon ellen intézett jogellenes támadásnak magáról vagy másról való elhárítása céljából, tehát a jogos védelem határain belül lehet jogosnak és indokoltnak tekinteni.

Gy. K., Orosháza. A volt zágrábi m. kir. 42. (15 cm.) tüzérezred irattára nincs nyilvántartásban. A hadtörténelmi levéltár esetleg tudhat felvilágosítást adni. Mai üzeneteink között „Kétegyháza” jelige alatt megtalálja a pontos címet.

Füzesér. Egyenlő szolgálati idő után ugyanakkora esendőrségi pót díj illetékes. Forduljon szolgálati úton az illetékes gazdasági hivatalhoz. 2. A esendőr szó elválasztása helyesen esendőr. Általában megjegyezheti, hogy az összetett szavakat az összetétel szerint kell elválasztani.

Vadkörte I. Kötelezőjének lejárta előtt nem léphet át az államrendőrséghez. Erre pedig több, mint 2 évig kell még várnia s így többi kérdésére nem volna időszerű a válaszuk; nem lehet tudni, hogy akkor milyenek lesznek a lehetőségek.

Bátraké a szerencse. Nem kaptuk meg a cikket. Levelében foglaltakat helyesnek tartjuk, küldje be írásait. Természetesen esetről-esetre, részletenként is lehet.

Tápió. I. Természetes, hogy a dohány gazdasági termék, hiszen éppen úgy a mezőgazdaság keretében termesztik, mint a búzát, tengerit s egyéb gazdasági terményeket. 2. 35—40.000 K. értékű dohánynak a tövéről való ellopása mezei lopás.

B. és D. Cséppusztá. A volt es. és kir. 31. tábori tarackos ezred irattára Budapesten az alispáni hivatalban van.

Lila akác. A szegedi ellenforradalmi hadserég keretében Simonyi 4-es néven felállított huszárosztály irattára nincs nyilvántartásban. Értesülésünk szerint valószínű, hogy Szegeden van az ottani alispáni hivatalban. Érdeklődjék utána ott.

Vasuti kihágás. I. A nem tudás itt sem mentesít. Nem vonhatják le. 2. Ünnepeyes alkalmakkor, ha helyben saját vallású templom nincs, más vallás istentiszteletére is kirendelhető. 3. Aktuális kifejezés helyett „időszerű” vagy „alkalom-szerű” kifejezést használhat. A „helyénvaló” kifejezésnek más az értelme. 4. Olvassa el lapunk 1925. évi 2. számában „100.” jellegűre küldött üzenetünk 1. pontját. 5. Tekintettel arra, hogy kerékpárt csak engedély mellett tarthat a csendőr, az őrsparancsnok köteles megtérni azt a laktanyában és lehetőséget nyújtani arra, hogy az lehetőleg alkalmas elhelyezést kapjon. De hogy az őrsparancsnok legyen köteles a kerékpár elhelyezéséről gondoskodni, ebben a formájában kérdése nem állja meg a helyét.

Romulus. 1., 2., 3. A feleség honilletékessége a férje után igazodik. Lényegtelen, hogy a nő soha Kolozsvárott nem lakott. Megmaradt a honilletékessége (ebben az esetben román) akkor is, amikor özvegyiségre jutott. Visszahonosítását kell kérnie s addig természetesen csak illetőségi helyéről (Kolozsvár) kérhet erkölcsi bizonyítványt. Bizony ez fejtegetőre állított állapot, de mit nem állított fejtegetőre Trianon?

óra-, ékszerjavítást vállalok.	Hat havi lefizetésre azonnal szállítok pontos, szolgálati zsebórát, arany pecsétgyűrűt, ébredőórát, evőeszközöket stb. Választékot küldök rendelésnél.	óra-, ékszerjavítást vállalok.
	FISCHER TESTVÉREK órás és ékszerész SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 10.	

BÚTOR részletre **Ó** Budapest **3.**
okcsón VI., **Ó-utca**
Postások és rendőrség szállítója.

SIMON GYULA bőrönd- és bőr-
diszmu-készítő
Budapest, VIII., Baross-utca 1. sz.
Calvin-tér mellett. Csendőrségi tagoknak árengedmény.

Magyar kir. honvédelmi miniszterium és csendőrség
sportcikkék szállítója
Macher Rezső és Társa
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 45. sz.
Árjegyzék ingyen és bérmentve!

● **Csendőrtisztek és altisztek figyelmébe!** ●

LANÁRIA POSZTÓGYÁR R.-T.
BUDAPEST
V. KER., FALK MIKSA-UTCA 20. SZ.

3 havi részletfizetésre szállít félfnom
zubbony-nadrág szövetet leszállított áron. —

FIGYELEM! A m. kir. Csendőrség legolcsóbb beszerzési forrása. **FIGYELEM!**

Mindenfajta

CIPÓT + CSIZMÁT készpénzáron vásárolhat **hat havi lefizetésre**

Nyomtatvánnyal és felvilágosítással készsággel szolgál a

NORMA CIPŐKERESKEDELMI R.-T.

Telefon 79—79. Budapest, V. kerület, Erzsébet-tér 13. szám. Telefon 79—79.

Aggódó. Tanulmányozza át a Szolgálati Szabályzat I. Rész 692. pontját, amely a fenyítések törlését tárgyalja. Ha az azóta eltelt idő alatt nem volt kifogás ellene, akkor nincs rá oka, hogy aggódjék; leveléből s a fenyítés mérvéből is látjuk, hogy az a botlás nem volt olyan súlyos és olyan természetű, ami önmagában véve előrehaladását gátolná. Az ne bántsa, hogy egy másik osztálynál már vannak őrmesterek, akik nem idősebbek, mint az Ön osztályánál egyesek, akiket még nem léptettek elő. Erre mindenesetre volt is ok. Önt ez egyáltalában nem érinti, mert még elég messze van az 5 éves szolgálati ideje betöltésétől s addig természetesen nem léptethető elő. bármennyire jó magaviseletű és alkalmas is egyébként. Harmadik kérdésére nem tudunk érdemleges választ adni. Majd megtudja idejében. Egyáltalában a saját érdekében ajánljuk, hogy szokják le az aggodalmaskodásról, mert a jövőbeli dolgokért való remegésében elveszíti azt a fürgeségét és rugalmasságát, amelyre mindennapi teendőiben elsősorban van szüksége. Ha dolgát napról-napra becsületesen s jól végzi, az idő ügyis elhozza az eredményeket. Ezzel nem azt mondjuk, hogy célkitűzései ne legyenek, csak azt találjuk helytelennek, ha valaki mindig csak arra gondol, ami lesz és soha sem arra, ami van s így könnyen kicsúszik a lába alól a talaj. A férfi előrelátó ugyan, de nem aggodalmaskodó. Inkább az asszonyokhoz illik az.

O. I. Irja meg, mi a vallása.

1884. év. 1. Lapunk 1924. évi 9. számában „F. J. tisztelgettes, Nagyroszsi” jelige alatt közölt útmutatásunk alapján számítsa ki, higgye el, hogy ilyesmire nincs időnk. 2. Válasz a Csendőr Lekszikon rovatunkban.

T. T., Nagybaracska. A takarékpénztári betétek valorizációjának kérdését nem szabályozta még a törvényhozás. A bíróságok döntenek esetenként. E nélkül természetesen vélelmet sem lehet mondani. Mindenesetre szép összegre lehet kilátása.

Zágráb. Versének tartalma nagyon szép, de formája nagyon rossz. A hibákat nem is lehet részletezni. Inkább mondjon le a versírásról; hátatlan dolog az annak, aki nem született rá. Hivatott költő pedig nagyon kevés van.

M. L. es. I. Ön összetéveszti — ami különben gyakori eset — az élelmezési adagváltást a napi betéttel. Nem hisszük, hogy sok órs akadna, ahol a közgazdálkodásba fizetendő napi-betét túl ne haladna az élelmezési adagváltástól s ha a napi betét 20.000 K, az a mai viszonyok között nem mondható túlmagasnak. Különben is: amíg órséről el van vezényelve, anya-órsén nem fizet napibetétet s amellett megkapja a vezényelési pótdíjat is. Az a számadás tehát, amit levelében leírt, séntit. Ön — amint írja — vezényelési helyén 24.000 K-t fizet naponta az étkezésért. Ezzel szemben kap naponta 12.750 K vezényeltetési pótdíjat és nem fizeti az anyaórsén a napi betétet, ami legalább is 15.000 K-t tenne ki naponta. Helyes számítás szerint tehát a vezényeltetési pótdíjból naponta 3750 K-ja megmarad, sőt az átlagos 20.000 K-ás napibetéttel számolva, megmarad ebben az esetben csaknem az egész vezényeltetési pótdíja. Nem mondjuk, hogy ebből egy sarokhátra való spórolhat, de annyit le kell szőgeznünk, hogy számítása séntit s hogy szerény keretek között maradván, nem fizet rá a törzsfizetéséből a vezényeltetésére, amint Ön írja. Nem jó az, ha az ember elfogultan s talán rosszhiszeműleg vizsgálja a dolgokat, mert ezzel csak önmagának árt; a másik, amiről nem volna szabad megfélemednie: ma senkinek sem fenekéig tejjel az élet s örülnie kell annak, aki ugyan szűkösebb, de mégis rendez, emberi módon élheti a napjait. Gondoljon a menekültekre, a B. listásokra és Trianon sok más valóban szerencsétlen áldozatára s akkor majd jobban megbecsüli azt a biztos és elég nagy darab kenyeret, amit a sorsa jóvoltából minden nap megkap. Nem szemrehányásként mondjuk ezt, hanem csak okulásul; úgy veszi hasznát, amint fogadja, mert az egyes ember elégedetlenségével csak maga alá vágja azt a galyát, amelyet a társadalom fáján sorsa számára kintalt. Ami pedig azt illeti, hogy az illető órs a vezényelték érkezésére híreire felemelte a napi betétet, vagy csúnya gyannúsítás, vagy ha igaz, még csúnyább és bajtársiatlanabb eljárás. Ilyen esetben álljon elő s tegyen jelentést. Ha igaz, amit állít, akkor nem szeretnénk annak a helyében lenni, aki ezt a napibetét-felemelést — esetleg előttünk ismeretlen és helytálló indokolás nélkül — elrendelte. 2. Csak addig, amíg a vezényeltetési pótdíjat kapja.

**EZÜSTKOSZORÚS
MESTER**

Aranyéremmel kitüntetve

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES MESTER

Fegyvereket készít. Javítások. Lőszerek. Sportcikkék

**BUDAPEST, I.,
KRISZTINA-TÉR 2.**

Telefon: 166—02.

CSENDŐR-

**tisztek, altisztek
és azok családtagjai**

nyolc havi részletfizetésre készpénzárón

a következő cikkeket kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha- törülközőket, abroszokat,
szöveteket, belésárukat, kötött és szövött árut,
vásznat, sifont, zefireket, kötött gyermekgarnitúrát,
és egyéb vászonárukat, keeszyút, harisnyát, kész
női s férfifehéreműeket kötött kabátokat, függ-
készen és rendelésre, göny és függönykelméket,
uj, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, min-
dennemű mosókelméket, selymeket, valamint diszpárnákat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1926 novem-
ber hó 1-ével kezdődnek.

Elsőrendű német gyártmányú

kerékpárok és varrógépek

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók.

Kerékpár és Varrógépkereskedelmi Vállalatnál

Budapest, VI., Andrássy-út 83-85 sz.

Telefon 980-22.

Magyar királyi

72.000 sorsjegy

Minden második

Osztálysorsjáték

36.000 nyeremény.

sorsjegy nyer.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben **500.000 pengő**

6.250.000.000 hatmilliárd 250 millió

korona

Jutalom és nyeremények:

1 jutalom = 3 1/2 milliárd	1 nyeremény = 300 millió
1 nyeremény = 2 1/2 milliárd	1 nyeremény = 412 millió
1 nyeremény = 1 1/2 milliárd	1 nyeremény = 250 millió
1 nyeremény = 625 millió	stb. stb. korona.

Összesen több mint **69 milliárd korona készpénz.**
Az I. osztály húzása október hó 16-án kezdődik.

A sorsjegyek
hivatalos árai:

Negyed	Fél	Égőre
62.500 K	125.000 K	250.000 K

Sorsjegyek az összes
árlékánál!

M. M. Tápíószeles. Egy 35 cm. ürméretű, 17 m. esővű hajóágyú súlya 9 tonna lehet, de 100 tonna nem. Gondoljon arra, hogy 100 tonna = 100 vagon s egy ágyúnak az mégis sok volna.

K. J. esendőr. Tornyospálca. Tegeződő viszony csak barátok között, kölcsönös megértés alapján állhat fenn. Senki sínes feljogosítva arra, hogy hason-, vagy magasabb rangjánál fogva valakit letegezzen. Ha pedig valaki egy bajtársának a katonaságnál viselt rendfokozatát akarja ezzel a ráerőszakolt bizalmaskodó megszólítással mintegy lekicsinyelni, ez neveletlenség és joggal szabadkozhatik ellene.

Lion. Az ebvezetői tanfolyam most végződik. Új tanfolyam csak a jövő évben lesz. Bevezénylésre iránti kérelmét a esendőr kutyatelepparancsnokságnak jelentse be. Ott előjegyzik s annakidején bevezénylésre javaslatba hozzák. Egy tanfolyam rendszerint 4 hónapig tart.

Bach-korszak. Igaza volt a szakasparancsnoknak, csak a szavakat nem válogatta meg. Rend a lelke mindennek s amit Önök csináltak, inkább kíváncsiságnak, mint tanulmányi. Az irodavezetésben különben sem úgy szerez valaki tájékozódást, hogy amikor magára marad, az őrsírodát összekutatógatja. Mindenki maradjon csak a rendfokozataadta tennivalói körében s várja nyugodtan az időt, amikor egyéb feladatokra is sor kerül majd. Itélje meg a helyzetet úgy, hogy Ön a szakasparancsnok. Ön sem dicsérné meg — s nem is fogja majd megdicsérni — a kíváncsiságokat, legfeljebb más szavakkal teszi meg észrevételeit s azt okosan fogja tenni. De azt ne feledje el, hogy sokszor az érdes és kemény szavak mögött is meleg szív dobog.

Periculum. Bizony ez több is, mint veszély, mert az a pénz elveszett. Kicsit igazságtalan, de az államot menti az, hogy csak azt érte ez a veszteség, akinek volt mit vesztenie. A szelvényt névértéken beváltják, de persze több a postabélyeg. Az elmúlt évek roppant pénzügyi bajai és erőfeszítései sok állampolgárt rövidítettek így meg, de most már ezen túl vagyunk és spórolni is érdemes, mert ilyen kellemetlen meglepetések ma már nem érhetik az embert.

350 darab

A. E. G. Mignon írógépet rendeltek meg nálunk a m. kir. esendőrség tagjai néhány hónap alatt.

Minden őrsparancsnok úr arra törekszik, hogy szép, rendes és tiszta jelentéseket terjesszen fel előljáróihoz és a hatóságokhoz, mert ezzel elismerést és díszetést szerez a maga és őrsé számára.

Valóban szépen, tisztán, könnyen olvashatóan és emellett gyorsan is csak írógéppel lehet dolgozni.

Az A. E. G. írógép esendőrségi használatra a legmegfelelőbb, mert összehasonlíthatatlanul olcsóbb minden más írógépnél, rendkívül tartós és a kezelése is egyszerű.

Rendelje meg próbára ezt az írógépet havi 150.000 korona részletfizetésre, biztosítjuk, hogy a legteljesebb mértékben meg lesz vele elégedve.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RT.

IRÓGÉP-OSZTÁLYA

Budapest, VI., Andrásy-út 15. I. em.

Pásztor tth. Szolnok. Lapunk I. évi 17. számában megüzentünk Önnek, milyen lapokat ajánlunk olvasásra. Azóta — szeptember hó 5-én — a napisajtóban elfoglalta helyét a Magyar Ujság, a napilap is, amely szintén keresztény magyar szellemben ír s így az általunk olvasásra ajánlott napilapok közé tartozik.

F. B. esendőr. Nagyon sötéten látja a dolgokat. Mert amilyen arányban a nőtlenség életkörülményei megnehezédtek, legalább is olyan arányban nehezebb a nők helyzete is. Az pedig, amit a nőtlenség laktanyabeli életéről ír, egészen egyéni dolog. Az, hogy a közigazdálkodások milyen ellátást nyújtanak, ma már legnagyobb mértékben a gazdálkodás tagjaiban múlik s az is, hogy állandó örsfőzőnőre nem tudnak szert tenni. Legkényelmebb dolog mindent a körülményekre rászógni, pedig a körülményeket — legalább is egy tűrhető fokig — alakítani lehet, aszerint, ahogyan akarja és hozzáértéssel, törekvéssel bírja az ember. Levelének másik része már komolyabb s abban sok igazság van. De utolsó mondatával megadja a megoldást: a megváltoztatás az egész testület szervezétére kihatna s mi megtoldjuk ezt azzal, hogy kihatna az a testület használhatóságára is. Addig is, amíg révbé juthat, itt igazán mindenkinek az egyéni életrevalósága és okossága lehet csak az irányadó. És nem olyan borzasztó a helyzet, mint amilyennek Ön festi. Egyébként pedig: ez akkor sem titok, amikor valaki a esendőrséget választja élethivatásának. Más pályán ilyen szempontból jobb lehet a helyzet, de mindenesetre meg van annak a bőjtje ott is valamilyen más vonatkozásban. Ne essék kétségbe, hanem törődjék bele, hogy az élet lemondásokkal és küzdelmekkel jár, akár így, akár úgy keresi a kenyerét.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas r.-t. nyomdája Budapesten, V., Honvéd-u. 10. sz.
(Telefon: 5-67, 5-68, 5-69.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.

KÖZALKALMAZOTTAK ORSZÁGOS GAZDASÁGI SZÖVETKEZETE

Tüzelőszer-osztály.

Központi iroda:

Budapest, V., Gróf Tisza István-utca 18. Tel.: 90-73, 90-74, 90-75.

Szénteleg és fateleg:

Budapest, V. kerület, Vág-utca 22. Telefon: Lipót 921-45.

	Készpénzfizetés mellett	6 óra q-ként korona
Elsőrendű porosz-szén, helyt csúzda ...	78.000	81.000
Ugyanez házhoz szállítva és pincébe lehordva ...	82.000	85.000
Elsőrendű száraz, aprított bükk tűzifa, helyt csúzda ...	52.000	54.000
Ugyanez házhoz szállítva és pincébe lehordva ...	56.000	58.000

Fenti árakba forgalmi adó beleszámítva.

Vámonkivüli területre, magaslati helyekre és a budai hegyvidékre a szokásos pótdíjat a fenti árak után külön számítjuk fel.

Ezen áraink csakis azon szállításokra érvényesek, amelyek folyó év október hó végéig teljesítettek.

Pontos és legjobb órák:

Doxa . . 350.000 K

Omega . 550.000 „

== 5 évi írásbeli jótállással ==

POLGÁR RÁLMÁN FIA műórás és ékszerész

Budapest, VII., Teréz-körút 5. I. em.

Arany- és ezüstórák, ékszer és ajándék tárgyak.

Részletfizetés bevezetve! * 30 éves cég